

รายงานการศึกษากลุ่ม
(Group Project)

เรื่อง โมเดลการพัฒนาาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้
เชื่อมโยงกัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม
(บุรีรัมย์-สุรินทร์-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี)

จัดทำโดย กลุ่มที่ 3 รุ่นที่ 98

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 98
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2566
ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ก.พ.

รายงานการศึกษากลุ่ม (Group Project)

เรื่อง โมเดลการพัฒนาาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้
เชื่อมโยงกัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม (บุรีรัมย์-สุรินทร์-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี)

จัดทำโดย กลุ่มที่ 3 รุ่นที่ 98

1. นางสาวชนิสรา ชมศิลป์
2. นางสาวพัชรดา นวกะวงษ์การ
3. นางสาววัลย์ลิกา อังสกุล
4. นางวรรณทณี ศรีพุ่มไช้
5. นายจิรโรจน์ ศุกลรัตน์
6. นายฉัตรชัย คุณโลहित
7. นางเทียนทอง อัคระมหาศักดา
8. นายนิทัศน์ แสงวัฒนะ
9. นายอิทธิกร ช่างสากล
10. นางสาวสุนิสสา ตามไท

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม

หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 98
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

ประจำปี 2566

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สำนักงาน ก.พ.

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตร
นักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม ของสำนักงาน ก.พ.

วัชรวิชญ์ กীরตดุสิตโรจน์
อาจารย์ที่ปรึกษา

ไพจิตร วิบูลย์ธนสาร
อาจารย์ที่ปรึกษา

สุรพันธ์ ปุสสเด็จ
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่จะพัฒนาฐานการลงทุนและกระตุ้นเศรษฐกิจในแต่ละพื้นที่ให้เติบโต ยกกระดับความเป็นอยู่และลดความเหลื่อมล้ำของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจอีสานใต้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพและโดดเด่น เปรียบเป็นประตูสู่กัมพูชาและสปป.ลาว และสามารถเชื่อมโยงไปยังเวียดนามได้ มีความโดดเด่นด้านสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ด้านกีฬา ด้านการเกษตร และด้านบริการสุขภาพ และมีความพยายามในการพัฒนาทั้งจากภายในประเทศ อาทิ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคมนาคม นโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน แผนพัฒนาจังหวัดแบบองค์รวม และความพยายามจากต่างประเทศ อาทิ โครงการข่ายทางหลวงสายเอเชียและโครงข่ายทางรถไฟทรานส์เอเชีย การริเริ่มแถบเศรษฐกิจและเส้นทาง และกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคต่างๆ แต่ศักยภาพของพื้นที่แถบนี้ก็ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มประสิทธิภาพ คณะผู้ศึกษาจึงได้ให้คำนิยามระเบียงเศรษฐกิจนี้ว่า “ระเบียงเศรษฐกิจที่ซ่อนอยู่ (The Hidden Economic Corridor)” โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจดังกล่าวภายใต้การพัฒนาศักยภาพของแต่ละจังหวัดและขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม จะทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น

คณะผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษาเรื่อง “โมเดลการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ เชื่อมโยงกัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม (บุรีรัมย์-สุรินทร์-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี)” โดยนำเสนอโมเดลบานอฟฟี่พายและกำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตามแนวคิด STAM ที่มีความหลากหลาย (Sport-Traditional-Agriculture-Medical) โดยมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในระเบียงเศรษฐกิจนี้ให้ดีขึ้น กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้วยการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีตัวชี้วัดหลัก ประกอบด้วย (1) GPP ของ 4 จังหวัดขยายตัวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ในปี พ.ศ.2570 และ (2) ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน (GNH) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ในปี พ.ศ.2570

และมีเป้าหมายรอง ประกอบด้วย (1) คร่าวเรือนมีความมั่นคงในชีวิต มีรายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้นเป็นไม่น้อยกว่า 45,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ในปีพ.ศ. 2575 (2) ประชาชนกลุ่มเปราะบางทางเศรษฐกิจมีศักยภาพในการพึ่งตนเองได้มากขึ้น หลุดพ้นจากความยากจนและความยากจนข้ามรุ่น ในระยะเวลา 5 ปี และ (3) เศรษฐกิจไทยมีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับ สปป.ลาว-กัมพูชา-เวียดนาม สามารถเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนไม่น้อยกว่า 2 เท่า ในปีพ.ศ. 2575 และได้กำหนดกิจกรรมของแต่ละเป้าหมาย ตามแนวคิดข้อเสนอการเปลี่ยนแปลง (Blueprint for Change) แบ่งเป็น 5 ด้านสำคัญ ดังนี้

(1) กิจกรรมภายใต้ “S : Sport” ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก และ 2 กิจกรรมสนับสนุน เช่น การพัฒนาเมืองกีฬาแบบครบวงจร การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมกีฬาครบวงจร และการจัดแข่งขันฟุตบอลอินโดไชน่าลีก เป็นต้น

(2) กิจกรรมภายใต้ “T : Traditional” ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก และ 5 กิจกรรมสนับสนุน เช่น การเชื่อมโยงการท่องเที่ยว “ปราสาทขอมโมเดล (Khmer Prasat-Model)” Cruise ในโขง และการพัฒนาเมนูอาหารประจำถิ่นอินโดไชน่า เป็นต้น

(3) กิจกรรมภายใต้ “A : Agricultural” ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก และ 5 กิจกรรมสนับสนุน เช่น The Organic Land of the World การจัดตั้งศูนย์กลางการผลิตโปรตีนจากพืชและแมลง และ Enjoy your Trip All Year Round เป็นต้น

(4) กิจกรรมภายใต้ “M : Medical” ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก และ 3 กิจกรรมสนับสนุน เช่น World Class Medical and Wellness Destination การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมสมุนไพร และศูนย์กลางการวิจัยนวัตกรรมทางการแพทย์ และการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ผ่าน Digital Marketing Platforms เป็นต้น

(5) กิจกรรมเพื่อสนับสนุนการค้าชายแดน ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก และ 7 กิจกรรมสนับสนุน เช่น การยกระดับจุดผ่านแดนชั่วคราวให้เป็นด่านผ่านแดนถาวร การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมชายแดน การจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษสำหรับแรงงานขึ้นทะเบียน และกิจกรรมแม่น้ำโขง : มหานทีศูนย์รวมทางเศรษฐกิจและฐานการพัฒนา STAM ของภูมิภาค เป็นต้น

เพื่อให้การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ เชื่อมโยงกับพหุชา-สปป. ลาว-เวียดนามเป็นรูปธรรม คณะผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้

(1) การขับเคลื่อนระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ ให้เป็นหนึ่งในระเบียงเศรษฐกิจที่สำคัญตามนโยบายการสนับสนุนของรัฐบาล

(2) การผลักดันเชิงนโยบายโดยคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.)

(3) การสนับสนุนและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจในระเบียงเศรษฐกิจและส่งเสริมพัฒนาการค้าชายแดน

(4) การผลักดันความร่วมมือจัดตั้งด่านชายแดนร่วม (Joint Border Post) ภายใต้กรอบอาเซียนตามแนวทางกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter)

(5) การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นผ่านสถานะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partnership) ระหว่างไทย – สปป.ลาว / ไทย – กัมพูชา และ ไทย – เวียดนาม

(6) การให้สิทธิพิเศษแก่แรงงานต่างด้าว (กัมพูชา สปป.ลาว และเวียดนาม) ที่เข้ามาทำงานในเขตระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ของไทย

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษากลุ่ม เรื่อง “โมเดลการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้เชื่อมโยงกัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม (บุรีรัมย์-สุรินทร์-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี)” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 98 วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ประจำปี 2566 สำเร็จลุล่วงด้วยดี คณะผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ อาจารย์วัชรวิชัย กิรติดุสิตโรจน์ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ไพจิตร วิบูลย์ธนสาร และอาจารย์สุรพันธ์ ปุสสเด็จ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำรายงานฯ

คณะผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณะวิทยากรทุกท่านที่ให้ความรู้ตลอดหลักสูตร ขอขอบคุณผู้บริหารและทีมเจ้าหน้าที่วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ที่อำนวยความสะดวกตลอดการอบรม ขอขอบคุณคุณชัยสิทธิ์ ยังชีพยืนยงอยู่ดี ที่สนับสนุนด้านเทคนิคประกอบการรายงานการศึกษา ขอขอบคุณบริษัท SCG และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยที่อนุเคราะห์สถานที่และอำนวยความสะดวกแก่คณะผู้ศึกษาในการจัดทำรายงานการศึกษาฉบับนี้

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณความสามัคคี ร่วมแรง ร่วมใจของคณะผู้ศึกษา GP3 ทุกคนที่ช่วยระดมความคิด บูรณาการโมเดลบานอฟฟี่พาย และแนวคิด STAM เพื่อผลักดัน “โมเดลการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้เชื่อมโยงกัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม (บุรีรัมย์-สุรินทร์-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี)” เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเชื่อมโยงภูมิภาคอินโดไชน่า สู่นานาชาติได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

คณะผู้ศึกษา กลุ่มที่ 3

29 สิงหาคม 2566

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ช
1.สภาพทั่วไปของปัญหา	1
2.การคาดการณ์ปัญหาและโอกาสการพัฒนาของประเทศในอนาคต	20
3.แนวทางแก้ปัญหา และ/หรือ การพัฒนา	28
4.การนำแนวทางบรรลุเป้าหมายสู่การปฏิบัติ	43
5.สรุปในภาพรวม	58
บรรณานุกรม	65
ภาคผนวก	66
คณะผู้ศึกษา	78

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1.1 การคาดการณ์การเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ CLTV	3
ตารางที่ 1.2 เวลาเปิด-ปิดจุดผ่านแดนและจุดผ่อนปรนในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้	9
ตารางที่ 1.3 มูลค่าการนำเข้าและส่งออกการค้าชายแดน ระหว่างประเทศไทย และสปป. ลาว	10
ตารางที่ 1.4 มูลค่าการนำเข้าและส่งออกการค้าชายแดน ระหว่างประเทศไทย และกัมพูชา	10
ตารางที่ 1.5 ขบวนการให้บริการสายตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยการรถไฟแห่งประเทศไทย	13
ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ SWOT ของระยองเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้	20
ตารางที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์ PESTEL ของระยองเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้	21
ตารางที่ 4.1 แนวทางขับเคลื่อนบรรลุเป้าหมายและหน่วยงานที่รับผิดชอบ	44
ตารางที่ 4.2 สรุปประเด็นความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ	54
ตารางที่ 5.1 สรุปบทเรียนจากการทำงานร่วมกัน	60
ตารางที่ 5.2 สรุปการเชื่อมโยงระหว่าง IS กับการนำข้อเสนอในรายงานกลุ่มไปปฏิบัติ	61

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1	มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับประเทศเวียดนาม กัมพูชา และ สปป.ลาว	3
ภาพที่ 1.2	Banoffee Pie Model	4
ภาพที่ 1.3	แนวความคิดการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ STAM Corridor	5
ภาพที่ 1.4	ข้อมูลสถิติมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้	6
ภาพที่ 1.5	ข้อมูลรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนย้อนหลังของจังหวัดในระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้	7
ภาพที่ 1.6	ข้อมูลสัดส่วนคนจนย้อนหลังของจังหวัดในระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้	8
ภาพที่ 1.7	จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนในระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้	8
ภาพที่ 1.8	สถิตินักท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้	10
ภาพที่ 1.9	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 3 ประเทศ ที่เข้ามาประเทศไทย จำแนกตามสัญชาติ พ.ศ. 2556 – 2565	11
ภาพที่ 1.10	แผนงานก่อสร้างทางสายหลักเป็น 4 ช่องจราจร ระยะที่ 2	12
ภาพที่ 1.11	โครงข่ายทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบัน	13
ภาพที่ 1.12	ข้อมูลทั่วไปของท่าอากาศยานบุรีรัมย์ และอุบลราชธานี	14
ภาพที่ 1.13	โครงข่ายทางหลวงสายเอเชีย และทางรถไฟทรานส์เอเชีย	15
ภาพที่ 1.14	ความริเริ่มแถบเศรษฐกิจและเส้นทาง	16
ภาพที่ 1.15	สรุปโมเดลปัญหาและความพยายามในอดีตที่ผ่านมา	19
ภาพที่ 2.1	แนวโน้มการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของ 4 จังหวัด	22
ภาพที่ 2.2	แนวโน้มการเติบโตของรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือนเฉลี่ยของ 4 จังหวัด	23
ภาพที่ 2.3	แนวโน้มสัดส่วนคนยากจนเฉลี่ยของ 4 จังหวัด	23
ภาพที่ 2.4	แนวโน้มภาพรวมมูลค่าการค้าชายแดนของไทยกับลาวและกัมพูชา	24
ภาพที่ 2.5	สรุปการคาดการณ์ทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต	27
ภาพที่ 3.1	สรุปภาพรวมของเป้าหมายหลัก เป้าหมายรอง และแนวทางบรรลุเป้าหมาย	42
ภาพที่ 4.1	สรุปการนำแนวทางบรรลุเป้าหมายสู่การปฏิบัติ	57
ภาพที่ 5.1	การเชื่อมโยงระหว่างแนวทางพัฒนาตนเอง (IS) กับการนำข้อเสนอ ในรายงานกลุ่มไปปฏิบัติ (GP)	64

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

กก.	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
กกท.	การกีฬาแห่งประเทศไทย
กปส.	กรมประชาสัมพันธ์
กฟผ.	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
กฟภ.	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
กษ.	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กนอ.	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
กต.	กระทรวงการต่างประเทศ
คค.	กระทรวงคมนาคม
ททท.	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ทส.	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
จร.	กรมธนารักษ์
พณ.	กระทรวงพาณิชย์
พน.	กระทรวงพลังงาน
มท.	กระทรวงมหาดไทย
ยธ.	กระทรวงยุติธรรม
รง.	กระทรวงแรงงาน
ศก.	กรมศุลกากร
ศธ.	กระทรวงศึกษาธิการ
ส.อ.ท.	สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
สตช.	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
สตม.	สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
สธ.	กระทรวงสาธารณสุข
สมช.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สศช.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
อก.	กระทรวงอุตสาหกรรม
อปท.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อว.	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ (ต่อ)

BOI	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
MB	Mission Based
PB	Problem Based
DB	Development Based
CB	Creative Based
BB	Benchmark Based
IB	Innovative Based

1. สภาพทั่วไปของปัญหา

1.1 ปัญหาและความท้าทาย

1.1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)

การพัฒนาประเทศไทยภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

1.1.2 การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจในประเทศไทย

การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่จะพัฒนาฐานการลงทุนและกระตุ้นเศรษฐกิจในแต่ละพื้นที่ให้เติบโต โดยมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 20 กันยายน 2565 เห็นชอบการกำหนดพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง-ตะวันตก และภาคใต้ เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่บริเวณชายแดน และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยการขับเคลื่อนการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษประกอบด้วย (1) การให้สิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกการลงทุน (2) การพัฒนาห่วงโซ่การผลิตและบริการ (3) การวิจัยและพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี (4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ (5) การพัฒนาแรงงานและสนับสนุนผู้ประกอบการ โดยมีแนวทางการพิจารณาพื้นที่ที่มีความเหมาะสม ได้แก่

- (1) มีการเชื่อมโยงการพัฒนาตั้งแต่ 3 จังหวัดขึ้นไป มีตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ที่ได้เปรียบในการเข้าถึงปัจจัยการผลิตและตลาดที่มีศักยภาพ เชื่อมโยงกับพื้นที่เศรษฐกิจหลักทั้งในและต่างประเทศ
- (2) มีศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนา มีฐานเศรษฐกิจที่โดดเด่นและขับเคลื่อนให้เกิดการขยายตัวในอนาคต มีปัจจัยสนับสนุนความพร้อมด้านแรงงาน และด้านการวิจัยและพัฒนา
- (3) มีเครือข่ายกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงในลักษณะของห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) และเชื่อมโยงภาคการผลิตและบริการสนับสนุนต่าง ๆ
- (4) มีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อเพิ่มบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภาค สร้างงานและสร้างรายได้ให้กับภาคธุรกิจและประชาชนในพื้นที่
- (5) มีการยอมรับและการสนับสนุนจากประชาชนและภาคส่วนในพื้นที่

1.1.3 ความสำคัญของระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

ระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงพื้นที่และยกระดับสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้กลยุทธ์ในการเพิ่มพูนความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศที่มีความเชื่อมโยงทางภูมิศาสตร์ ได้แก่ กัมพูชา สปป. ลาว และเวียดนาม โดยใช้พื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานีเป็นตัวเชื่อมผ่านจุดผ่านแดนถาวร และจุดผ่อนปรนทางการค้าเพื่อเป็นช่องทางในการพัฒนาเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และการส่งเสริมการลงทุน สร้างเศรษฐกิจใหม่ให้เกิดรายได้กับพื้นที่และกระจายความเจริญไปสู่พื้นที่ชนบท โดยกลุ่มจังหวัดในระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้มีศักยภาพอันโดดเด่น เช่น มีเส้นทางคมนาคม ซึ่งเป็นประตูสู่ สปป.ลาว และกัมพูชา มีจุดเด่นด้านการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์เมืองคู่มิตรสามเหลี่ยมมรกต และมีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้ รวมถึงการพัฒนาด้านกีฬา และมีศักยภาพด้านการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ เช่น สินค้าเกษตรปลอดภัย ได้แก่ ทุเรียนภูเขาไฟ สินค้าเกษตรมาตรฐานการผลิตพืชเกษตรที่เหมาะสมตามมาตรฐานระบบการจัดการคุณภาพพืช (GAP) และแหล่งปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์และข้าวหอมมะลิคุณภาพดี

ความโดดเด่นและศักยภาพด้านต่าง ๆ ข้างต้น และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยกับ สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ที่อยู่ในระดับดีมาก รวมทั้งประเทศทั้งสามข้างต้น มีศักยภาพที่ไทยจะร่วมมือในเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนร่วมกันในด้านต่าง ๆ ได้ ตามผลการวิเคราะห์ภาพรวมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการวิเคราะห์ SWOT ของประเทศดังกล่าว (รายละเอียดตามภาคผนวก ก) จึงถือเป็นความท้าทายในการนำมาพิจารณาขับเคลื่อนระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้เชื่อมโยงกัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม (บุรีรัมย์-สุรินทร์-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี) ซึ่งคณะผู้ศึกษาได้ให้คำนิยามระเบียงเศรษฐกิจนี้ว่า “**ระเบียงเศรษฐกิจที่ซ่อนอยู่ (The Hidden Economic Corridor)**”

1.1.4 ความท้าทายในการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ภายใต้แนวคิด STAM Corridor

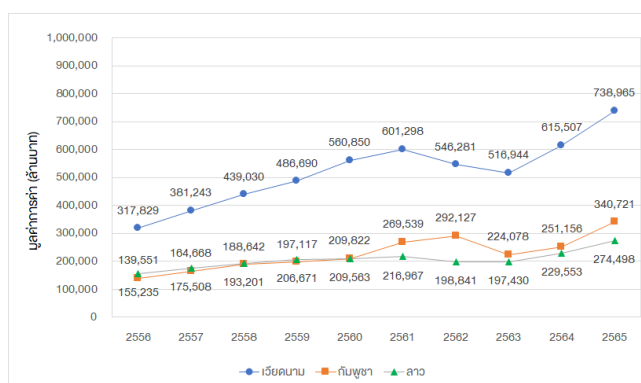
จากรายงาน Global Economic Prospects ฉบับเดือนมิถุนายน พ.ศ.2566 ธนาคารโลก (World Bank) ประเมินการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศกัมพูชา สปป.ลาว ไทย และเวียดนาม (CLTV) ในปีพ.ศ.2565 ว่ามีการเติบโตที่ค่อนข้างสูงในประเทศกัมพูชา และเวียดนาม โดยมีอัตราการขยายตัวของ GDP ที่ร้อยละ 5.2 และร้อยละ 8.0 ตามลำดับ และการคาดการณ์ในอนาคต ระหว่างปี พ.ศ. 2566-2568 ในกลุ่มประเทศ CLTV ว่าจะมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยในปีพ.ศ. 2568 จะมีการขยายตัวของ GDP ในประเทศไทยที่ร้อยละ 3.4 สปป.ลาวที่ร้อยละ 4.4 กัมพูชาที่ร้อยละ 6.3 และเวียดนามที่ร้อยละ 6.5 ซึ่งมีค่าที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มเศรษฐกิจใหม่และกลุ่มเศรษฐกิจกำลังพัฒนา (Emerging market and developing economics) และค่าเฉลี่ยของการเติบโตทางเศรษฐกิจโลก จึงเป็นกลุ่มประเทศที่มีความน่าสนใจในการรวมกลุ่มพันธมิตรในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ 4 ประเทศ ตามตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 การคาดการณ์การเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ CLTV (The World Bank, 2023)

STATISTICAL ANNEX: Real GDP
(Percent change from previous year)

	Annual estimates and forecasts					
	(Percent change)					
	2020	2021	2022e	2023f	2024f	2025f
World	-3.1	6.0	3.1	2.1	2.4	3.0
Emerging market and developing economies	-1.5	6.9	3.7	4.0	3.9	4.0
East Asia and Pacific	1.2	7.5	3.5	5.5	4.6	4.5
Cambodia	-3.1	3.0	5.2	5.5	6.1	6.3
Lao PDR	0.5	2.5	2.7	3.9	4.2	4.4
Thailand	-6.1	1.5	2.6	3.9	3.6	3.4
Vietnam	2.9	2.6	8.0	6.0	6.2	6.5

เมื่อพิจารณาข้อมูลสถิติมูลค่าการค้าระหว่างไทย กับกัมพูชา สปป.ลาว และเวียดนามย้อนหลัง 5 ปี จากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร ดังภาพที่ 1.1 พบว่า การค้าของไทยกับทั้ง 3 ประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหลังจากที่สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) เริ่มคลี่คลาย โดยจะเห็นได้ว่า หลังจากปีพ.ศ. 2565 มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีมูลค่าการค้าระหว่างไทย กับเวียดนาม กัมพูชา และ สปป.ลาว เป็นเงิน 738,965 ล้านบาท 340,721 ล้านบาท และ 274,498 ล้านบาท ตามลำดับ โดยสิ่งที่น่าสนใจคือ มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 15 ต่อปีอย่างต่อเนื่องในทั้ง 3 ประเทศ

ภาพที่ 1.1 มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับประเทศเวียดนาม กัมพูชา และ สปป.ลาว

คณะผู้ศึกษาได้เสนอแนวคิดโมเดลบานอฟฟี่พาย (Banoffee Pie Model) ตามภาพที่ 1.2 ซึ่งเป็นพายที่คิดค้นขึ้นในปี พ.ศ.2514 ในร้านอาหารเดอะฮังกรีมังก์ ในเมืองเจวิงตัน อีสต์ซัสเซกซ์ สหราชอาณาจักร ทำมาจากกล้วย ครีม และ ทอฟฟี่ วางไว้บนฐานซึ่งทำจากบิสกิตและเนย เพื่อใช้เป็นแนวคิดในการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ ภายใต้หลักการการดึงความความโดดเด่นในแต่ละด้านของแต่ละส่วนประกอบ เพื่อผสานกันเป็นศักยภาพที่โดดเด่นในภาพรวม เช่นเดียวกับบานอฟฟี่พาย ที่ประกอบด้วยชั้น

ของขนมหวานที่ต่างกัน 4 ชั้น ซึ่งมีการผสมผสานอย่างลงตัวโดยในแต่ละชั้นก็สามารถชูวัตถุดิบและรสชาติที่หลากหลาย แต่หากพิจารณาแยกชั้นกันจะทำให้ไม่สามารถสร้างคุณค่าร่วมของขนมชนิดนี้ได้เลย

แนวคิดดังกล่าว ได้ถูกนำมาพัฒนาเป็นแนวทางการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ โดยใช้ความโดดเด่นในแต่ละด้านของแต่ละจังหวัดมาพัฒนาร่วมกันในคลัสเตอร์ที่มีคุณค่าร่วม เพื่อสร้างความกลมกลืนและเพิ่มศักยภาพในภาพรวมของระเบียงเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับบานอฟฟี่พาย

หลักการพัฒนาโดยพัฒนาเป็น Cluster ที่ก่อกุลกันและกัน ไม่สามารถแยกชั้นได้ เหมือน Banoffee Pie

ภาพที่ 1.2 Banoffee Pie Model

คณะผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทางการพัฒนาความร่วมมือระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ โดยวิเคราะห์ปัจจัยร่วมของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ซึ่งจะใช้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา (Driving Strategy) พบว่าทั้ง 4 จังหวัดสามารถใช้คุณค่าหลัก (Core Value) ในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา โดยการชูการพัฒนาในรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย 4 มิติ ตามแนวคิด STAM Corridor ดังภาพที่ 1.3 ได้แก่

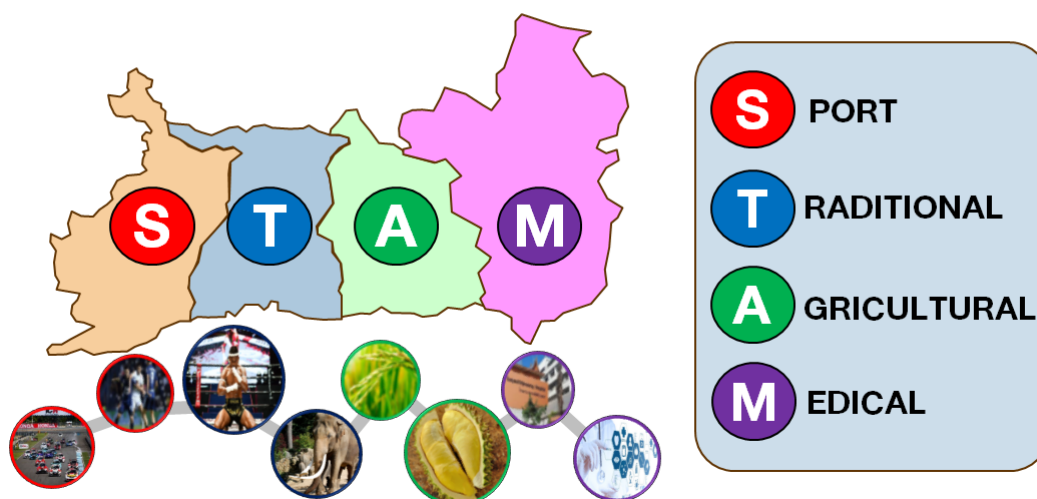
S - Sport Tourism ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดยกำหนดให้จังหวัดบุรีรัมย์เป็นจังหวัดหลัก ซึ่งมีความโดดเด่นในด้านแหล่งท่องเที่ยวด้านกีฬาระดับโลก

T - Traditional Tourism ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยกำหนดให้จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดหลัก ซึ่งมีความโดดเด่นในด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี เช่น มวยไทย หมู่บ้านเลียงช้าง เป็นต้น ซึ่งสามารถใช้เป็นปัจจัยในการสร้างความร่วมมือในด้านวัฒนธรรมร่วมกับประเทศกัมพูชาได้

A - Agricultural Tourism ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยกำหนดให้จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดหลัก ซึ่งมีความโดดเด่นในด้านสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เช่น ทุเรียนภูเขาไฟ ข้าวหอมมะลิ เป็นต้น

M - Medical Tourism ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยกำหนดให้จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดหลัก ซึ่งมีความโดดเด่น และมีศักยภาพในการพัฒนาการบริการด้านสุขภาพ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางด้านสุขภาพ (Medical Hub) ของกลุ่มประเทศ CLVT

“STAM Corridor” สะท้อนถึงระเบียงเศรษฐกิจอีสานใต้ 4 จังหวัด (บุรีรัมย์-สุรินทร์-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี) ที่มี Core Value ร่วมกันในด้านการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย และเชื่อมโยงระหว่างประเทศในลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง (Lower Mekhong Sub Region) ได้แก่ ไทย-ลาว-เวียดนาม-กัมพูชา

ภาพที่ 1.3 แนวคิดการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ STAM Corridor

ถึงแม้ว่าคณะผู้ศึกษาได้กำหนดจังหวัดหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละด้าน แต่พบว่าคุณภาพของแต่ละจังหวัดใน STAM Corridor มีความหลากหลายในการท่องเที่ยวทั้ง 4 มิติในตัวจังหวัดเอง ดังนั้น แนวทางการพัฒนาจะใช้หลักการพัฒนาทั้ง 4 มิติในแต่ละจังหวัดไปด้วยกัน โดยใช้ความโดดเด่นในแต่ละด้านของจังหวัดเป็นการพัฒนาหลัก เพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวไปยังมิติอื่น ๆ เพื่อเสริมศักยภาพของจังหวัดต่อไป

1.2 สถานการณ์ที่ผ่านมา

1.2.1 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

(1) ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของจังหวัดบุรีรัมย์

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดบุรีรัมย์ (GPP) ปีพ.ศ. 2563 มีมูลค่า 92,023 ล้านบาท เป็นลำดับที่ 31 ของประเทศ และลำดับที่ 5 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per capita) มีมูลค่า 76,038 บาทต่อปี จัดอยู่ในลำดับที่ 64 ของประเทศ และลำดับที่ 11 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(2) ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของจังหวัดสุรินทร์

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสุรินทร์ (GPP) ปีพ.ศ. 2563 มีมูลค่า 83,808 ล้านบาท เป็นลำดับที่ 34 ของประเทศ และลำดับที่ 6 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ต่อหัว (GPP per capita) มีมูลค่า 79,182 บาทต่อปี จัดอยู่ในลำดับที่ 60 ของประเทศ

(3) ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของจังหวัดศรีสะเกษ

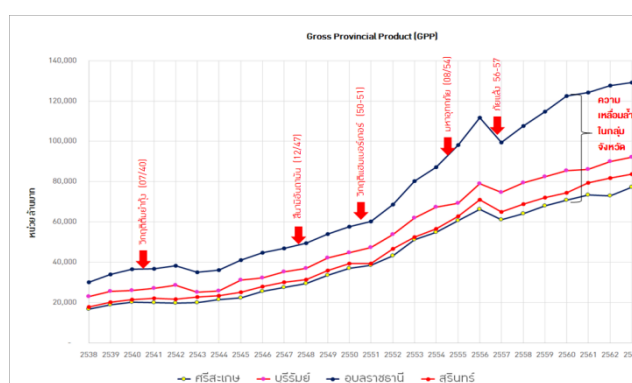
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดศรีสะเกษ (GPP) ปีพ.ศ. 2563 มีมูลค่า 77,164 ล้านบาท เป็นลำดับที่ 38 ของประเทศ และเป็นอันดับ 2 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 รองจากจังหวัดอุบลราชธานี โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวประชากร (GPP per capita) มีมูลค่า 80,747 บาทต่อปี จัดอยู่ในลำดับที่ 57 ของประเทศ และสูงเป็นอันดับ 1 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

(4) ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของจังหวัดอุบลราชธานี

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดอุบลราชธานี (GPP) ปีพ.ศ. 2563 มีมูลค่า 129,081 ล้านบาท เป็นลำดับที่ 22 ของประเทศ และเป็นลำดับที่ 1 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวประชากร (GPP per capita) มีมูลค่า 74,408 บาทต่อปี จัดอยู่ในลำดับที่ 66 ของประเทศ

(5) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดที่ผ่านมา

จากข้อมูลสถิติมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของทั้ง 4 จังหวัดที่ผ่านมา ที่ประกาศโดยสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจ และผลกระทบจากภัยธรรมชาติต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดในกลุ่มระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ ดังภาพที่ 1.4 พบว่า ในทั้ง 4 จังหวัด มีการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นลำดับ โดยจังหวัดอุบลราชธานีมีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุด รองลงมา คือ บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ ตามลำดับ และเป็นที่น่าสังเกตว่าผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นวิกฤติต้มยำกุ้ง ในปีพ.ศ. 2540 วิกฤติแฮมเบอร์เกอร์ ในปีพ.ศ. 2550 หรือมหาอุทกภัย ในปีพ.ศ. 2554 ไม่ได้มีผลต่อสภาพเศรษฐกิจของทั้ง 4 จังหวัด ทั้งนี้ เนื่องมาจากการพึ่งพิงของเศรษฐกิจของทั้ง 4 จังหวัดดังกล่าวขึ้นกับภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก ซึ่งจะเห็นได้จากการที่มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดของทั้ง 4 จังหวัดมีมูลค่าลดลงจากวิกฤติภัยแล้ง ในปี พ.ศ. 2556-2557

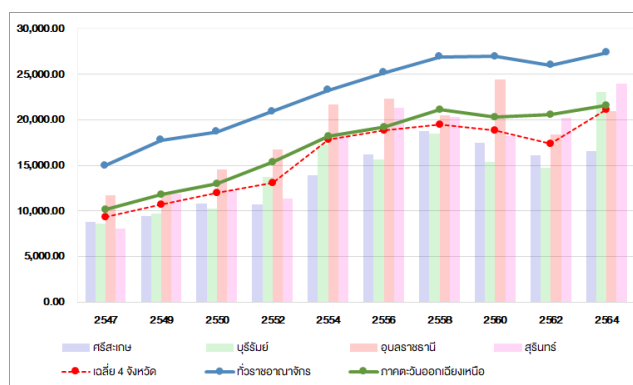

ภาพที่ 1.4 ข้อมูลสถิติมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาความแตกต่างกันของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ยังพบความเหลื่อมล้ำในกลุ่มจังหวัดด้วยตนเอง ซึ่งการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ จะต้องคำนึงถึงการลดความเหลื่อมล้ำภายในกลุ่มจังหวัด ตามหลักการของการพัฒนาอย่างยั่งยืนบนหลักการการพัฒนาที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leaving no one Behind) โดยใช้แนวคิดการพัฒนาตามหลักการของโมเดลบานอฟฟีพาย

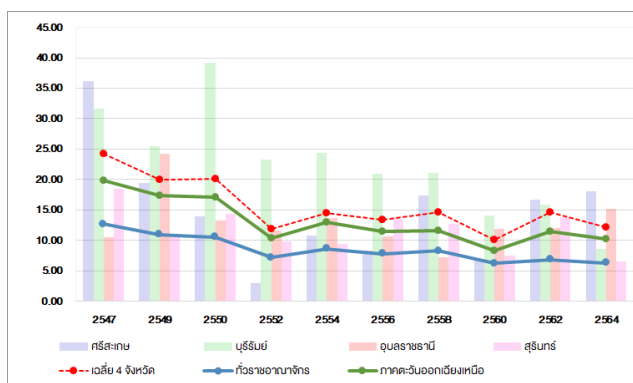
(6) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและสัดส่วนคนจน

จากข้อมูลรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนย้อนหลังจากปีพ.ศ. 2547-2564 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของทั้ง 4 จังหวัด ดังภาพที่ 1.5 พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 9,292 บาทต่อเดือน ในปี พ.ศ. 2547 เป็น 21,148 บาทต่อเดือน ในปี พ.ศ. 2564 ทั้งนี้ รายได้เฉลี่ยยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ และยังสะท้อนให้เห็นภาพของความเหลื่อมล้ำของรายได้เฉลี่ยในกลุ่มจังหวัด โดยจังหวัดศรีสะเกษมีรายได้เฉลี่ยต่ำที่สุดใน 4 จังหวัด

ภาพที่ 1.5 ข้อมูลรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนย้อนหลังของจังหวัดในระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

สัดส่วนคนจนย้อนหลังจากปีพ.ศ. 2547-2564 จากข้อมูล สศช. ของจังหวัดทั้ง 4 จังหวัด ดังภาพที่ 1.6 ซึ่งวัดสัดส่วนคนจนจากร้อยละของประชากรที่มีรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยต่อคนต่อเดือนต่ำกว่าเส้นความยากจน พบว่าสัดส่วนคนจนในกลุ่มจังหวัดลดลงจากร้อยละ 24 ในปีพ.ศ. 2547 เป็นร้อยละ 12 ในปีพ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาจังหวัดอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ สัดส่วนคนจนอยู่ในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ที่ร้อยละ 10 และร้อยละ 6 ตามลำดับ โดยเมื่อพิจารณาข้อมูลรายจังหวัด พบว่าจังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดอุบลราชธานี ยังมีสัดส่วนคนจนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัด

ภาพที่ 1.6 ข้อมูลสัดส่วนคนจนย้อนหลังของจังหวัดในระเปียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

1.2.2 สถานการณ์การค้าชายแดน

การค้าชายแดนในพื้นที่ระเปียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้กับประเทศเพื่อนบ้านผ่านทางจุดผ่านแดนที่จัดตั้งขึ้นบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีทั้งจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรน โดยจุดผ่านแดนชายแดนอีสานใต้ ดังภาพที่ 1.7 มีดังนี้

ภาพที่ 1.7 จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนในระเปียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

(1) จุดผ่านแดนถาวร (Permanent Crossing Point) ที่สามารถทำการค้าได้ทุกวันไม่จำกัดประเภทสินค้าและปริมาณ มีเส้นทางคมนาคมสะดวก จำนวน 4 แห่ง ได้แก่

- จุดผ่านแดนถาวรช่องสะงำ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ติดต่อทำการค้าผ่านอำเภออัลลองเวง จังหวัดอุดรมีชัย ประเทศกัมพูชา

- จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ติดต่อทำการค้าผ่านบ้านไอร์เสม็ด อำเภอสำโรง จังหวัดอุดรมีชัย ประเทศกัมพูชา

- **ด่านช่องเม็ก** อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ติดต่อทำการค้ากับด่านสากลวังเต่า เมืองโพนทอง แขวงจำปาสัก สปป. ลาว

- **ด่านชายแดนถาวรบ้านปากแซง** อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี ติดต่อกับด่านท้องถิ่น เมืองละคอนเพ็ง แขวงสาละวัน สปป. ลาว

(2) **จุดผ่อนปรน (Check Point Border Trade)** ที่เปิดเพื่อให้ประชาชนบริเวณชายแดน สามารถค้าขาย แลกเปลี่ยนผลผลิตและสินค้าอุปโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน จำนวน 2 แห่ง ได้แก่

- **ช่องสายตะกู** อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยติดต่อกับบ้านจู้บโก๊ก อำเภอบัลเตียอำปิล จังหวัดอุดรธานี ประเทศกัมพูชา

- **ช่องอานม้า** อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี โดยติดต่อกับบ้านสเดียกลาง อำเภोजอมกระสาน จังหวัดพระวิหาร ประเทศกัมพูชา

ในปัจจุบันเวลาเปิด-ปิดจุดผ่านแดนถาวร และจุดผ่อนปรน มีรายละเอียดดังตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 เวลาเปิด-ปิดจุดผ่านแดนและจุดผ่อนปรนในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

ลำดับที่	จังหวัด	ชื่อจุดผ่านแดน (ด่าน)	ที่ตั้ง	เวลาเปิด - ปิด
จุดผ่านแดนถาวร (Permanent Crossing Point) ไทย-กัมพูชา				
1	ศรีสะเกษ	ช่องสะง่า	ช่องสะง่า อ.ภูสิงห์	07.00-20.00 น. ของทุกวัน
2	สุรินทร์	ช่องจอม	ช่องจอม อ.กาบเชิง	07.00-20.00 น. ของทุกวัน
จุดผ่อนปรน (Check Point Border Trade) ไทย-กัมพูชา				
3	บุรีรัมย์	ช่องสายตะกู	ช่องสายตะกู อ.บ้านกรวด	08.00-15.00 น. ของทุกวัน
4	อุบลราชธานี	ช่องอานม้า	ช่องอานม้า อ.น้ำยืน	09.00-15.00 น. ทุกวันอังคาร และพฤหัสบดี
จุดผ่านแดนถาวร (Permanent Crossing Point) ไทย-สปป.ลาว				
5	อุบลราชธานี	ช่องเม็ก	อ.สิรินธร	06.00-20.00 น. ของทุกวัน
6		ด่านถาวรปากแซง	บ.ปากแซง อ.นาตาล	08.00-18.00 น. ของทุกวัน

มูลค่าการนำเข้าและส่งออกตามด่านชายแดนในช่วงปีที่ผ่านมา ดังตารางที่ 1.3 และ 1.4 จะเห็นได้ว่าด่านช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี มีมูลค่าการส่งออกและนำเข้ามากที่สุด เปรียบเทียบกับด่านการค้าชายแดน ระหว่างประเทศไทยและประเทศกัมพูชา อย่างไรก็ตาม ทั้ง 4 ด่าน ประเทศไทยได้ดูแลการค้าทั้งหมด

ตารางที่ 1.3 มูลค่าการนำเข้าและส่งออกการค้าชายแดน ระหว่างประเทศไทย และสปป. ลาว (ล้านบาท)

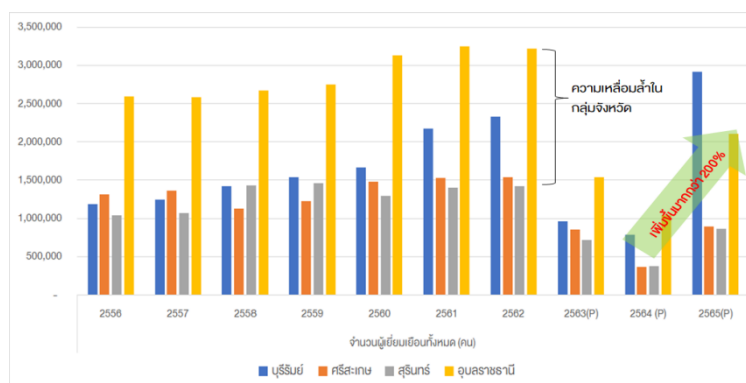
ด้านชายแดน	2561				2562			
	รวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	รวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
ด้านช่องเม็ก	17,636.75	12,946.57	4,690.17	8,256.40	15,866.11	11,421.32	4,444.79	6,976.53
ด้านปากแซง	0.14	0	0.14	-0.14	1,415.30	1,406.81	8.49	1,398.32

ตารางที่ 1.4 มูลค่าการนำเข้าและส่งออกการค้าชายแดน ระหว่างประเทศไทย และกัมพูชา (ล้านบาท)

ด้านชายแดน	2561				2562			
	รวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	รวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
ด้านช่องจอม	5,317.46	3,348.63	1,968.83	1,379.79	8,239.79	5,732.23	2,507.57	3,224.66
ด้านช่องสะง่า	834.06	609.45	224.61	384.85	873.82	630.95	242.87	388.08
ช่องสายตะกู	157.47	125.03	32.44	92.59	92.360	71.126	21.234	49.892
ช่องอานม้า	4.82	4.82	0.00	4.82	244.22	110.81	133.41	-22.6

1.2.3 จำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดกลุ่มระเบียบเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

ข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวใน 4 จังหวัด กลุ่มระเบียบเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ใช้ข้อมูลจากข้อมูลสถิติของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แสดงภาพที่ 1.8

ภาพที่ 1.8 สถิตินักท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดระเบียบเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

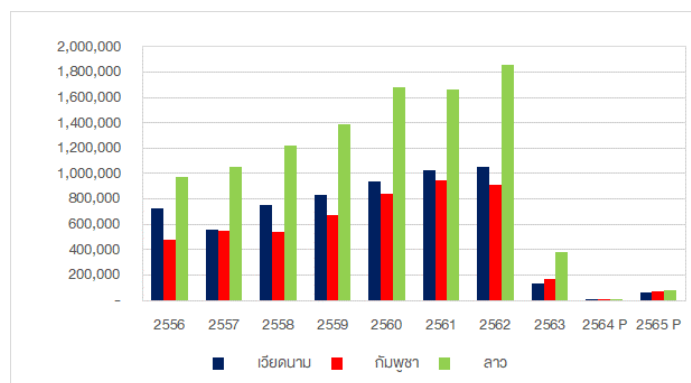
จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ผลปรากฏว่าในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ภาพรวมของ 4 จังหวัด มีการเติบโตของนักท่องเที่ยวร้อยละ 10 โดยเพิ่มขึ้นจาก 6,140,097 คน ในปีพ.ศ. 2556 เป็น 6,776,474 คน ในปีพ.ศ. 2565 โดยจังหวัดบุรีรัมย์มีการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวสูงที่สุด โดยในช่วงปีพ.ศ. 2556-2565 มีการเติบโตของนักท่องเที่ยวถึงร้อยละ 146 ในขณะที่จังหวัดศรีสะเกษ มีอัตราการลดลงของจำนวนนักท่องเที่ยวมากที่สุด โดยในช่วงปี พ.ศ. 2556-2565 มีการลดลงของนักท่องเที่ยวถึงร้อยละ 32

สัดส่วนจำนวนนักท่องเที่ยว 4 จังหวัด เมื่อเทียบกับภาพรวมของทั้งประเทศ ปรากฏว่า ในช่วงปีพ.ศ. 2556-2564 จะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 3 และในปีพ.ศ. 2565 ปรับเพิ่มสูงขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 8 ซึ่งมาจากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวในจังหวัดบุรีรัมย์จากการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกิดผลสัมฤทธิ์สูงมากในช่วงที่ผ่านมา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการท่องเที่ยวเปรียบเทียบระหว่างภาพรวมของ 4 จังหวัดกับภาพรวมของทั้งประเทศแล้ว แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของทั้ง 4 จังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสำเร็จของจังหวัดบุรีรัมย์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่จากข้อมูลยังพบว่า การท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดในระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ยังมีความเหลื่อมล้ำอยู่มาก ซึ่งจะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่เฉพาะในบุรีรัมย์และอุบลราชธานี ยังไม่ได้มีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปยังศรีสะเกษ และสุรินทร์ จึงสมควรที่จะเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของ 4 จังหวัดนี้เข้าด้วยกัน โดยมีจังหวัดบุรีรัมย์ และอุบลราชธานี เป็นแกนหลักในการดึงดูดนักท่องเที่ยว และนำเอาจุดเด่นในภาพรวมของ STAM Corridor มาร่วมสร้างคุณค่าในมิติต่าง ๆ จากการท่องเที่ยวอีสานใต้

1.2.4 ภาพรวมของนักท่องเที่ยวจากประเทศกัมพูชา สปป.ลาว และเวียดนามที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทย

ข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวจาก 3 ประเทศ (กัมพูชา/สปป.ลาว/เวียดนาม) ที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทย ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ใช้ข้อมูลจากข้อมูลสถิติของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ตามภาพที่ 1.9

ภาพที่ 1.9 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 3 ประเทศ ที่เข้ามาประเทศไทย จำแนกตามสัญชาติ พ.ศ. 2556 – 2565

จากการข้อมูลข้างต้น พบว่าในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ภาพรวมของนักท่องเที่ยวจากประเทศกัมพูชา สปป.ลาว และเวียดนาม มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยสัดส่วนของนักท่องเที่ยวของ 3 ประเทศ เมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวทั้งหมดในภาพรวมของช่วงปีพ.ศ. 2556-2559 อยู่ที่ประมาณร้อยละ 8-9 และในช่วงปีพ.ศ. 2560-2563 อยู่ที่ประมาณ ร้อยละ 9.5-10 ประกอบกับตัวเลขนักท่องเที่ยวจาก 3 ประเทศ ตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2556-2562 ซึ่งเป็นช่วงก่อนสถานการณ์โควิด-19 พบว่านักท่องเที่ยวจากกัมพูชา สปป.ลาว และเวียดนาม เติบโตขึ้นร้อยละ 95 90 และ 37 ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวในภาพรวมของ 3 จังหวัดเติบโตขึ้นร้อยละ 86 เมื่อเทียบกับการเติบโตของนักท่องเที่ยวทั้งประเทศที่อยู่ในระดับร้อยละ 50 จึงถือได้ว่าเป็นตลาดที่มีการเติบโตสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศเป็นอย่างมาก และมีแนวโน้มของการเติบโตที่ดี ตลอดจนมีศักยภาพที่จะเติบโตขึ้นไปอีกหากมีแนวทางการส่งเสริมที่มีประสิทธิภาพ

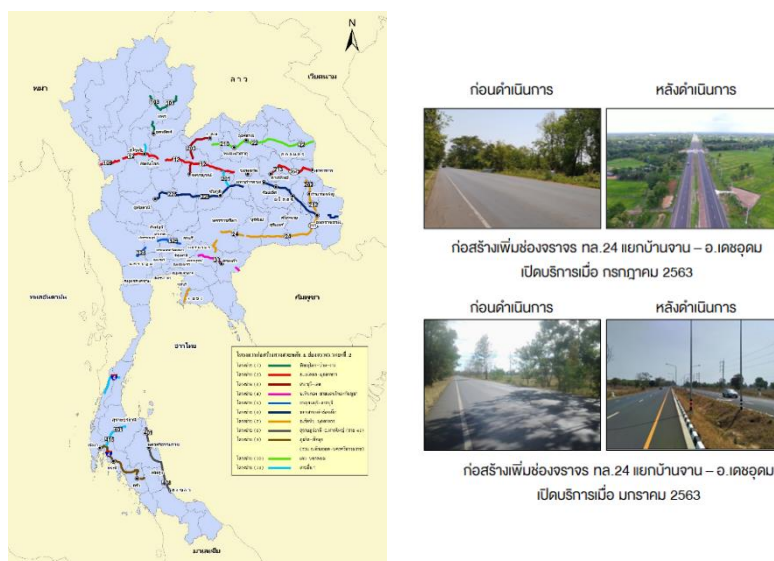
การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวจาก 3 ประเทศเข้ากับการท่องเที่ยวในจังหวัดอีสานตอนล่าง 4 จังหวัดนี้ จะเป็นการบูรณาการการท่องเที่ยวเข้ากับการเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนระหว่างกัน โดยโครงสร้างพื้นฐานที่อยู่ระหว่างการพัฒนาในปัจจุบัน จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่และเชื่อมโยงไปกลุ่มประเทศ CLTV ต่อไป

1.3 ความพยายามที่ผ่านมา

1.3.1 ความพยายามจากภายในประเทศ

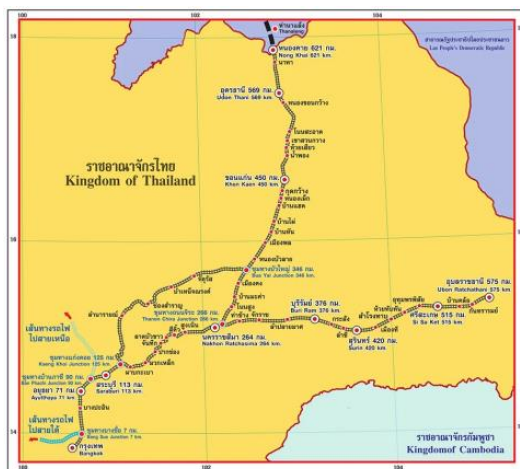
(1) การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานคมนาคม

ที่ผ่านมารัฐบาลได้ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้มาอย่างต่อเนื่อง โดยได้อนุมัติแผนการก่อสร้างทางสายหลักเป็น 4 ช่องจราจร ระยะที่ 2 เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2538 จำนวน 11 โครงการ ระยะทางทั้งสิ้นประมาณ 5,400 กิโลเมตร ครอบคลุมภูมิภาคของประเทศ ตามภาพที่ 1.10 โดยทางหลวงหมายเลข 24 เป็นเส้นทางหลักเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ อยู่ในโครงการที่ 7 สาย อ.สตึก-บึงกาฬ ระยะทาง 834 กิโลเมตร ซึ่งปัจจุบันได้ขยายเป็น 4 ช่องจราจรตลอดเส้นทางแล้ว

ภาพที่ 1.10 แผนงานก่อสร้างทางสายหลักเป็น 4 ช่องจราจร ระยะที่ 2

ด้านการพัฒนาโครงข่ายทางราง รัฐบาลได้เริ่มการก่อสร้างทางรถไฟสายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ช่วงนครราชสีมา-บุรีรัมย์-สุรินทร์-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2460 ตามภาพที่ 1.11 โดยเริ่มเปิดให้บริการตลอดเส้นทางถึงจังหวัดอุบลราชธานี ในปีพ.ศ. 2473 ซึ่งเส้นทางเป็นทางเดี่ยว ระยะทาง 312 กิโลเมตร โดยปัจจุบันการรถไฟแห่งประเทศไทยให้บริการเดินรถในเส้นทางสายนี้จำนวน 13 เส้นทาง ดังตารางที่ 1.5 ซึ่งแสดงถึงความต้องการการเดินทางโดยรถไฟในเส้นทางนี้ยังมีค่อนข้างสูง

ภาพที่ 1.11 โครงข่ายทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบัน

สำหรับการเดินทางทางอากาศในพื้นที่ประกอบด้วย ท่าอากาศยานบุรีรัมย์ และท่าอากาศยานนานาชาติอุบลราชธานี ดังภาพที่ 1.12 โดยท่าอากาศยานบุรีรัมย์ได้มีการพัฒนาให้สามารถรองรับผู้โดยสารได้ 1.70 ล้านคนต่อปี ในขณะที่ท่าอากาศยานอุบลราชธานี ได้มีการพัฒนาให้สามารถรองรับผู้โดยสารได้ 2.80 ล้านคนต่อปี ทั้งนี้ ปริมาณผู้โดยสารของทั้ง 2 ท่าอากาศยานยังน้อยกว่าความจุที่รองรับได้

ตารางที่ 1.5 ขบวนรถไฟให้บริการสายตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยการรถไฟแห่งประเทศไทย

ลำดับ	เลขขบวน เที่ยวไป	ประเภทรถ	ต้นทาง - ปลายทาง	เลขขบวน เที่ยวกลับ
1	23	ด่วนพิเศษ "อีสานวัฒนา"	กรุงเทพอภิวัฒน์-อุบลราชธานี	24
2	21	ด่วนพิเศษ (ดีเซลราง)	กรุงเทพอภิวัฒน์-อุบลราชธานี	22
3	71	ด่วน (ดีเซลราง)	กรุงเทพอภิวัฒน์-อุบลราชธานี	72
4	135	เร็ว	กรุงเทพอภิวัฒน์-อุบลราชธานี	140
5	139	เร็ว	กรุงเทพอภิวัฒน์-อุบลราชธานี	146
6	141	เร็ว	กรุงเทพอภิวัฒน์-อุบลราชธานี	142
7	145	เร็ว	กรุงเทพอภิวัฒน์-อุบลราชธานี (งดให้บริการ)	136
8	233	ธรรมดา	กรุงเทพ - สุรินทร์	234
9	419	ห้องถิ่น (ดีเซลราง)	นครราชสีมา - อุบลราชธานี	420
10	421	ห้องถิ่น (ดีเซลราง)	นครราชสีมา - อุบลราชธานี	422
11	423	ห้องถิ่น (ดีเซลราง)	ลำชี - สำโรงทาบ	424
12	425	ห้องถิ่น (ดีเซลราง)	ลำชี - อุบลราชธานี	426
13	427	ห้องถิ่น (ดีเซลราง)	นครราชสีมา - อุบลราชธานี	428

ภาพที่ 1.12 ข้อมูลทั่วไปของท่าอากาศยานบุรีรัมย์ และอุบลราชธานี

ด้านโครงข่ายทางน้ำในระบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้เชื่อมโยงกันด้วยแม่น้ำมูล โดยมีต้นกำเนิดจากทิวเขาสันกำแพงบริเวณเขื่อนมูลบน อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ไหลผ่านจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ อุบลราชธานี และไหลลงสู่แม่น้ำโขง ที่ตำบลบ้านด่าน อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีความยาวประมาณ 640 กิโลเมตร ปัจจุบันใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรเป็นส่วนใหญ่

(2) นโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการส่งเสริมการลงทุน

การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เป็นหนึ่งนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่ดำเนินการขับเคลื่อนมาโดยตลอด โดยภาครัฐให้การสนับสนุนส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการลงทุนของภาคเอกชน โดยมีกฎหมาย มาตรการ หรือสิทธิพิเศษต่าง ๆ ประกอบด้วยกฎระเบียบที่มีความผ่อนปรนเป็นพิเศษ สิทธิประโยชน์ด้านภาษี และสามารถนำเงินเข้าออกได้อย่างเสรี เพื่อให้เกิดพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนที่มีการพัฒนาเป็นรูปธรรมอย่างมีสมดุล ยกระดับคุณภาพชีวิต และแก้ปัญหาความมั่นคง

ในปัจจุบันเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนประกอบด้วย 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตาก มุกดาหาร ตราด สระแก้ว สงขลา หนองคาย นครราชสีมา เชียงราย นครพนม และกาญจนบุรี ซึ่งติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นจุดแข็งต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เมื่อพิจารณากลุ่ม 4 จังหวัดเป้าหมายในการศึกษา พบว่ามีศักยภาพในการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เนื่องจากมีพื้นที่เชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สปป.ลาว และกัมพูชา และมีความพร้อมด้านการคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ โดยมีอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในพื้นที่ ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว และกิจการบริการ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จึงมีความเหมาะสมในการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

(3) แผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2566-2570

แผนพัฒนาจังหวัดระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของระบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ มีการจัดทำโดยพิจารณาปัญหาที่สำคัญของจังหวัด และกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาที่ควรจะเป็น โดยแผนพัฒนาของทั้ง 4 จังหวัด มีแนวทางการพัฒนาที่มีจุดร่วมกันในหลายด้าน อาทิ

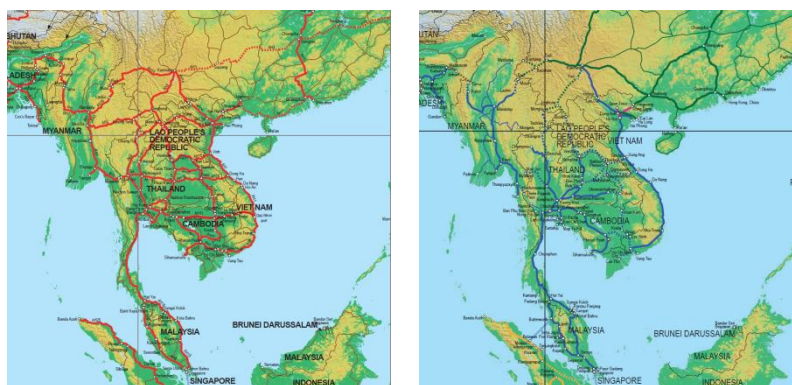
การพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งในเชิงกีฬาและวัฒนธรรม การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ การพัฒนาการค้าชายแดน เป็นต้น โดยรายละเอียดของแผนพัฒนาจังหวัดปรากฏตามภาคผนวก ข

1.3.2 ความพยายามจากต่างประเทศ

(1) **โครงข่ายทางหลวงสายเอเชีย (Asian Highway Network: AH) และโครงข่ายทางรถไฟทรานส์เอเชีย (Trans – Asian Railway Network: TAR)** เป็นโครงการที่ได้รับความสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก (Economic and Social Commission for Asia and the Pacific : ESCAP) ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งทางบกแห่งเอเชีย (Asian Land Transport Infrastructure Development : ALTID) ดังภาพที่ 1.13 ประกอบด้วย

(1.1) **โครงข่ายทางหลวงสายเอเชีย** ที่เชื่อมต่อเมืองหลวงของประเทศต่าง ๆ ศูนย์กลางเศรษฐกิจ ท่าเรือหลัก ท่าอากาศยานหลัก ศูนย์ขนถ่ายสินค้าและเมืองท่องเที่ยวของประเทศต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ปัจจุบันมีการเชื่อมต่อ 32 ประเทศ รวมเป็นระยะทางประมาณ 140,000 กิโลเมตร

(1.2) **โครงข่ายทางรถไฟทรานส์เอเชีย** ที่เริ่มขึ้นตั้งแต่ช่วงปีพ.ศ. 2503 เพื่อสร้างทางรถไฟเชื่อมต่อระหว่างประเทศในทวีปเอเชีย ความยาวประมาณ 14,000 กิโลเมตร เชื่อมต่อตั้งแต่สิงคโปร์มายังตุรกี และเชื่อมต่อไปยังทวีปยุโรป และแอฟริกา เพื่อลดต้นทุนและเวลาในการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารระหว่างประเทศต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นตัวกระตุ้นการค้าในภูมิภาค ความเจริญทางเศรษฐกิจและความร่วมมือระหว่างประเทศ

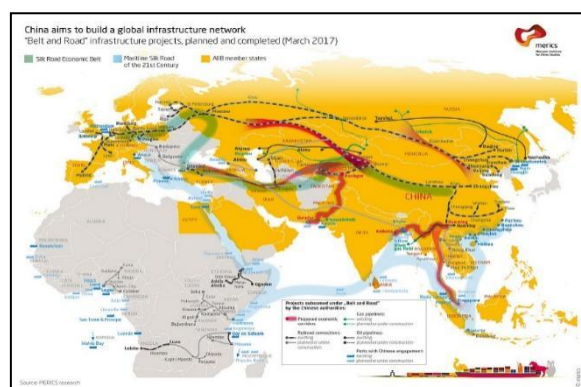
Asian Highway Network

Trans – Asian Railway Network

ภาพที่ 1.13 โครงข่ายทางหลวงสายเอเชีย และทางรถไฟทรานส์เอเชีย (UNESCAP, 2021)

(2) การริเริ่มแถบเศรษฐกิจและเส้นทาง (Belt and Road Initiative : BRI)

ความริเริ่มแถบเศรษฐกิจและเส้นทาง (Belt and Road Initiative : BRI) เป็นยุทธศาสตร์ระดับโลกของสาธารณรัฐประชาชนจีนเพื่อเชื่อมโยงเศรษฐกิจของจีนกับทวีปเอเชีย ยุโรป และแอฟริกา ผ่านการพัฒนาและเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีเป้าหมายลงทุนโครงการที่ผสมผสานการลงทุนในการสร้างโครงข่ายคมนาคมขนส่งขนาดใหญ่ทั้งทางบกและทางทะเล รวมถึงพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตลอดเส้นทางเป็นโครงข่ายการค้าโลกที่มีความเชื่อมโยงกันทั้งภูมิภาคโดยมีจีนเป็นศูนย์กลางหลัก ครอบคลุมพื้นที่มากกว่า 65 ประเทศทั่วโลก จำนวนประชากรรวมกันกว่า 4,500 ล้านคน ประกอบด้วย 2 เส้นทางหลัก ผ่านเส้นทางสายไหมทางบก (Silk Road Economic Belt) และเส้นทางสายไหมทางทะเลในศตวรรษที่ 21 (Maritime Silk Road of the 21st Century) ดังแสดงในภาพที่ 1.14

ภาพที่ 1.14 ความริเริ่มแถบเศรษฐกิจและเส้นทาง (<https://www.merics.org/en>)

เส้นทางสายไหมทางบกที่มีผลเกี่ยวข้องกับประเทศไทย ได้แก่ เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจเชื่อมโยงจีน – คาบสมุทรมอินโดจีน (China – Indochina Peninsula Economic Corridor : CICPEC) เริ่มต้นจากภาคใต้ของจีน ผ่าน สปป.ลาว เข้าสู่ไทย ไปยังมาเลเซีย และสิงคโปร์ โดยโครงการสำคัญภายใต้ระเบียงเศรษฐกิจนี้ได้แก่

- โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อมโยงระหว่างนครคุนหมิงของจีน ระยะทางรวม 414 กิโลเมตร เป็นการร่วมลงทุนระหว่าง สปป.ลาว กับจีน เปิดให้บริการใน พ.ศ. 2564
- โครงการความร่วมมือระหว่างไทยและจีนในการพัฒนาระบบรถไฟความเร็วสูงช่วง กรุงเทพฯ – หนองคาย ระยะที่ 1 กรุงเทพฯ – นครราชสีมา ระยะทาง 253 กิโลเมตร โดยไทยเป็นผู้ลงทุนโครงการทั้งหมดและจีนช่วยออกแบบรายละเอียดและจัดหาระบบรถไฟความเร็วสูง คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2569

(3) กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคที่สำคัญ

ความร่วมมือของไทย สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ในรูปแบบของพหุภาคี ได้ดำเนินการผ่านกรอบความร่วมมือที่สำคัญๆ อาทิ ความร่วมมือในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Great Mekong Subregion : GMS) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) และกรอบความร่วมมืออาเซียน ซึ่งมีกิจกรรมความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาของภูมิภาคในด้านต่างๆ อาทิ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการค้า ด้านสังคม

1.3.3 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor)

(1) ความเข้มแข็งของหน่วยงานในท้องถิ่น

(1.1) นโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ นโยบายเมืองกีฬาระดับโลก ดึงดูดนักท่องเที่ยวแบบวิถีใหม่ โดยต่อยอดการขับเคลื่อนจังหวัดบุรีรัมย์ 4.0 สู่มหานครแห่งความสุขในชีวิตวิถีใหม่ จะเป็นการใช้นวัตกรรมที่ไม่ใช่เทคโนโลยีขั้นสูงแต่เป็นการทำให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงจากเมืองผ่านเป็นเมืองพัก สร้างความเป็นเมืองกีฬาให้เป็นธุรกิจและการบริการสำคัญ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์มีความพร้อมในการส่งเสริมการจัดการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว นักกีฬา และผู้ที่เกี่ยวข้องมาพัก มาอยู่ มากิน มาใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอย่างปลอดภัย และสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณเกี่ยวกับกีฬาและการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ทำให้เกิดการหมุนเวียนของเมืองและเศรษฐกิจของจังหวัดอย่างทั่วถึง มุ่งสู่เป็นเมืองกีฬามาตรฐานโลก

(1.2) นโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อการยกระดับเศรษฐกิจให้พึ่งพาตนเองและแข่งขันได้ โดยส่งเสริมเศรษฐกิจโดยเชื่อมโยงกับการค้า การเกษตร การท่องเที่ยวและกีฬา และการร่วมมือทางเศรษฐกิจชายแดน เพื่อผลักดันให้จังหวัดศรีสะเกษเป็นแหล่งวัตถุดิบของภูมิภาค และก้าวสู่เวทีระดับโลก โดยเน้นการส่งออกและการแปรรูปผลผลิตให้มากขึ้น ตลอดจนบริหารจัดการด้านการตลาดเพื่อยกระดับขีดความสามารถการแข่งขัน ส่งเสริมนโยบายความร่วมมือเศรษฐกิจชายแดนช่องชะง่า ผลักดันให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น ส่งเสริมการพัฒนารูปแบบการผลิตจากพืชผลทางการเกษตรของจังหวัดที่มีชื่อเสียง เช่น ทุเรียน หอมกระเทียม ยางพารา และข้าวหอมมะลิอินทรีย์เพื่อการส่งออก

(2) ความร่วมมือภาครัฐ-ภาคเอกชน

ภาครัฐและภาคเอกชน จังหวัดอุบลราชธานี ได้ร่วมมือกันผลักดันโครงการขยายพื้นที่และเพิ่มศักยภาพ โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์อุบลราชธานี ในการเป็นผู้นำด้านบริการสุขภาพของอาเซียน ในเขตชายแดนอีสานใต้ตอนล่างเป็น Medical Hub ให้มีความเป็นเลิศทางการแพทย์ เป็นโรงพยาบาลศูนย์ขนาด 1,099 เตียง เป็นโรงพยาบาลขนาดใหญ่แห่งเดียวในอีสานใต้ โดยสามารถรับส่งต่อผู้ป่วยจากจังหวัดใกล้เคียงและในเขตอีสานใต้รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สปป.ลาว และกัมพูชา

(3) การค้าระหว่างประเทศผ่านด่านโดยการเปิดเวลาทำการเพิ่มขึ้น

จุดผ่อนปรนการค้า ช่องสายตะกู-จ๊อบโกกี้ โดยฝั่งไทยอนุญาตให้เฉพาะประชาชนอำเภอบ้านกรวดกับประชาชนชาวกัมพูชาสามารถข้ามแดนเพื่อติดต่อซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกัน โดยอนุมัติเพิ่มวันเวลาเปิดจุดผ่อนปรนการค้าจากเดิม 5 วัน เวลา 08.00-15.00 น. เป็นตลอดสัปดาห์ เวลา 08.00-15.00 น. ตั้งแต่วันที่ 3 ก.ค. 2566 ในขณะที่ ฝั่งกัมพูชาได้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานพร้อมยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวร โดยได้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนเดินทางมาท่องเที่ยวและจับจ่ายซื้อสินค้าที่จุดผ่อนปรนให้เพิ่มขึ้น

1.3.4 ปัจจัยแห่งความล้มเหลว (Key Fail Factor)

ถึงแม้ประเทศในกลุ่มความร่วมมือที่เชื่อมโยงสู่ระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ จะมีกลไกความร่วมมือทั้งในระดับทวิภาคี และพหุภาคี ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอยู่ในระดับดี และมีรากฐานด้านวัฒนธรรมร่วมกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ แต่ปัจจัยที่อาจจะมีผลต่อความล้มเหลวในการดำเนินการ เนื่องจากความขัดแย้งด้านวัฒนธรรม หรือการแสดงความเป็นเจ้าของในวัฒนธรรมที่มีฐานร่วมกันอยู่ อาจทำให้เกิดการสร้าง ความขัดแย้งที่มีความรุนแรงขึ้น เช่น ประเด็นความขัดแย้งด้านวัฒนธรรม ไทย-กัมพูชา ที่ประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ยังคงเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อนระหว่างสองประเทศ

นอกจากนี้ปัญหาบริเวณชายแดนไทยและกัมพูชา ที่ยังคงมีปัญหาบริเวณชายแดนเนื่องจากเป็นเขตพรมแดนที่ติดต่อกันทางบก จึงจำเป็นจะต้องมีการปักปันเขตแดนร่วมกันทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งปัจจุบันยังคงมีประเด็นที่อาจจะก่อให้เกิดปัจจัยที่จะนำไปสู่ความล้มเหลว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการละเมิดบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบก ปี พ.ศ. 2543 (MOU 2543) ของฝ่ายกัมพูชาในการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างประชิดพื้นที่พรมแดน

1.4 สรุปปัญหาและความพยายามในอดีตที่ผ่านมา

ปัญหาและความท้าทายในการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ จากอดีตมีความพยายามในการพัฒนาพื้นที่ทั้งจากภายในประเทศ และอิทธิพลจากต่างประเทศ ทำให้พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ มีศักยภาพที่สูงมากในการพัฒนาให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจของประเทศ คณะผู้ศึกษาจึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาภายใต้การพัฒนาศักยภาพของแต่ละจังหวัด ตามโมเดลบานอฟฟี่พายและแนวทางการพัฒนา STAM Corridor ที่มีความหลากหลาย เพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนด้านเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ เพื่อเสริมศักยภาพของชุมชน จังหวัด และระเบียงเศรษฐกิจต่อไป โดยสรุปโมเดลได้ดังภาพที่ 1.15

ภาพที่ 1.15 สรุปโมเดลปัญหาและความพยายามในอดีตที่ผ่านมา

2. การคาดการณ์ปัญหาและโอกาสการพัฒนาของประเทศในอนาคต

2.1 ทิศทางในอนาคตและปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

(1) การวิเคราะห์ SWOT Analysis ของระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

คณะผู้ศึกษาได้นำหลักการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานของระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และการดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่เหมาะสมต่อไป โดยผลการวิเคราะห์ แสดงดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ SWOT ของระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

ด้าน	รายละเอียด
Strength - จุดแข็ง	S1: มีฐานการพัฒนาที่มีแนวทางด้านการท่องเที่ยวร่วมกัน และมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น S2: ภูมิศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดมีแนวเส้นทางที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งทางบกและทางน้ำ S3: โครงข่ายคมนาคมได้รับการพัฒนาเชื่อมโยงตลอดทั้งกลุ่มจังหวัด S4: พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้านเกษตรกรรม มีสินค้าเกษตรอินทรีย์ และ GI ที่มีคุณภาพ S5: มีสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงและมีอุทยานวิทยาศาสตร์ S6: มีสินค้า OTOP ที่มีคุณภาพ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็ง S7: มีนิคมอุตสาหกรรมอุบลราชธานีแห่งแรกในพื้นที่อีสานใต้ S8: มีแหล่งพลังงานทดแทนขนาดใหญ่ ทั้งจากเขื่อนสิรินธร และโรงงานผลิตเอทานอล
Weakness - จุดอ่อน	W1: ภาครัฐยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ W2: รายได้ต่อหัวประชากรอยู่ในระดับต่ำ W3: ปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจและสังคม W4: กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมของแต่ละจังหวัด ไม่เอื้อต่อการส่งเสริมการลงทุน W5: การลงทุนแปรรูปสินค้าเกษตรสู่เกษตรอุตสาหกรรมอยู่ในวงจำกัด
Opportunity - โอกาส	O1: การเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน O2: ความร่วมมือจากต่างประเทศในการพัฒนาอนุภูมิภาคที่มีความเข้มแข็ง O3: ความชัดเจนของนโยบายภาครัฐ ยุทธศาสตร์ชาติ และวาระแห่งชาติ BCG Model O4: องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม O5: ความต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์ตอบสนองกระแส Clean food ของคนรักสุขภาพทั่วโลก O6: ช่องทางเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ได้ประโยชน์ร่วมกันจากการส่งเสริมเศรษฐกิจ O7: มีพื้นที่ในการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ทำให้มีแหล่งผลิตวัตถุดิบเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร
Threat - ปัจจัยคุกคาม	T1: ความขัดแย้งด้านรากฐานวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน T2: ปัญหาผลกระทบระหว่างประเทศด้านภูมิรัฐศาสตร์ T3: ปัญหาด้านความต่อเนื่องของนโยบายภาครัฐ T4: ปัญหาด้านความไม่แน่นอนในเรื่องความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ

(2) การวิเคราะห์ PESTEL Analysis ของระเบียบเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

คณะผู้ศึกษาได้นำหลักการวิเคราะห์ PESTEL Analysis เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก ในปัจจัยด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการเมือง (Political) ด้านเศรษฐกิจ (Economic) ด้านสังคม (Social) ด้านเทคโนโลยี (Technology) ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) และด้านกฎหมาย (Legal) แสดงดังตารางที่ 2.2

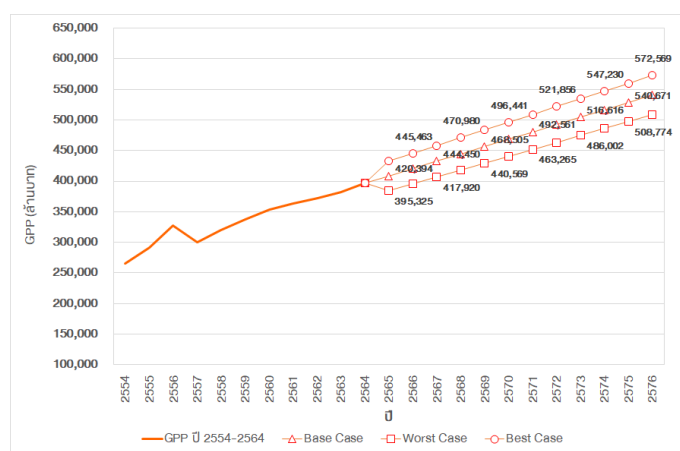
ตารางที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์ PESTEL ของระเบียบเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

ปัจจัย	รายละเอียดการวิเคราะห์
ด้านการเมือง (Political)	นโยบายของรัฐบาลในการขยายโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมทางอีสานตอนล่าง และนโยบายด้านต่างประเทศในการสร้างความสัมพันธ์อันดี กับ สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ในช่วงที่ผ่านมา ผ่านความร่วมมือในกรอบพหุภาคี และทวิภาคี เป็นปัจจัยบวกด้านการเมืองที่จะส่งผลให้การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้-กัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม มีความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น แม้ว่าจะมีปัจจัยเสี่ยงด้านการเมืองบางประการ เช่น เรื่องเขตแดนกับกัมพูชา แต่ก็อยู่ในระดับที่ควบคุมได้ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาพรวมแต่อย่างใด
ด้านเศรษฐกิจ (Economic)	การเติบโตของการลงทุนใน 4 จังหวัด ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างคมนาคม ธุรกิจการแพทย์ วิทยาศาสตร์ ชุมชนสินค้าเกษตรแปรรูป นิคมอุตสาหกรรม การลงทุนด้านพลังงานทดแทน มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการค้าชายแดนที่มีปริมาณการค้าเพิ่มขึ้นและเวลาเปิดปิดที่ยาวนานขึ้น นอกจากนี้ การที่แต่ละประเทศมีการพึ่งพิงกันทางเศรษฐกิจ เช่น ไทยพึ่งพาพลังงานไฟฟ้าจาก สปป.ลาว เป็นจำนวนมาก และ สปป.ลาว พึ่งพารายได้จากการขายไฟฟ้าเป็นหลัก ทำให้ความร่วมมือระหว่างกันเพิ่มพูนมากยิ่งขึ้น สำหรับไทยกับกัมพูชา หากสามารถสร้างและแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันจากการพัฒนาแหล่งปิโตรเลียมที่อยู่ในพื้นที่อ้างสิทธิ์ร่วมกัน ก็จะสานสัมพันธ์กันได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้-กัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม สามารถเกิดขึ้นและขับเคลื่อนไปได้บนพื้นฐานของประโยชน์ทั้ง 4 ฝ่าย (4 WIN)
ด้านสังคม (Social)	บริเวณชายแดนไทย-สปป.ลาว และ ไทย-กัมพูชา พบว่ายังมีปัญหาการกระทำที่ผิดกฎหมายอยู่บ้าง เช่น ด้านยาเสพติด การลักลอบนำเข้าสินค้าผิดกฎหมาย และการดำเนินการที่ผิดกฎหมายอื่น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ จะเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ทั้ง 3 ประเทศ เห็นความสำคัญของการพัฒนาพื้นที่ชายแดน ให้มีความเจริญด้านเศรษฐกิจ เพื่อช่วยให้เกิดการจ้างงาน และรายได้ให้กับประชาชน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาทางสังคมและลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ได้
ด้านเทคโนโลยี (Technology)	โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี ของทั้ง 4 ประเทศ อาจไม่เท่ากัน แต่ทั้ง 4 ประเทศเป็นเป้าหมายในการย้ายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมไทยที่ใช้แรงงานเข้มข้น จึงมีศักยภาพที่จะพัฒนา เชื่อมโยง และถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างกันได้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างทั่วถึงทั้งภูมิภาค หากมีการเชื่อมโยงด้านการผลิต การค้า การลงทุน ผ่านระเบียบเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้
ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment)	เนื่องจากทั้ง 4 ประเทศ มีพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างกัน ปัจจัยทางภูมิศาสตร์จึงเอื้อให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือระหว่างกันได้ง่าย ประกอบกับจุดผ่านแดนเชื่อมโยงระหว่างกันมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเดินทาง การขนส่ง การท่องเที่ยว และการดำเนินธุรกิจระหว่างกันอีกด้วย
ด้านกฎหมาย (Legal)	เนื่องจากมีการทำการค้า การลงทุน และดำเนินธุรกิจระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง นักลงทุนของทั้ง 4 ประเทศ มีความคุ้นเคยในกฎหมายในการดำเนินธุรกิจของแต่ละประเทศเป็นอย่างดี

2.2 ทิศทางในอนาคตของการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

จากแนวโน้มการเติบโต ศักยภาพของอุปสงค์ และการบริหารจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวที่เป็นเลิศด้าน STAM ในต่างประเทศ คณะผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ทิศทางในอนาคตของการเติบโตของระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ โดยเปรียบเทียบในกรณีหากไม่มีการดำเนินการใด ๆ (Base Case) เพื่อเปรียบเทียบกับกรณีที่ภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาชน ผสานและร่วมมือกันในการพัฒนา (Best Case) และกรณีที่การพัฒนาหยุดชะงัก (Worst Case) โดยวิเคราะห์จากตัวชี้วัดเป้าหมายในการพัฒนา 4 ด้าน ดังนี้

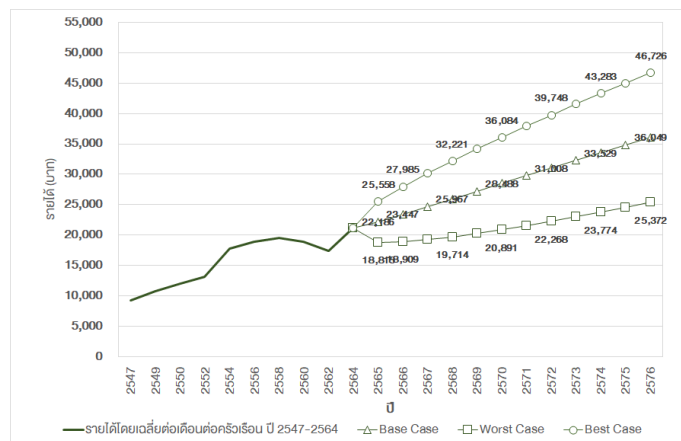
(1) **ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)** ในช่วง 10 ปีข้างหน้า มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของ 4 จังหวัด จะเติบโตจาก 396,954 ล้านบาท ในปี 2564 เป็น 540,671 ล้านบาท ในปี 2576 (กรณี Base case) หรือ กรณีที่มีปัจจัยเร่งเร้าในด้านบวก (กรณี Best case) อาทิ การจัดมหกรรมกีฬาระดับนานาชาติ หรือระดับประเทศ การเติบโตของภาคการท่องเที่ยวจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การเติบโตของรายได้ภาคเกษตรจากการส่งเสริมสินค้าเกษตรมูลค่าสูง การเติบโตของการค้าชายแดนจากการลดอุปสรรคทางการค้า จะทำให้มูลค่า GPP เพิ่มขึ้นเป็น 572,569 ล้านบาท หรือกรณีที่เกิดปัญหาจากปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อด้านลบ (Worst Case) อาทิ ปัญหาการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ประเทศเพื่อนบ้าน หรือของไทย อาจส่งผลให้มูลค่า GPP ลดลงเป็น 508,774 ล้านบาท แสดงดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แนวโน้มการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของ 4 จังหวัด (โดยคณะผู้ศึกษา)

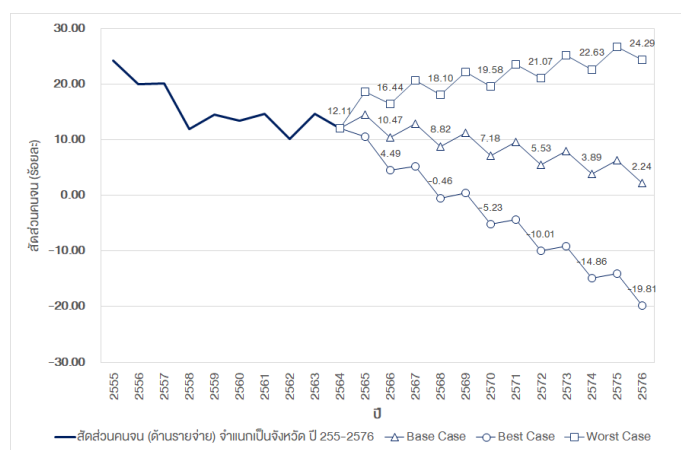
(2) **รายได้เฉลี่ยครัวเรือนต่อเดือน** ในช่วง 10 ปีข้างหน้า รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน เฉลี่ยของ 4 จังหวัด จะเติบโตจาก 21,148 บาท ในปี 2564 เป็น 36,049 บาท ในปี 2576 (กรณี Base case) หรือ กรณีที่มีปัจจัยเร่งเร้าในด้านบวก (กรณี Best case) อาทิ การเติบโตของธุรกิจและวิชาชีพชุมชนต่าง ๆ อันสืบเนื่องจากการท่องเที่ยวและสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง การจ้างงานที่เติบโตสูงในส่วนของแรงงานฝีมือในภาคธุรกิจท่องเที่ยว การแพทย์ รวมทั้งแรงงานทั่วไปในภาคธุรกิจต่าง ๆ จะทำให้รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน เฉลี่ยของ 4 จังหวัด เพิ่มขึ้นเป็น 46,726 บาท หรือ กรณีที่เกิดปัญหาจากปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อด้านลบ (Worst Case) อาทิ การ

หัตถ์ของธุรกิจท่องเที่ยวอันเนื่องมาจากวิกฤตการณ์โรคระบาด จะส่งผลให้รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือนเฉลี่ยของ 4 จังหวัด ลดลงเป็น 25,372 บาท แสดงดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 แนวโน้มการเติบโตของรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน เฉลี่ยของ 4 จังหวัด (โดยคณะผู้ศึกษา)

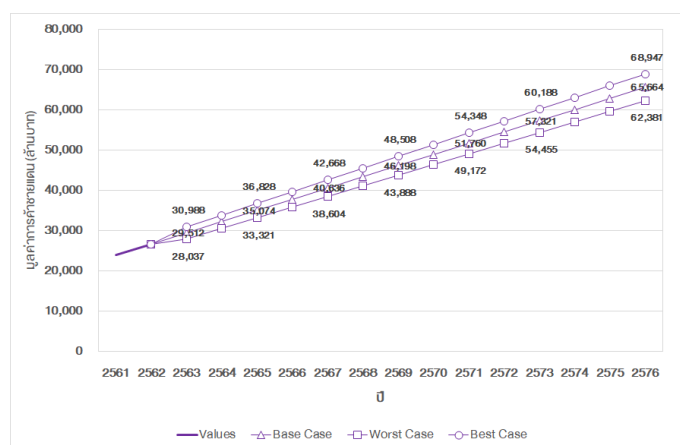
(3) สัดส่วนคนจน ในช่วง 10 ปีข้างหน้า สัดส่วนคนจนเฉลี่ยของ 4 จังหวัด จะลดลงจาก ร้อยละ 12 ในปี 2564 เป็น ร้อยละ 2 ในปี 2576 (กรณี Base case) หรือกรณีที่มีปัจจัยเร่งเร้าในด้านบวก (กรณี Best case) อาทิ ความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจฐานราก และอัตราการมีงานทำที่สูงจากการพัฒนาเชิงรุกในพื้นที่ จะทำให้ไม่มีคนยากจนตั้งแต่ปี 2568 หรือกรณีที่เกิดปัญหาจากปัจจัยภายนอกที่ส่งผลด้านลบ (Worst Case) อาทิ การดำเนินโครงการพัฒนาในพื้นที่ล่าช้า ขาดการเชื่อมโยงการพัฒนากับชุมชน จะทำให้สัดส่วนคนจนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 24 แสดงดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 แนวโน้มสัดส่วนคนยากจนเฉลี่ยของ 4 จังหวัด (โดยคณะผู้ศึกษา)

(4) มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ในช่วง 10 ปีข้างหน้า มูลค่าการค้าชายแดนของไทย กับ สปป.ลาว และกัมพูชา จะเติบโตจาก 26,732 ล้านบาท ในปี 2562 เป็น 65,664 ล้านบาท ในปี 2576 (กรณี Base case) หรือกรณีที่มีปัจจัยเร่งเร้าในด้านบวก (กรณี Best case) อาทิ การลดอุปสรรคทางการค้า การเพิ่ม

จุดหรือเพิ่มช่วงเวลาผ่านแดน หรือการมีสนามบินเพิ่มเติมบริเวณชายแดนไทย จะทำให้มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้นเป็น 68,947 ล้านบาท หรือกรณีที่เกิดปัญหาจากปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อด้านลบ (Worst Case) อาทิ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือการเติบโตของเศรษฐกิจประเทศเพื่อนบ้าน จะส่งผลให้มูลค่าการค้าชายแดนลดลงเป็น 62,380 ล้านบาท แสดงดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 แนวโน้มภาพรวมมูลค่าการค้าชายแดนของไทยกับ สปป.ลาว และกัมพูชา (โดยคณะผู้ศึกษา)

2.3 Potential Demand และแนวโน้มในอนาคต

2.3.1 Potential Demand ในอนาคต

(1) Potential Demand ด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism)

การท่องเที่ยวเชิงกีฬา เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้จำนวนมากและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยว โดยพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาจะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ถึง 3-4 เท่า ขณะเดียวกันยังใช้เป็นโอกาสประชาสัมพันธ์สถานที่จัดการแข่งขันให้เกิดการยกระดับเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ได้ด้วย ซึ่งมีรูปแบบกิจกรรม ได้แก่ การท่องเที่ยวเพื่อร่วมลงเล่นกีฬา (Sport Participation Travel) การท่องเที่ยวเพื่อร่วมชมการแข่งขันกีฬา (Sport Spectatorial Travel) และการท่องเที่ยวในสถานที่ที่เป็นต้นกำเนิดของกีฬา หรือการเข้าค่ายฝึกกีฬากับนักกีฬาที่มีชื่อเสียงระดับโลก เป็นต้น

(2) Potential Demand ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Traditional Tourism)

การคาดการณ์อุปสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอนาคต จะตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการอนุรักษ์ สืบต่อ และการเสริมสร้างทรัพยากรวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์และความเฉพาะเจาะจงของแต่ละสถานที่ การส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น งานเทศกาล งานศิลปะ การแสดงนิทรรศการ และกิจกรรมวัฒนธรรมอื่น ๆ ในท้องถิ่น จะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่น่าประทับใจ ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีในการท่องเที่ยวเชิง

วัฒนธรรม เช่น เทคโนโลยีเสมือนจริง (Virtual Reality) เพื่อช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

(3) Potential Demand ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม (Agricultural Tourism)

การคาดการณ์อุปสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยนักท่องเที่ยวเริ่มให้ความสำคัญกับจุดหมายปลายทางที่เน้นธรรมชาติ ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงเกษตรซึ่งขับเคลื่อนด้วยชุมชนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จึงตอบโจทย์โดยเฉพาะกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งยังมีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติสูง มีความหลากหลายของพืชพันธุ์ และมีวิถีชีวิตชนบทที่แตกต่าง รวมถึงมีอาหารท้องถิ่นจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สำคัญในภูมิภาค ที่จะให้ประสบการณ์การมีส่วนร่วมแบบฟาร์มท่องเที่ยว มีการทำกิจกรรม เช่น ปลูกและเก็บเกี่ยวพืชผัก ดูแลปศุสัตว์ สัฟวาร์ม ไปจนถึงเข้าคอร์สหัดทำอาหาร นอกจากนี้ยังทำให้นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกเหมือนได้ผจญภัยอีกด้วย โดยการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมจะช่วยเกษตรกรและชุมชนในการนำเสนอการตลาดผลิตภัณฑ์และบริการรูปแบบใหม่ที่จะช่วยให้เกษตรกรสามารถสร้างมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร ได้แปรรูปผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เกิดโอกาสทางธุรกิจรูปแบบใหม่ จากฐานทรัพยากรในท้องถิ่น ทำให้เกิดความตระหนักห่วงใยทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

(4) Potential Demand: การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical Tourism)

ประเทศไทยยังคงเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกสนใจมาพักผ่อนและฟื้นฟูสุขภาพ เนื่องจากระบบดูแลสุขภาพของไทยติดอันดับโลก และมีค่าใช้จ่ายทางการแพทย์ต่อหัวประชากรต่ำ โดยคาดการณ์ว่า การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์จะมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งเทรนด์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism) ที่กำลังมาแรงทำให้นักท่องเที่ยวหันมาใส่ใจสุขภาพมากขึ้น โดยเฉพาะการรักษาเชิงป้องกัน (Preventive Care) เป็นธุรกิจที่กำลังเป็นที่นิยม เช่น การตรวจสุขภาพประจำปี และเทคโนโลยีทางการแพทย์ใหม่ ๆ อย่างการใช้เทคโนโลยีตรวจรหัสพันธุกรรม (Genes) เพื่อหาความเสี่ยงโรคพันธุกรรม การใช้หุ่นยนต์ช่วยผ่าตัด (Robotic Surgery) ที่มีความแม่นยำ และสามารถผ่าตัดในจุดที่เข้าถึงยาก กำลังเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มองหา ประกอบกับนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูง ส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มดังกล่าวจะมีอัตราการเติบโตที่สูงขึ้นมากในอนาคต

2.3.2 แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวตามแนวคิด STAM

(1) Sport Tourism การท่องเที่ยวเชิงกีฬา – เมืองดูไบ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์

การท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจของเมืองดูไบ โดยดึงดูดนักท่องเที่ยวหลายล้านคนในแต่ละปีจากสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมมากมาย อาทิ ซาฟารีทะเลทราย รีสอร์ทหรู สวนน้ำ สนามกอล์ฟ และประสบการณ์ทางวัฒนธรรม ปัจจัยสำคัญ คือ การเป็นสถานที่แข่งขันกีฬาระดับนานาชาติหลายรายการ

เช่น การแข่งขันกอล์ฟ รายการ European DP World Tour Championship, Rugby World 7s และ สนามบินนานาชาติ Al Maktoum ของดูไบ ยังเป็นจุดรับส่งและรองรับผู้เข้าชมการแข่งขันฟุตบอลโลก 2022 ที่กาตาร์ อีกด้วย โดยตัวเลขล่าสุดปี พ.ศ. 2565 จาก Dubai Sports Council แสดงให้เห็นว่า ภาคกีฬาได้เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจมากกว่า 2 พันล้านยูโร คิดเป็นร้อยละ 2.3 ของ GDP ประจำปีของสหรัฐอเมริกาสำหรับอเมริกา

(2) Traditional Tourism การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมดั้งเดิม – เกาหลีใต้

เกาหลีใต้ เป็นประเทศที่ชูประเด็นวัฒนธรรมทั้งดั้งเดิมและร่วมสมัย เป็นจุดขายของการท่องเที่ยว โดยมีวัฒนธรรมที่เกาหลีใต้เน้น ได้แก่ สื่อและความบันเทิง ละคร เพลง แฟชั่น เครื่องสำอางและความงาม ซึ่งเป็นประเด็นต่อเนื่องจากละคร ดารา นักร้อง โฆษณาเครื่องสำอางและสไตล์การแต่งหน้า รวมถึงอาหารที่ถูกสอดแทรกเข้าไปในสื่อ ปัจจุบันรัฐบาลเกาหลีใต้ยังได้ตั้งเป้าหมายผลักดัน K-Content ออกสู่ตลาดโลกเพิ่มขึ้น โดยตั้งเป้าหมายผลักดันผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของเกาหลีใต้ทั้งตลาดสหรัฐฯ และสหราชอาณาจักร

(3) Agricultural Tourism การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม – ไต้หวัน

การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักที่มีส่วนช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของไต้หวัน โดยมีนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศมากกว่า 10 ล้านคนต่อปี ซึ่งสถิติรายได้จากการท่องเที่ยวของไต้หวันล่าสุด ปี พ.ศ. 2564 มีรายได้จากการท่องเที่ยวระหว่างประเทศในไต้หวันประมาณ 790 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ทั้งนี้ ช่วงก่อนเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 มีมูลค่ามากกว่าถึง 18 เท่า

ไต้หวัน มีพื้นที่เกษตรกรรมที่เขียวชอุ่มและสวยงาม จึงนำจุดแข็งของความสวยงามของพื้นที่เกษตรกรรมมาเพิ่มมูลค่าโดยพัฒนาเป็น “ฟาร์มพักผ่อน” ลักษณะโฮมสเตย์กระจายตัวอยู่ใน 31 เขตพื้นที่ชนบทของไต้หวัน ซึ่งปัจจุบันได้รับความนิยมอย่างยิ่ง ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมของไต้หวันประสบความสำเร็จ ได้แก่ รูปแบบและลักษณะเฉพาะของฟาร์มพักผ่อน ที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้วิถีชีวิต ปลูกผักกับคนในท้องถิ่น รวมทั้งขายผลิตภัณฑ์ที่ปลูกขึ้นเองในฟาร์ม หรือในท้องถิ่น ซึ่งเป็นจุดขายในแง่การสนับสนุนการเกษตรที่ยั่งยืน

(4) Medical Tourism การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ – เยอรมนี

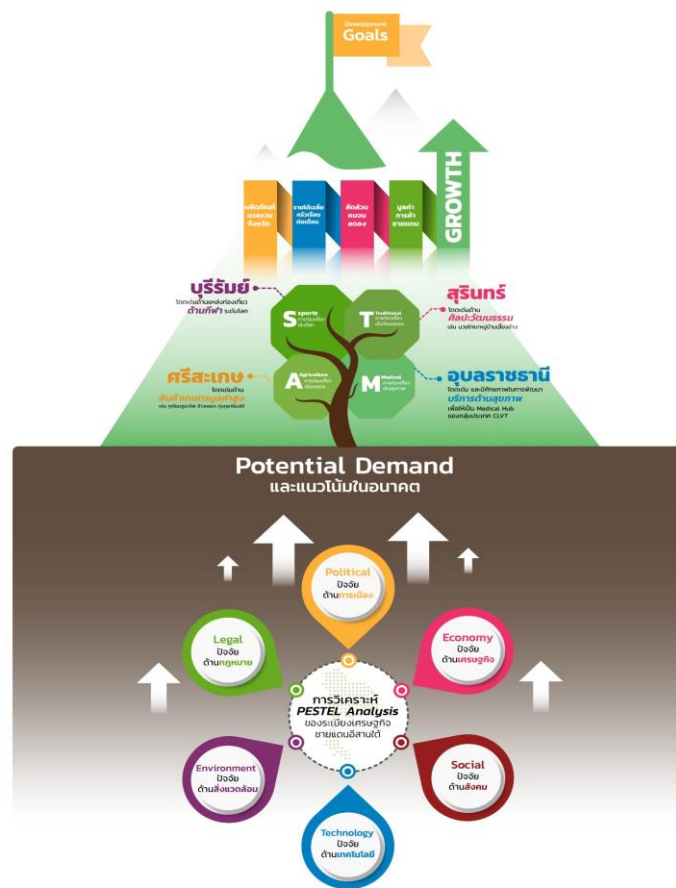
ระบบการดูแลสุขภาพของเยอรมนี เป็นหนึ่งในระบบที่ดีที่สุดในยุโรปและทั่วโลก สถานพยาบาลและโรงพยาบาลเยอรมนีเป็นจุดหมายปลายทางการเดินทางเพื่อสุขภาพในยุโรปมาหลายร้อยปีและยังคงเป็นผู้นำด้านอุตสาหกรรมทางการแพทย์จนถึงปัจจุบัน โดยมีจุดแข็ง คือ คุณภาพของระบบการดูแลสุขภาพ และมาตรฐานการดูแลผู้รับการรักษาสูง มาตรฐานทางจริยธรรมที่เข้มงวด นวัตกรรมทางเทคนิคและวิศวกรรมทางการแพทย์ที่สูงมาก การเข้าถึงแพทย์ พยาบาล และผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ทำได้อย่างรวดเร็ว และการฝึกอบรมที่เข้มงวด ตลอดจนบุคลากรทางการแพทย์จะต้องพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การรักษายาบาลในเยอรมนียังมีอัตราส่วนต้นทุนต่อคุณภาพที่ดีเยี่ยม

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้เยอรมนีมากกว่า 43.2 พันล้านยูโรต่อปี คิดเป็นร้อยละ 4.5 ของ GDP และสนับสนุนการจ้างงาน 2 ล้านตำแหน่ง หรือร้อยละ 4.8 ของการจ้างงานทั้งหมด

โดยนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในเยอรมนีด้วยเหตุผลเชิงสุขภาพมีจำนวนประมาณ 150,000 – 250,000 รายต่อปี และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้น

2.4 สรุปการคาดการณ์ทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ (STAM Corridor) โดยใช้เครื่องมือ SWOT Analysis และ PESTEL Analysis พบว่า พื้นที่มีศักยภาพที่เข้มแข็ง และมีความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวที่ครบตามแนวคิด STAM ทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้ แนวทางการพัฒนานั้นจะต้องอาศัยปัจจัยเสริมในด้านการผลิต การค้า การลงทุนจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการพัฒนาภายใต้ผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งการดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ อาจใช้รูปแบบการพัฒนาที่ประสบผลสำเร็จในต่างประเทศ เพื่อประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของพื้นที่ และตามแนวโน้มความต้องการของรูปแบบการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยสรุปโมเดลได้ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 สรุปการคาดการณ์ทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต

3. แนวทางแก้ปัญหา และ/หรือ การพัฒนา

3.1 สรุปการเชื่อมโยงผลการวิเคราะห์

ระบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้-กัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม (บุรีรัมย์-สุรินทร์-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี) มีความโดดเด่นและมีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ซึ่งจะเป็นตัวขับเคลื่อนไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรม และด้านบริการที่มีความเกี่ยวเนื่อง ซึ่งเป็นความท้าทายในการขับเคลื่อนระบียงเศรษฐกิจตามนิยาม “ระบียงเศรษฐกิจที่ซ่อนอยู่ (The Hidden Economic Corridor)” โดยใช้แนวทางการพัฒนาตามแนวคิดโมเดลพายบานออฟฟี่ (Banoffee Pie Model) ภายใต้หลักการการดึงความโดดเด่นในแต่ละด้านของแต่ละจังหวัด เพื่อผสานกันเป็นศักยภาพที่โดดเด่นในภาพรวมมาพัฒนา ร่วมกันในคลัสเตอร์ที่มีคุณค่าร่วม เพื่อสร้างความกลมกลืนและเพิ่มศักยภาพในภาพรวมของระบียงเศรษฐกิจ โดยการชูการพัฒนาในรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย 4 มิติ ตามแนวคิด STAM Corridor โดยมีปัจจัยส่งเสริม จากความเข้มแข็งของท้องถิ่น รวมถึงปัจจัยเสริมจากการเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 3 ประเทศ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่อยู่ในระดับดี ทำให้ระบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้มีความโดดเด่นและ ควรจะได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

คณะผู้ศึกษาได้คาดการณ์แนวโน้มการเติบโต ศักยภาพของอุปสงค์ และการบริหารจัดการ รูปแบบการท่องเที่ยวที่เป็นเลิศด้าน STAM เทียบเคียงกับการดำเนินการในต่างประเทศ และคาดการณ์ แนวโน้มของรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงในอนาคตในช่วง 10 ปีข้างหน้า ในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (S) ที่เน้นการท่องเที่ยวในรูปแบบการร่วมเล่นกีฬา ร่วมชมการแข่งขันกีฬา และการท่องเที่ยวในสถานที่ที่เป็นต้นกำเนิดของกีฬา โดยในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (T) ที่มีแนวโน้มการท่องเที่ยวเพื่อซึมซับความหลากหลายทางวัฒนธรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงแนวโน้มการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม (A) ที่มีความสนใจที่มากขึ้นเกี่ยวกับอาหารท้องถิ่น และการสร้างศูนย์กลางการท่องเที่ยวเกษตรกรรม เพื่อสัมผัสประสบการณ์การทำงานในภาคการเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (M) ที่ประเทศไทยมีความเข้มแข็งในการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั่วโลกเพื่อพักผ่อนและฟื้นฟูสุขภาพ โดยเฉพาะการรักษาเชิงป้องกันที่กำลังเป็นที่นิยม ทำให้รายได้จากกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีอัตราการเติบโตสูง

โดยโอกาสและความท้าทายในอนาคตของระบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้-กัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม นั้นมีผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยเสริมของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจ และความร่วมมือจากต่างประเทศในการพัฒนาอนุภูมิภาคที่มีความเข้มแข็ง เป็นต้น รวมถึงปัจจัยจากศักยภาพภายในของประเทศ ได้แก่ ความชัดเจนและเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ไปจนถึงความร่วมมือของพื้นที่ที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม และแนวโน้มของสินค้าเกษตร

อินทรีย์และศักยภาพของพื้นที่ที่สามารถสร้างความมั่นคงด้านวัตถุดิบของห่วงโซ่อุปทานที่เข้มแข็ง ซึ่งจะเป็นโอกาสและความท้าทายในการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ให้มีความมั่นคงต่อไป

3.2 เป้าหมายหลักที่ต้องบรรลุ

3.2.1 เป้าหมายหลักตาม Value Chain

โมเดลการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้-กัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม (บุรีรัมย์-สุรินทร์-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี) มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนใน 4 จังหวัดดีขึ้น โดยการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้วยการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีตัวชี้วัดหลักประกอบด้วย

1. GPP ของ 4 จังหวัดขยายตัวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2570
2. ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน (GNH) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2570

3.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายหลักกับแผน 3 ระดับ

(1) ความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580)

การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้อยู่ภายใต้การดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยมีเป้าหมายในการยกระดับประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาโครงสร้างทางเศรษฐกิจทั้งระบบเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและส่งผลให้เกิดการยกระดับรายได้ โดยมีประเด็นย่อยภายใต้ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ประกอบด้วย

(1.1) สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว ให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง พัฒนารัฐกิจท่องเที่ยวให้มีมูลค่าสูงขึ้นด้วยอัตลักษณ์และวัฒนธรรมไทย และใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างสรรค์คุณค่าทางเศรษฐกิจและความหลากหลายของการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับทิศทางและแนวโน้มของตลาดยุคใหม่ และเน้นการท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค เพื่อขยายการท่องเที่ยวของไทยและภูมิภาคผ่านการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์จากเมืองหลักสู่เมืองรองที่เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงและส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมทั้งใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้เอื้อต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน อุตสาหกรรมและบริการต่อเนื่อง

(1.2) โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก ครอบคลุมโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมืองรวมถึงเทคโนโลยี ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน บุคลากร และเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลก โดยมุ่งเน้น การเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมไร้รอยต่อ เชื่อมโยงภูมิภาคจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยมีไทยเป็นจุด

เชื่อมโยงหลักของการคมนาคมให้เป็นระเบียบเศรษฐกิจแห่งเอเชีย สอดรับกับการพัฒนาการเชื่อมโยงกับกลุ่มเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค รองรับการขนส่งและโลจิสติกส์ตลอดห่วงโซ่อุปทานของภูมิภาค และการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะสมัยใหม่และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในเมืองให้มีความเชื่อมโยงกัน รวมทั้งการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ให้มีมาตรฐานเดียวกัน และสร้างความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างกันในกลุ่มภูมิภาคให้ง่ายและสะดวกมากที่สุด

(2) ความสัมพันธ์กับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้มีความสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้

ประเด็นที่ 5 การท่องเที่ยว ที่มุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในสาขาที่มีศักยภาพ ตลอดจนให้คุณค่ากับสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว พัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยวไทย

ประเด็นที่ 7 โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบขนส่งทางรางให้เป็นโครงข่ายหลักในการขนส่งของประเทศและรองรับการเชื่อมโยงกับการขนส่งรูปแบบอื่นๆ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและศูนย์บริการโลจิสติกส์ในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมทั้งพัฒนากระบวนการและการบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ที่มีการใช้ระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่เพิ่มขึ้น สนับสนุนการขนส่งสินค้าต่อเนื่องหลายรูปแบบอย่างไร้รอยต่อและสอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ เขตกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก เพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเอง ช่วยเหลือเอื้อเพื่อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรมและเป็นระบบ เศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ เกิดการสร้างอาชีพ และกระจายรายได้ ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เสมอภาคจากระดับชุมชน เพื่อยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและก่อให้เกิดการสร้างรายได้ด้วยตนเอง สร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ส่งเสริมการรวมกลุ่ม ทั้งวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์และวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อให้เศรษฐกิจชุมชนมีทุน ในการพัฒนาสินค้าและยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

(3) ความสัมพันธ์กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)

การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้สอดคล้องกับหมวดหมู่ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ในมิติด้านต่าง ๆ ดังนี้

(3.1) มิติการผลิตและบริการเป้าหมาย

หมวดหมู่ที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค ผ่านกลยุทธ์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ พัฒนาระบบคมนาคมและโลจิสติกส์ให้เชื่อมโยงไร้รอยต่อตั้งแต่ระดับภูมิภาค อนุภูมิภาค และชายแดน ให้มีความสำคัญกับการขนส่งระบบรางอย่างต่อเนื่องเชื่อมต่อกับเครือข่ายโลจิสติกส์ในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคเพื่อลดต้นทุนโลจิสติกส์

(3.2) มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม

หมวดหมู่ที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัยเติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญในการพัฒนาผ่านการสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก โดยใช้แนวทางการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาภาค กระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานเชื่อมโยงทั้งภายในพื้นที่ พื้นที่ใกล้เคียงและต่างประเทศ สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชน และสร้างความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานโลจิสติกส์ และดิจิทัล รองรับพื้นที่เศรษฐกิจหลักและเมืองอย่างต่อเนื่องและได้มาตรฐาน รองรับการแข่งขันตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและความต้องการของประชาชน

3.3 เป้าหมายรอง และแนวทางบรรลุเป้าหมายรองเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายหลักและมาตรการในการดำเนินงาน

โมเดลการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้-กัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม (บุรีรัมย์-สุรินทร์-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี) ได้กำหนดเป้าหมายรองเพื่อนำไปสู่เป้าหมายหลักในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย 4 มิติ ตามแนวคิด STAM รวมถึงกิจกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาในภาพรวมเพื่อสนับสนุน STAM Corridor โดยมีเป้าหมายรอง ประกอบด้วย

1. คริวเรือมีความมั่นคงในชีวิต งาน รายได้เพิ่มมากขึ้น มีรายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 45,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ในปี 2575
2. ประชาชนกลุ่มเปราะบางทางเศรษฐกิจมีศักยภาพในการพึ่งตนเองได้มากขึ้นหลุดพ้นจากความยากจนและความยากจนข้ามรุ่น ในระยะเวลา 5 ปี
3. เศรษฐกิจไทยมีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับลาว-กัมพูชา-เวียดนาม สามารถเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนไม่น้อยกว่า 2 เท่าในปี 2575

3.4 แนวทางการบรรลุเป้าหมายรองโดยมีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ (Value Chain)

โดยได้กำหนดกิจกรรมสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานของแต่ละเป้าหมาย ตามแนวคิด ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลง (Blueprint For Change) ดังนี้

(1) **กิจกรรมภายใต้ “S : Sport”** เพื่อสนับสนุนเป้าหมายรองด้านเศรษฐกิจ เพื่อพัฒนามูลค่าเศรษฐกิจในห่วงโซ่อุปทานการกีฬา และด้านสังคม ด้านสุขภาวะของประชาชนและพฤติกรรมสุขภาพประชาชนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น มีคุณลักษณะของการดูแลตัวเองและออกกำลังกายเพิ่มมากขึ้น โดยมีกิจกรรมที่สนับสนุน ดังนี้

กิจกรรมหลัก

กิจกรรมที่ 1 พัฒนาเมืองกีฬาแบบครบวงจร MB/DB/CB/IB โดยจัดให้มีการแข่งขันกีฬาหลากหลายและตลอดทั้งปีต่อเนื่อง ทั้งในระดับจังหวัด ระดับชาติ และระดับสากล โดยต้องดำเนินการ ดังนี้

- 1) พัฒนาสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการแข่งขัน
- 2) ให้การสนับสนุนทุนกีฬาและอุปกรณ์ที่จำเป็นให้กับทีมกีฬาเพื่อพัฒนานักกีฬาในระบียงเศรษฐกิจได้อย่างมีคุณภาพ
- 3) จัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกีฬาในระดับนานาชาติ เช่น กีฬาเอเชียนเกมส์ โมโตจีพี อินโดไชน่ามาราธอน อินโดไชน่าไตรกีฬา อินโดไชน่าอีสปอร์ต เป็นต้น เพื่อดึงดูดความสนใจของนานาชาติ
- 4) สร้างโรงเรียนกีฬา (International Sport Academy) และสถาบันพัฒนาศักยภาพของนักกีฬาด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมและดึงดูดผู้เชี่ยวชาญจากนานาชาติมาร่วมในการพัฒนา

กิจกรรมที่ 2 จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมการกีฬาครบวงจร (Sport Industrial Estate) MB/DB/CB/IB โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่มีคุณภาพระดับสากล ยกกระดับให้เป็นนิคมอุตสาหกรรมอัจฉริยะ (Smart Industrial Estate) และนิคมอุตสาหกรรมในระดับนานาชาติ (International Industrial Estate) เสริมสร้างบรรยากาศในการลงทุนและชักจูงให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในกิจการที่เกี่ยวข้องด้านกีฬาและการท่องเที่ยวเชิงกีฬาแบบครบวงจร เช่น โรงงานผลิตเครื่องกีฬาและชิ้นส่วน กิจการสนามแข่งขันยานยนต์ กิจการศูนย์ฝึกกีฬาและศูนย์บ่มเพาะนักกีฬาระดับนานาชาติ กิจการศูนย์วิจัยด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา กิจการพิพิธภัณฑ์กีฬา กิจการสนับสนุนโภชนาการการกีฬา กิจกรรมวิจัยและพัฒนาสิ่งทอเทคนิคด้านการกีฬา (Sport Tech) เป็นต้น โดยการให้สิทธิประโยชน์การส่งเสริมการลงทุนทั้งด้านภาษีและไม่ใช่ภาษีเพื่อจูงใจการลงทุนของภาคเอกชน

กิจกรรมที่ 3 จัดแข่งขันฟุตบอลอินโดไชน่าลีก (Indochina League) DB/CB/IB เพื่อสร้างความสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในภูมิภาคเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศในระดับสากล โดยบูรณาการความร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการตลาด เช่น จำหน่ายบัตรเข้าชม สินค้าที่ระลึก และสินค้าอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทีมและการแข่งขัน นอกจากนี้ยังต้องมีการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับสังคมและชุมชนในพื้นที่ที่ดำเนินกิจกรรม เช่น จัดคลินิกฟุตบอลโดยนำเยาวชนในกลุ่มประเทศอินโดไชน่ามาฝึกซ้อมกับนัก

ฟุตบอลชื่อดัง และเสริมสร้างความสัมพันธ์กับสื่อมวลชนเพื่อเพิ่มความนิยม การส่งเสริมและพัฒนา นักฟุตบอลในระดับนานาชาติให้มีทักษะและความสามารถที่เพียงพอในการเป็นนักฟุตบอลมืออาชีพในอนาคต

กิจกรรมสนับสนุน

กิจกรรมที่ 1 ส่งเสริมระบบ Smart Energy เพื่อรองรับเมืองกีฬาและนิคมอุตสาหกรรม การกีฬาแบบครบวงจร (Green Sport Industrial Estate) DB/CB และส่งเสริมการลงทุนด้านพลังงานทดแทน โดยติดตั้งโซลาร์เซลล์ในสนามกีฬา ในรูปแบบการบริหารจัดการพลังงานแบบ ESCO และแบ่งผลประโยชน์จากผลประหยัดที่เกิดขึ้น และเพิ่มเติมระบบการจัดการพลังงานอัจฉริยะ (Smart Energy System) ในพื้นที่ที่มีการใช้พลังงานเข้มข้นเพื่อการบริหารจัดการพลังงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นการสาธิตให้ประชาชนทั่วไปได้เห็นศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อีกทั้งไม่สร้างภาระด้านงบประมาณให้กับภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นเจ้าของกิจการสนามกีฬาและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่ต้องการเงินมาลงทุนจำนวนมหาศาลอีกด้วย

กิจกรรมที่ 2 สร้างธุรกิจสิ่งทอจากเส้นใยธรรมชาติเพื่อการกีฬา CB/IB เช่น การผลิตสิ่งทอจากเส้นใยไผ่ และกัญชง สำหรับเสื้อผ้ากีฬา (Sport Fashion) ที่มีคุณสมบัติระบายอากาศได้ดี มีความเบา ดูดซับเหงื่อ ลดกลิ่นอับ มีความยืดหยุ่น ต้านเชื้อแบคทีเรีย ปกป้องผิวจาก UV และมีผิวสัมผัสที่นุ่มแข็งแรง ยืดหยุ่น สนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่อินโดจีนนำปลูกไผ่ และกัญชง และมีโรงงานสำหรับแปรรูปเส้นใยเป็นเครื่องนุ่งห่ม และผลิตภัณฑ์อื่นๆ อย่างครบวงจร

(2) กิจกรรมภายใต้ “T : Traditional” เพื่อสนับสนุนเป้าหมายรองด้านเศรษฐกิจ เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจจากฐานของวัฒนธรรม วิถีชีวิต ประเพณี และจิตวิญญาณ และด้านสังคม สร้างชุมชนเข้มแข็ง พัฒนาเป็นชุมชนวัฒนธรรมที่ยั่งยืน โดยมีกิจกรรมที่สนับสนุน ดังนี้

กิจกรรมหลัก

กิจกรรมที่ 1 เชื่อมโยงการท่องเที่ยว “ปราสาทขอม-โมเดล (Khmer Prasat-Model)” DB/CB/IB เพื่อต่อยอดความร่วมมือด้านการท่องเที่ยววัฒนธรรมที่มีรากอารยธรรมร่วมกัน 4 ประเทศ เช่น การท่องเที่ยว 9 ปราสาทขอมที่ต้องไปเยือนสักครั้งในชีวิต ได้แก่ (1) ปราสาทพนมรุ้ง (2) ปราสาทศีขรภูมิ (3) ปราสาทตาเมือนธม ประเทศไทย (4) นครวัด (5) นครธม (6) ปราสาทบายอน ประเทศกัมพูชา (7) กลุ่มโบราณสถานปราสาทวัดพู (8) ปราสาทธาตุมปรางค์ สปป.ลาว และ (9) ปราสาทหมีเขิน ประเทศเวียดนาม ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์สไตล์ KHMER PRASAT ประกอบด้วย

- (1) K = Knowledge** คือ จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่นานาชาติอย่างสร้างสรรค์
- (2) H = Hospitality** คือ การเป็นเจ้าของบ้านที่ดี พร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยวิถีชุมชน
- (3) M = Morality** คือ ยึดหลักสัมมาชีพในการดำเนินธุรกิจ
- (4) E = E-commerce** คือ สร้างรูปแบบ/ช่องทางการค้าขายในโลกที่ไร้ขีดจำกัดในการเข้าถึง

- (5) R = Resolution คือ ความตั้งใจแน่วแน่ในการตั้งปณิธานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
- (6) P = Promotion คือ การส่งเสริมวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์
- (7) R = Responsibility คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคมและ สิ่งแวดล้อม
- (8) A = Accountability คือ ความเชื่อถือได้ในการดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยว
- (9) S = Sincerity คือ ความจริงใจต่อลูกค้า และจริงจังในการประกอบการอย่างต่อเนื่อง
- (10) A = Architect คือ สถาปัตยกรรมยุคขอมโบราณ
- (11) T = Tradition คือ วัฒนธรรมดั้งเดิมที่เป็นรากเหง้าอารยธรรมร่วมของอินโดจีน

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรม Cruise ในโขง (Mekong Cruise) DB/CB ส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการล่องเรือชมวิถีชีวิตริมฝั่งโขง แหล่งประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรมริมฝั่งโขงไทย - ลาว - กัมพูชา - เวียดนาม ได้แก่ อุบลราชธานี ปากเซ สปป.ลาว สตรีงตรง พนมเปญ ประเทศกัมพูชา หมีทอดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง ทางตอนใต้ของประเทศเวียดนาม เป็นต้น โดยภาครัฐสนับสนุนให้เอกชนภาคการท่องเที่ยว ทั้งบริษัทนำเที่ยว บริษัทเรือสำราญ โรงแรมที่พัก ภัตตาคาร ร้านอาหาร ชุมชน มีความร่วมมือในลักษณะเป็นพันธมิตรและขับเคลื่อนเป็นแพคเกจท่องเที่ยวร่วมกัน เปิดโอกาสให้ประชากรในท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากมรดกทางวัฒนธรรม ทั้งจะช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ ปรับปรุงความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมและรักษามรดกและวัฒนธรรมของพื้นที่

กิจกรรมที่ 3 พัฒนาเมนูอาหารประจำถิ่นอินโดจีน DB เพื่อสร้างแบรนด์อาหารครัวอินโดจีนไปสู่ครัวโลก โดยรังสรรค์เมนูอาหารประจำถิ่นที่มีการผสมผสานอย่างลงตัวระหว่างอาหารไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม ที่มีวัฒนธรรมอาหารคล้ายคลึงกัน อาทิ ชุดอาหารเช้าอินโดจีน (ข้าวจีและไข่กระทะ) อาหารเส้นอินโดจีน ส้มตำอินโดจีน โดยใช้วัตถุดิบจากภูมิภาค เช่น หมูยอ พัฒนาเป็นเมนูอาหารให้สามารถเป็นอาหารนานาชาติ ลักษณะคล้ายกับไส้กรอกเยอรมันแฟรงก์เฟิร์ตที่คนทั่วโลกรู้จัก เพื่อส่งเสริมให้อาหารอินโดจีนเป็นที่รู้จักในระดับสากล

กิจกรรมสนับสนุน

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมส่งเสริมการลงทุนด้านวัฒนธรรม MB/PB โดยให้การส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ และส่งเสริม Soft Power เช่น กิจกรรมศูนย์แสดงวัฒนธรรมไทยหรือศูนย์ศิลปหัตถกรรมไทย กิจกรรมพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรม กิจกรรมสร้างแหล่งท่องเที่ยวขนาดใหญ่ที่มีคุณภาพ เป็นต้น รวมทั้งมีมาตรการส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน โดยสนับสนุนให้ผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีศักยภาพ เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคม ผ่านกลไกการสนับสนุนโดยตรงไปยังองค์กรท้องถิ่น ได้แก่ วิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวชุมชน โดยผู้ประกอบการสามารถนำเงินลงทุนหรือค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนชุมชน มาขอรับสิทธิประโยชน์ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นสัดส่วน 2 เท่าของเงินลงทุนหรือค่าใช้จ่าย

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น DB อาทิ กิจกรรมทอผ้าภูอัคนี บ้านเจริญสุข อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.บุรีรัมย์ กิจกรรมทอผ้าไหมทางกระรอกคู่ตีนแดง บ้านสวนนอก อ.ห้วยราช จ.บุรีรัมย์ กิจกรรมนวดไทยคลายเส้น บ้านโคกใหญ่-เขากระโดง อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ กิจกรรมชมวิถีหมู่บ้านคนเลี้ยงช้าง บ้านขุนไชยทอง อ.ชุมพลบุรี จ.สุรินทร์

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมส่งเสริม Green Energy ในพื้นที่ท่องเที่ยวบริเวณแหล่งวัฒนธรรม PB/DB โดยพัฒนาระบบการจัดการขยะเพื่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม โดยการประสานงานกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานพลังงานจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาระบบการคัดแยกขยะที่ถูกต้อง มีการนำขยะอินทรีย์ที่ใช้แล้วไปจัดการเป็นพลังงานในรูปแบบที่เหมาะสมกับพื้นที่ มีการนำขยะพลาสติกไปแปลงเป็นน้ำมันผ่านระบบไพโรไลซิสหรือส่งต่อไปทำรีไซเคิลตามความเหมาะสมของสภาพและปริมาณขยะ นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาระบบโซลาร์เซลล์บนหลังคา บนพื้นดิน และลอยน้ำ เพื่อเป็นแหล่งพลังงานให้กับแหล่งท่องเที่ยวและกิจการในห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยว

กิจกรรมที่ 4 พัฒนาการให้บริการรถเช่ารูปแบบ On-Demand เพื่อท่องเที่ยวตามเส้นทางท่องเที่ยว CB เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวให้เป็นที่นิยมตามรูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่ที่เน้นการท่องเที่ยวในรูปแบบ Road Trip ที่จะเปลี่ยนจากการเดินทางด้วยการขนส่งสาธารณะเป็นการเช่ารถยนต์แทน และสถานที่ท่องเที่ยวปลายทางก็จะเปลี่ยนแปลงไป จากอดีตที่เคยท่องเที่ยวในบริเวณเมืองเป็นการเช่ารถขับเที่ยวขึ้นชมชนบทสองข้างทางแบบ Road trip จะเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น

กิจกรรมที่ 5 สนับสนุนการเดินทางโดยยานยนต์ไฟฟ้า (EV) ตามพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ PB/CB โดยดำเนินโครงการ One Tambon One Charging Station (O-TOCS) โดยดำเนินการติดตั้งสถานีชาร์จประจุไฟฟ้าในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ 4 จังหวัด ในจุดสำคัญของแต่ละตำบล โดยประสานงานกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ในฐานะผู้ดำเนินธุรกิจด้านการติดตั้งสถานีชาร์จยานยนต์ไฟฟ้า สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และ สมาคมยานยนต์ไฟฟ้า เพื่อหาแนวทางในการบูรณาการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการคัดเลือกจุดติดตั้ง ทั้งนี้ เพื่อให้การเดินทางของประชาชนในชีวิตประจำวัน และการติดต่อการค้า และการท่องเที่ยวเป็นไปโดยสะดวก โดยนอกจากจะส่งผลดีต่อการขับเคลื่อนระเบียงเศรษฐกิจแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และช่วยสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนยานยนต์ไฟฟ้าของประเทศอีกด้วย

(3) กิจกรรมภายใต้ “A : Agricultural” เพื่อสนับสนุนเป้าหมายรองด้านเศรษฐกิจ เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจจากฐานการเกษตร และด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มสัดส่วนของการเกษตรที่ให้ความสำคัญกับระบบเกษตรที่ยั่งยืน โดยมีกิจกรรมที่สนับสนุน ดังนี้

กิจกรรมหลัก

กิจกรรมที่ 1 The Organic Land of the World ผลักดันพื้นที่ระเปียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้เป็นดินแดนผลิตเกษตรอินทรีย์ของโลก PB/DB/CB จากความโดดเด่นของพืชและสัตว์เศรษฐกิจในพื้นที่ ได้แก่ ทุเรียนภูเขาไฟ ข้าว มันสำปะหลัง พืชสมุนไพร แมลง ปศุสัตว์ เป็นต้น และให้ความรู้ในการผลิตอาหารสัตว์คุณภาพ ส่งเสริมให้ใช้อาหารที่ผลิตจากพืชอินทรีย์ทางเลือกที่ให้คุณค่าตามหลักโภชนาการสัตว์ใกล้เคียงกันแต่มีต้นทุนที่ต่ำกว่า ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น หญ้าเนเปียร์ การใช้อาหารผสม TMR (Total Mixed Ration) หรืออาหารผสมสำเร็จรูป ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชอาหารสัตว์ เพื่อลดต้นทุนอาหาร เพิ่มมูลค่าผลิตผลจากการเกษตร เพิ่มโอกาสในการแข่งขัน และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์แก่ Young Smart Farmer พร้อมสร้างเครือข่ายชุมชนเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ที่มีศักยภาพ

กิจกรรมที่ 2 จัดตั้งศูนย์กลางการผลิตโปรตีนจากพืชและแมลง DB เพื่อเป็นแหล่งโปรตีนและแหล่งรายได้ใหม่ของอีสานใต้และประเทศเพื่อนบ้าน CLV เช่น ไข่ฝำ (Green Caviar) จิ้งหรีด โดยการขยายผลนวัตกรรมในการเลี้ยง การพัฒนาสายพันธุ์ การแปรรูป เช่น โปรตีนสกัดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร ต่อยอดองค์ความรู้จากทีมมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ได้ร่วมกับสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ และหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดำเนินการ ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการที่สมบูรณ์ทั้งคนและสัตว์ รวมถึงการส่งออกในตลาดโลก

กิจกรรมที่ 3 Enjoy Your Trip All Year Round CB/DB ชิม ช้อป และท่องเที่ยวตลอดปีที่อีสานใต้ตามแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สินค้าเกษตรอัตลักษณ์ (GI) มาตรฐานปลอดภัย GAP ระดับ TOP ตลอดทั้งปี โดยมีสินค้าเกษตร GI ประกอบด้วย ส้มโอ ทุเรียนภูเขาไฟ กาแฟโรบัสต้า ข้าวหอมมะลิ หอมแดง กระเทียม

กิจกรรมสนับสนุน

กิจกรรมที่ 1 ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมโดยจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ MB/PB/DB จัดที่ดินให้กับประชาชนผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกินหรือที่อยู่อาศัยรายละไม่เกิน 15 ไร่ ด้วยการนำที่ดินของรัฐที่หมดสภาพแล้วมาจัดสรรให้ประชาชน โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์และให้รวมกลุ่มเป็นชุมชนในรูปแบบสหกรณ์ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการใช้ที่ดินทำมาหาเลี้ยงชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ยกกระดับคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

กิจกรรมที่ 2 ส่งเสริมการลงทุนด้านการเกษตร MB/DB/BB โดยให้การส่งเสริมการลงทุนในกิจการที่เกี่ยวข้องด้านเกษตรและเกษตรแปรรูป เช่น กิจการปลูกพืชพลังงาน กิจการคัดคุณภาพและเก็บรักษาผลิตผลและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร กิจการศูนย์กลางการค้าสินค้าเกษตร กิจการศูนย์การค้าผลิตผลทางการเกษตรระบบดิจิทัล กิจการผลิตแป้งอินทรีย์ (Organic Starch) กิจการผลิตอาหารที่มีค่ากล่าวอ้างทาง

สุขภาพ (Health Claim) กิจการผลิตอาหารใหม่ (Novel Food) กิจการผลิตอาหารอินทรีย์ (Organic Food) กิจการผลิตเชื้อเพลิงชีวมวล (Biomass) กิจการขยายพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ กิจการผลิตเครื่องจักรกลทางการเกษตร กิจการให้บริการระบบเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farm) เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมการยกระดับภาคเกษตร โดยส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตรให้มากที่สุด เน้นทำการวิจัยและพัฒนา และใช้เทคโนโลยีขั้นสูง มาช่วยยกระดับภาคเกษตร โดยเฉพาะเทคโนโลยีชีวภาพ รวมทั้งส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ การพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยอาหาร (Food Safety) การยกระดับมาตรฐานการผลิต โดยกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มาตรฐานด้านการจัดการป่าไม้ที่เหมาะสม (FSC) และเทคโนโลยีการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) เป็นต้น ซึ่งการยกระดับดังกล่าวจะทำให้ภาคเกษตรเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว

กิจกรรมที่ 3 พัฒนาหลักสูตรศิลปะการประกอบอาหารมุ่งสู่อาหารแห่งอนาคต (Indochina Chef for Future Food) DB/CB ที่ครอบคลุมทั้งด้านโภชนาการ คิดค้น ออกแบบ สร้างสรรค์สูตรอาหารใหม่ ๆ หลักสูตรสอนทำอาหารในโรงเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และสถาบันสอนทำอาหาร หลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว

กิจกรรมที่ 4 สร้างศูนย์กลางการผลิตสิ่งทอเทคนิคทางการเกษตร (Agrotech) CB/IB รองรับการทำเกษตรมูลค่าสูง เกษตรอินทรีย์ และเกษตรอัจฉริยะ เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและสร้างความมั่นคงทางอาหารในกลุ่มประเทศ CLTV โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ประกอบการในอินโดไชน่าลงทุน วิจัยและพัฒนาสิ่งทอเทคนิคทางการเกษตร (Agrotech) เช่น วัสดุคลุมดินและรั้วตาข่าย เพื่อเจาะกลุ่มเกษตรกรรายย่อยไปจนถึงฟาร์มขนาดใหญ่ ทำให้เกิดการเชื่อมโยงโรงงานผลิตไปสู่แหล่งวัตถุดิบของเกษตรกรในอินโดไชน่า เป็นการขยายพื้นที่และแหล่งวัตถุดิบเพื่อการแปรรูปสู่เกษตรอุตสาหกรรมในประเทศไทย

กิจกรรมที่ 5 ส่งเสริมพลังงานทดแทนขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากภาคเกษตรกรรม DB ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมลงทุนเทคโนโลยีพลังงานทดแทนที่เหมาะสมกับการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และลดรายจ่ายของชุมชน อาทิ ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ เทคโนโลยีเตาประสิทธิภาพสูง ระบบบ่อหมักก๊าซชีวภาพจากของเสียในชุมชน และส่งเสริมให้ชุมชนมีการสิทธิภูมิปัญญาในการบริหารจัดการพลังงานในชุมชนของปราชญ์ชาวบ้านและอาสาสมัครพลังงานชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวด้านการเกษตร รวมถึงการพัฒนาให้ชุมชนที่มีการใช้ภูมิปัญญาดังกล่าวเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวในตัวเอง

(4) กิจกรรมภายใต้ “M : Medical” เพื่อสนับสนุนเป้าหมายรองด้านเศรษฐกิจ เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจจากการบริการสุขภาพ โดยมีกิจกรรมที่สนับสนุน ดังนี้

กิจกรรมหลัก

กิจกรรมที่ 1 World Class Medical and Wellness Destination บริการเชิงสุขภาพระดับโลกพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจอีสานใต้ CB โดยจัดบริการด้านสุขภาพครบวงจร โดยมีกลุ่มเป้าหมายสำคัญคือ กลุ่มลูกค้าผู้สูงอายุจากต่างประเทศที่มีกำลังซื้อ กลุ่มบุคลากรผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ และกลุ่มผู้ประกอบการเครือข่ายโรงพยาบาลนานาชาติ โดยให้บริการตั้งแต่การตรวจสุขภาพ การบำบัดรักษาโรค และการฟื้นฟูหลังการรักษา โดยอาศัยความร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและบริษัทประกันชีวิตชั้นนำ เพื่อจัดทำแพคเกจทัวร์เชิงสุขภาพเชื่อมโยงทั้ง 4 จังหวัด เช่น การรักษาโรคเฉพาะทาง/ตรวจสุขภาพประจำปี/ศูนย์บริการนวดแผนไทย สปา เพื่อผ่อนคลายและความงาม และบริการ Nursing Home ดีต่อใจวัยเกษียณ เป็นศูนย์ดูแลผู้ป่วยและผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศเข้ามาใช้บริการเชิงสุขภาพได้อย่างดี

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมสมุนไพรและศูนย์กลางการวิจัยนวัตกรรมทางการแพทย์ IB โดยพัฒนาสารสกัดจากผลผลิตทางการเกษตรที่มีศักยภาพในพื้นที่ เช่น กัญชา ขมิ้นชัน ฟ้าทะลายโจร ชิง ไพล หอมแดง กระจับปี่ พริก ด้วยเทคโนโลยีชีวภาพขั้นสูงในอีสานใต้และประเทศเพื่อนบ้าน CLV เพื่อสร้างมูลค่าเชิงพาณิชย์ โดยอาศัยโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งบุคลากรผู้เชี่ยวชาญจากอุทยานวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และโรงงานผลิตเอทานอลขนาดใหญ่ในพื้นที่ รวมถึงความร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ในการร่วมวิจัยและพัฒนาและให้ทุนสนับสนุนงานวิจัย สำหรับการดำเนินการเชิงพาณิชย์ โดยขยายพื้นที่เพาะปลูกในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านตามระเบียงเศรษฐกิจ

กิจกรรมที่ 3 ส่งเสริมการทำการตลาดการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ผ่าน Digital Marketing Platforms IB โดยใช้เทคโนโลยีด้านสุขภาพ (Health tech) เช่น การนำเสนอโปรแกรมชั้นแคมเปญผ่าน Health Care Application การทำ Online Health Market Place ในการสื่อสารการตลาด โดยให้เป็นในลักษณะ Online One-Stop Service เช่น Website/Application โดยมีการจัดรูปแบบให้ใช้งานง่าย ดึงดูดใจ มีฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือตรวจสอบได้ เนื้อหาแบ่งหมวดหมู่ ตามกลุ่มเป้าหมายชัดเจน มีภาษาหลากหลายรองรับการให้บริการครอบคลุม เพื่อนำไปสู่การสร้าง Big data สำหรับการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ให้เป็นระบบ

กิจกรรมสนับสนุน

กิจกรรมที่ 1 GMS Visa for Medical and Wellness Tourism DB ภายใต้อกรอบ GMS ผลักดันแนวคิดการอำนวยความสะดวกการข้ามแดนเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยวีซ่าเดี่ยว (Single Visa) ให้เกิดเป็นรูปธรรม เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมแพทย์ที่ประเทศไทยมีความโดดเด่น และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness & Spa) ที่ทุกประเทศสมาชิก GMS (ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม เมียนมา และจีน (ยูนนาน)) มีศักยภาพรองรับ โดยนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลก โดยเฉพาะจากสหรัฐอเมริกา และภูมิภาคยุโรป สามารถขอ visa จากสถานเอกอัครราชทูตใดก็ได้ของอนุภูมิภาคที่ตั้งในประเทศของตน โดย

แสดงหลักฐานการเข้าพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล หลักฐานการเข้าพักฟื้นในสถานพยาบาล หรือหลักฐานการจองโรงแรมที่พัก และ Wellness & Spa package ระยะเวลา เป็นต้น

กิจกรรมที่ 2 ส่งเสริมการลงทุนเพื่อผลักดันการเป็นศูนย์กลางด้านการแพทย์และสุขภาพของภูมิภาค MB/PB/DB โดยให้สิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุนในกิจการเป้าหมาย เช่น การให้ส่งเสริมการลงทุนในกิจการบริการสถานพยาบาลและบริการทางการแพทย์ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการดูแล รักษาบำบัด และฟื้นฟูผู้ป่วย รวมทั้งกิจการที่เกี่ยวข้องสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ เช่น กิจการโรงพยาบาลผู้สูงอายุ และกิจการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุหรือผู้มีภาวะพึ่งพิง เพื่อรองรับผู้สูงอายุที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตอันใกล้ และกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในกิจการดูแลผู้สูงอายุอย่างครบวงจร ตลอดจนส่งเสริมให้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงการส่งเสริมความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีเชิงลึก (Deep Tech) ร่วมกับสถาบันหรือหน่วยงานของภาครัฐ เช่น สถาบันการศึกษา โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ และสถาบันวิจัย เป็นต้น

กิจกรรมที่ 3 ส่งเสริมพลังงานเพื่อผลักดันการเป็นศูนย์กลางด้านการแพทย์และสุขภาพของภูมิภาค DB/BB โดยการพัฒนาศูนย์สมุนไพรเพื่อสุขภาพของประเทศ (Clean Thai Herb Hub) โดยดำเนินการร่วมกันระหว่างสำนักงานพลังงานจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กรมส่งเสริมสุขภาพฯ ในการผลักดันชุมชนที่มีศักยภาพในการร่วมลงทุนโครงการระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ขนาดใหญ่สำหรับอบสมุนไพรไทยให้ได้มาตรฐานด้านสาธารณสุข และ ร่วมบูรณาการกับโรงพยาบาลในพื้นที่ เพื่อเป็นช่องทางการรับซื้อสมุนไพรเพื่อสุขภาพ และร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ในการขยายช่องทางทางการตลาดภายในประเทศและส่งออก

(5) กิจกรรมเพื่อสนับสนุนการค้าชายแดน เพื่อสนับสนุนเป้าหมายรองด้านเศรษฐกิจ ในการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดน เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจจากการบริการสุขภาพ โดยมีกิจกรรมที่สนับสนุน ดังนี้

กิจกรรมหลัก

กิจกรรมที่ 1 ยกกระดับจุดผ่านแดนชั่วคราวให้เป็นด่านผ่านแดนถาวร MB/DB โดยยกระดับจุดผ่านแดนชั่วคราว ได้แก่ ช่องสายตะกู ช่องอานม้า ให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร เพื่อส่งเสริมการค้าและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศในกลุ่มอินโดไชน่าและส่งเสริมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวนานาชาติ โดยผ่านกรม. และยกระดับช่องเขาพระวิหารให้เป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ระหว่างประเทศไทย-กัมพูชา โดยการทำความตกลงระหว่างรัฐบาลทั้งสองฝ่าย

กิจกรรมที่ 2 จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมชายแดน PB/CB โดยกำหนดคลัสเตอร์อุตสาหกรรม BCG เป็นเป้าหมายสำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมบริการแพทย์ อุตสาหกรรมพลังงาน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในคลัสเตอร์เป้าหมายและการค้าตามแนวตะเข็บชายแดน โดยการทำความตกลงกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริมให้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน ลาวและกัมพูชา สามารถเดินทางเข้ามาทำงานในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษอีสานใต้ได้สะดวกแบบไปเช้า-เย็นกลับ เริ่มจากช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ และ ช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเป็นไปได้สูงในการเริ่มดำเนินการ นอกจากนี้ มีมาตรการ

ส่งเสริมการจ้างงานในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษอีสานใต้ และมาตรการส่งเสริมให้มีการโยกย้ายสถานประกอบการไปสู่พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษอีสานใต้ เพื่อสนับสนุนการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค ส่งเสริมการจ้างงาน และลดการเคลื่อนย้ายแรงงานออกจากพื้นที่

กิจกรรมที่ 3 จัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษสำหรับแรงงานขึ้นทะเบียน (Special Entry Card for Registered Workers) DB เพื่ออำนวยความสะดวกการข้ามแดน สนับสนุนการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรีให้เกิดเป็นรูปธรรมระหว่างประเทศสมาชิก GMS (ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม เมียนมา และจีน (ยูนนาน)) เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจและการค้าชายแดนระหว่างกัน โดยแรงงานของประเทศสมาชิก GMS จะต้องขึ้นทะเบียนในระบบทะเบียนแรงงานกลางของ GMS ตรวจสอบประวัติอาชญากรรมและเข้ารับการสัมภาษณ์และวัดระดับทักษะแรงงานจากหน่วยงานตรวจสอบกลางของประเทศสมาชิก โดยหากผ่านกระบวนการดังกล่าว จะได้รับบัตรผ่านแดนพิเศษสำหรับแรงงานขึ้นทะเบียน และสามารถเดินทางไปประกอบอาชีพตามสาขาที่ลงทะเบียนไว้ได้อย่างเสรีเป็นเวลา 30 วัน ภายในพื้นที่ที่กำหนดและสามารถต่ออายุได้ครั้งละ 30 วัน เพื่อส่งเสริมการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรีในกลุ่มประเทศสมาชิก

กิจกรรมที่ 4 แม่น้ำโขง: มหานทีศูนย์รวมทางเศรษฐกิจและฐานการพัฒนา STAM ของภูมิภาค DB แม่น้ำโขงมีความสำคัญเปรียบเสมือนเส้นเลือดที่หล่อเลี้ยงผู้คนในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง เป็นแหล่งทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค เกษตร อุตสาหกรรม และพลังงาน มีความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งช่วยเติมเต็มความอุดมสมบูรณ์ให้กับการเกษตร เป็นแหล่งวัตถุดิบสำหรับการอุตสาหกรรม เป็นเส้นทางการติดต่อค้าขายและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน อีกทั้งแม่น้ำโขงมีความสำคัญทางจิตวิญญาณต่อผู้คนอย่างมาก เหมาะสำหรับการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการแพทย์ เช่น สร้างสถานฟื้นฟูผู้ป่วยริมฝั่งโขง เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิต และการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง (Palliative Care) ที่มุ่งเน้นการเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย โดยลดความทุกข์ทรมานทางร่างกาย จิตใจ และสังคม รวมทั้งการใช้แม่น้ำโขงเป็นสถานที่จัดงานเทศกาลและกีฬา เช่น การแข่งเรือและกีฬาทางน้ำในแม่น้ำโขง ประเพณีเฉลิมฉลองริมฝั่งน้ำ เป็นต้น

กิจกรรมสนับสนุน

กิจกรรมที่ 1 จัดงาน STAM EXPO / Carnival CB การจัดงานเทศกาลประจำปีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว การค้า การลงทุนในพื้นที่ ผ่านประเด็นสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ (1) การจัดมหกรรมกีฬาเพื่อสุขภาพประจำชาติ (2) สืบสานโซ่วศิลป์ วิถีอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี และคอนเสิร์ต 4 แผ่นดิน โดยศิลปินชื่อดังของทั้ง 4 ประเทศ (3) การนำเสนอผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การใช้พลังงานทดแทน การสร้างมูลค่าเกษตรกรรมสู่พืชเศรษฐกิจเป็นคลังอาหารของภูมิภาค (4) ศูนย์บริการทางการแพทย์ทันสมัย เพื่อสุขภาพที่ดี Medical and Wellness และการจัดเวทีจับคู่เจรจาธุรกิจ เพื่อต่อยอดการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ (Business Matching) หมุนเวียนในพื้นที่ทั้ง 4 ประเทศ จะทำให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ ส่งเสริมการลงทุน การท่องเที่ยวในภูมิภาคอินโดจีน

กิจกรรมที่ 2 พัฒนาโครงข่ายทางรถไฟเส้นทางอุบลราชธานี-ช่องเม็ก-ปากเซ-เวียดนาม MB/CB เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟระหว่างอุบลราชธานี-ปากเซ พื้นที่เชื่อมต่อบริเวณช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี ระยะทาง 87 กม. มี 4 สถานี วงเงินลงทุน 9,197 ล้านบาท โดยการรถไฟแห่งประเทศไทย มีแผนของบประมาณปี 2567 เพื่อศึกษาความเหมาะสมเบื้องต้น รวมถึงขยายแนวเส้นทางเพื่อเชื่อมโยงไปยังประเทศเวียดนามตอนกลาง เช่น เมืองดานัง ส่งเสริมการเชื่อมต่อไปสู่ท่าเรือเพื่อเปิดประตูการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ

กิจกรรมที่ 3 พัฒนาโครงข่ายทางรถไฟทางคู่ ชุมทางถนนจिरะ-อุบลฯ MB โดยการรถไฟแห่งประเทศไทยได้กำหนดแผนพัฒนา โครงการรถไฟทางคู่ช่วงชุมทางถนนจिरะ-อุบลราชธานี ระยะทาง 308 กิโลเมตร วงเงินลงทุน 36,683 ล้านบาท ประกอบด้วยสถานีใหญ่พิเศษ จำนวน 4 สถานี สถานีขนาดใหญ่ จำนวน 3 สถานี สถานีขนาดกลาง จำนวน 8 สถานี และสถานีขนาดเล็กจำนวน 20 สถานี อยู่ระหว่างจัดทำข้อมูลเพื่อเสนอขออนุมัติโครงการ

กิจกรรมที่ 4 พัฒนาโครงข่ายทางถนนเพื่อเชื่อมโยงด่านชายแดน MB/DB เพื่อสร้างความสะดวกในการเชื่อมโยงทางบกไปสู่ด่านชายแดนถาวรและด่านชายแดนชั่วคราว โดยกรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเหนี่ยวนำการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดน ลดปัญหาและข้อขัดแย้ง รวมถึงเป็นการอำนวยความสะดวกในการขนส่งและการค้าในพื้นที่

กิจกรรมที่ 5 พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะใน 4 จังหวัด และรถโดยสารต่างประเทศตามด่านชายแดน MB เพื่อสร้างระบบขนส่งสาธารณะที่สนับสนุนนักท่องเที่ยวทั้งรถโดยสารประจำทาง เพื่อเชื่อมโยงระบบคมนาคมจากสถานีรถไฟ สถานีขนส่งผู้โดยสาร และสนามบิน ไปยังสถานที่ต่าง ๆ ในจังหวัดและระหว่างจังหวัด

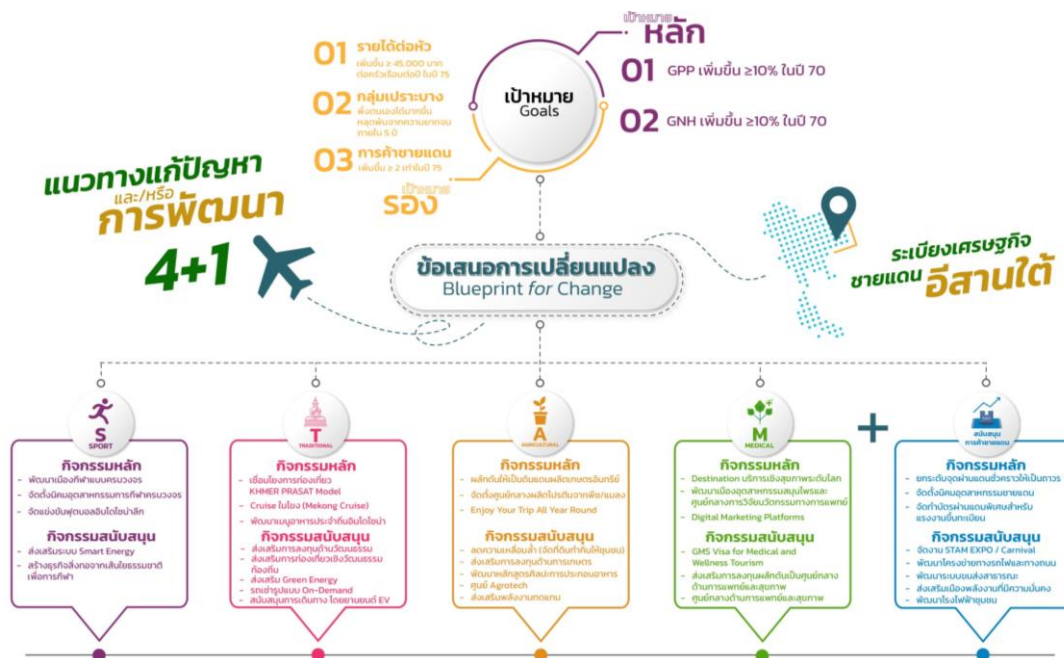
กิจกรรมที่ 6 ส่งเสริมเมืองพลังงานที่มีความมั่นคง DB โดยส่งเสริมการวางแผนพลังงานและการขับเคลื่อนในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น ให้พึ่งพาทรัพยากรในพื้นที่ในการผลิตพลังงานใช้เอง หรือผลิตพลังงานเพื่อขายเข้าระบบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มความมั่นคงทางพลังงานในพื้นที่ ทั้งนี้ จะต้องพิจารณาความเป็นไปได้ด้านความพร้อมของพื้นที่ในการพัฒนาแหล่งวัตถุดิบด้านการเกษตรเพื่อรองรับการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าของชุมชน และสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ และร่วมคิดและตัดสินใจเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อขายวัตถุดิบทางการเกษตรให้กับโรงไฟฟ้าที่มีสัญญาผูกพันระยะยาว เพื่อสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้กับชุมชน

กิจกรรมที่ 7 พัฒนาโรงไฟฟ้าชุมชนเศรษฐกิจฐานรากบริเวณชายแดนและพัฒนาโครงข่ายการเชื่อมโยงไฟฟ้าเพื่อส่งเสริมการค้าชายแดนและความร่วมมือด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ CB โดยการบูรณาการเชิงนโยบายระหว่างกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวง

พลังงาน เพื่อผลักดันให้เกิดโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวลและการพัฒนาโครงข่ายการเชื่อมโยงไฟฟ้า ในบริเวณพื้นที่ชายแดน โดยส่งเสริมให้มีการนำวัตถุดิบจากภาคการเกษตร ของไทย สปป.ลาว กัมพูชา เข้าโรงไฟฟ้าที่ชายแดนไทย แล้วส่งไฟฟ้าให้กับประชาชนในไทยและ บริเวณชายแดนของ สปป.ลาว และ กัมพูชา

3.5 สรุปภาพรวมของเป้าหมายหลัก เป้าหมายรอง และแนวทางบรรลุเป้าหมาย

โมเดลการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้-กัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม (บุรีรัมย์-สุรินทร์-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี) มีเป้าหมายหลักคือ 1) GPP ของ 4 จังหวัด ขยายตัวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ในปีพ.ศ.2570 2) ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน (GNH) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ในปีพ.ศ.2570 โดยมีเป้าหมายรองเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายหลัก 3 เป้าหมาย คือ 1) คริวเรือนมีความมั่นคงในชีวิต งาน รายได้เพิ่มมากขึ้น มีรายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 45,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ในปี 2575 2) ประชาชนกลุ่มเปราะบางทางเศรษฐกิจมีศักยภาพในการพึ่งตนเองได้มากขึ้นหลุดพ้นจากความยากจนและความยากจนข้ามรุ่น ในระยะเวลา 5 ปี 3) เศรษฐกิจไทยมีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับ สปป.ลาว-กัมพูชา-เวียดนาม สามารถเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนไม่น้อยกว่า 2 เท่าในปี 2575 โดยมีแนวทางบรรลุเป้าหมายรองที่มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบตามกรอบแนวคิด S T A M เชื่อมโยงการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายใน 4 มิติ รวม 38 กิจกรรม โดยสรุปโมเดลได้ดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 สรุปภาพรวมของเป้าหมายหลัก เป้าหมายรอง และแนวทางบรรลุเป้าหมาย

4. การนำแนวทางบรรลุเป้าหมายสู่การปฏิบัติ

4.1 การนำแนวทางบรรลุเป้าหมายไปปฏิบัติ หน่วยงานหลักและหน่วยงานรองที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อน

ในการนำข้อเสนอเชิงนโยบายเรื่อง โมเดลการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้เชื่อมโยง กัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม (บุรีรัมย์-สุรินทร์-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี) ไปสู่ความสำเร็จจะต้องอาศัยความร่วมมือและการบูรณาการภายในประเทศทั้งภาครัฐทั้งหน่วยงานราชการส่วนกลาง และหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนเพื่อสร้างความร่วมมือ และภาคประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการพัฒนา และระหว่างประเทศ เพื่อสร้างหุ้นส่วนด้านการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคอินโดไชน่าร่วมกัน โดยมีเป้าหมายหลัก ประกอบด้วย 1) GPP ของ 4 จังหวัดขยายตัวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2570 และ 2) ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน (GNH) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2570 และมีเป้าหมายรอง ประกอบด้วย 1) คร้วเรือนมีความมั่นคงในชีวิต มีรายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้นเป็น 45,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ในปี พ.ศ. 2575 2) ประชาชนกลุ่มเปราะบางทางเศรษฐกิจมีศักยภาพในการพึ่งตนเองได้มากขึ้นหลุดพ้นจากความยากจนและความยากจนข้ามรุ่น ในระยะเวลา 5 ปี 3) เศรษฐกิจไทยมีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับลาว-กัมพูชา-เวียดนาม สามารถเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนไม่น้อยกว่า 2 เท่าในปี พ.ศ. 2575 ตามหลักการพัฒนาด้านโมเดลพายบานอฟฟ์ และกำหนดแนวทางการดำเนินการตาม STAM Corridor โดยมีแนวทางในการขับเคลื่อน ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แนวทางขับเคลื่อนบรรลุเป้าหมายและหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ด้าน	กิจกรรมหลัก/กิจกรรมสนับสนุน	หน่วยงาน	หน้าที่และความรับผิดชอบ
S	กิจกรรมหลัก 1. พัฒนาเมืองกีฬาแบบครบวงจร 2. จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมการกีฬาครบวงจร 3. จัดแข่งขันฟุตบอลอินโดไชน่าลีก	หน่วยงานหลัก: อก. หน่วยงานรอง: กนอ./จร.	สนับสนุนให้เกิดการลงทุนจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมการกีฬาครบวงจร โดยจัดหาพื้นที่ ออกแบบ และก่อสร้าง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ครอบคลุมด้านการคมนาคมขนส่ง ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม เพื่อนำร่องการลงทุนร่วมกับภาคเอกชนในพื้นที่
		หน่วยงานหลัก: BOI	ประสานความร่วมมือกับ กนอ. ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมการกีฬาครบวงจร ให้การส่งเสริมการลงทุน เพื่อจูงใจการลงทุนของภาคเอกชนในกิจการที่เกี่ยวข้อง
		หน่วยงานหลัก: กกท. หน่วยงานรอง: อปท.	สร้างสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนและหน่วยงานท้องถิ่น และสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศที่เข้าร่วมในกิจกรรม Indochina League จัดการแข่งขันที่มีคุณภาพ มีการเลือกทีม และนักเตะเพื่อให้การแข่งขันมีคุณภาพและน่าติดตาม สร้างรายได้ที่มาจากจัดการแข่งขัน เช่น การจำหน่ายบัตรเข้าชม การจำหน่ายสินค้าที่เกี่ยวข้องกับทีม และการสร้างพันธมิตรธุรกิจ
	กิจกรรมสนับสนุน 1. ส่งเสริมระบบ Smart Energy เพื่อรองรับเมืองกีฬาและนิคมอุตสาหกรรมการกีฬาแบบครบวงจร 2. สร้างธุรกิจสิ่งทอจากเส้นใยธรรมชาติเพื่อการกีฬา	หน่วยงานหลัก: พน.	ประสานองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และ/หรือ บริษัทจัดการพลังงาน ในการติดตั้งโซลาร์เซลล์ในสนามกีฬา ในรูปแบบการบริหารจัดการพลังงานแบบ ESCO และแบ่งผลประโยชน์จากผลประหยัดที่เกิดขึ้น และติดตั้งระบบการจัดการพลังงานอัจฉริยะ (Smart Energy System) ในพื้นที่ที่มีการใช้พลังงานเข้มข้นเพื่อการบริหารจัดการพลังงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
		หน่วยงานหลัก: อก. หน่วยงานรอง: ททท. ส.อ.ท.	จัดกิจกรรมด้านการกีฬาเพื่อกระตุ้นความต้องการใช้วัสดุอุปกรณ์ และเส้นใยสิ่งทอ/เครื่องนุ่งห่ม ซึ่งจะจูงใจให้ผู้ประกอบการวิจัยพัฒนานวัตกรรมด้านการกีฬาจากเส้นใยธรรมชาติในพื้นที่ หรือสิ่งทอเทคนิคด้านการกีฬา Sporttech เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์รองรับเมืองกีฬาแบบครบวงจร

ตารางที่ 4.1 แนวทางขับเคลื่อนบรรลุเป้าหมายและหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ต่อ)

ด้าน	กิจกรรมหลัก/กิจกรรมสนับสนุน	หน่วยงาน	หน้าที่และความรับผิดชอบ
T	กิจกรรมหลัก 1. เชื่อมโยงการท่องเที่ยว“ปราสาทขอม-โมเดล (Khmer Prasat-Model)” 2. Cruise ในโขง (Mekong Cruise) 3. พัฒนาเมนูอาหารประจำถิ่นอินโดจีน	หน่วยงานหลัก: กต.	จัดการประชุมหารือระหว่างหน่วยงานทุกภาคส่วน เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวข้ามแดนอย่างเป็นรูปธรรม สนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่ของทุกประเทศมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์และยั่งยืนต่อไป
		หน่วยงานหลัก: กกท. หน่วยงานรอง: อปท. ศก.	การพัฒนาแผนการท่องเที่ยว "Khmer Prasat-Model" และส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับปราสาทขอมและการจัดการ สร้างกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ องค์กรภาคเอกชนท้องถิ่น และชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้มีการร่วมแรงในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม Mekong Cruise
		หน่วยงานหลัก: อก. หน่วยงานรอง: ศธ. สธ.	วิจัยพัฒนาเมนูอาหารอินโดจีนพร้อมทดสอบตลาด โดยดึงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่นมาผสมผสานตำรับอาหารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
	กิจกรรมสนับสนุน 1. ส่งเสริมการลงทุนด้านวัฒนธรรม 2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น 3. ส่งเสริม Green Energy ในพื้นที่ท่องเที่ยวบริเวณแหล่งวัฒนธรรม 4. พัฒนาการให้บริการรถเช่ารูปแบบ On-Demand เพื่อท่องเที่ยวตามเส้นทางท่องเที่ยว 5. สนับสนุนการเดินทางโดยยานยนต์ไฟฟ้า (EV) ตามพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ	หน่วยงานหลัก: พน. หน่วยงานรอง: ทส. อปท.	พัฒนาระบบการคัดแยกขยะและการจัดการขยะเป็นพลังงาน และติดตั้งระบบโซลาร์เซลล์บนหลังคา/พื้นดิน/ลอยน้ำ เพื่อเป็นแหล่งพลังงานให้กับแหล่งท่องเที่ยว
		หน่วยงานหลัก: BOI	ส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ และส่งเสริม Soft Power เช่น กิจกรรมศูนย์แสดงวัฒนธรรมไทยหรือศูนย์ศิลปหัตถกรรมไทย เป็นต้น กำหนดมาตรการส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน
		หน่วยงานหลัก: พน. หน่วยงานรอง: กฟผ. กฟภ. อปท.	กำหนดแนวทางในการบูรณาการคัดเลือกจุดติดตั้งสถานีชาร์จประจุไฟฟ้าในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ 4 จังหวัด ในจุดสำคัญของแต่ละตำบล ภายใต้โครงการ One Tambon One Charging Station (O-TOCS)
		หน่วยงานหลัก: คค.	ปรับปรุงกฎระเบียบการทำธุรกิจรถเช่าให้มีความทันสมัย โดยพิจารณาการให้อนุญาตรถส่วนบุคคลเข้าร่วมทำธุรกิจรถเช่าในลักษณะรถขนส่งสาธารณะ และสนับสนุนการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าในกิจการรถเช่า

ตารางที่ 4.1 แนวทางขับเคลื่อนบรรลุเป้าหมายและหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ต่อ)

ด้าน	กิจกรรมหลัก/กิจกรรมสนับสนุน	หน่วยงาน	หน้าที่และความรับผิดชอบ
A	กิจกรรมหลัก 1. The Organic Land of the World 2. จัดตั้งศูนย์กลางการผลิตโปรตีนจากพืชและแมลง 3. Enjoy Your Trip All Year Round	หน่วยงานหลัก: อก. หน่วยงานรอง: อว. กษ. พณ.	วิจัยและพัฒนาผลิตผลทางการเกษตรที่มีศักยภาพจากพืชและสัตว์สู่อาหารแห่งอนาคต (Future Food) ผ่าน Pilot Plant ของ ม.อุบลราชธานี และอุทยานวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้รองรับการให้บริการ อบรม แลกเปลี่ยน และการทดสอบให้กับเกษตรกรผู้ประกอบการ และอาจารย์/นักศึกษาในรูปแบบบริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) และขยายผลนวัตกรรม เช่น การเพาะเลี้ยง การพัฒนาสายพันธุ์ การแปรรูป เช่น โปรตีนสกัดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร รวมถึงการส่งออกไปตลาดโลก รองรับการจัดตั้งศูนย์กลางการผลิตโปรตีนจากพืชและแมลง
		หน่วยงานหลัก: กษ. หน่วยงานรอง: อก.	จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาและยกระดับเกษตรกรใหม่ (Smart Farmer) ให้เป็นนักธุรกิจเกษตรกรกลุ่ม Start up เพื่อผลักดันภาคเกษตรให้เข้าสู่เกษตรอุตสาหกรรม เพิ่มผลิตภาพการผลิต และยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์-บรรจุภัณฑ์สู่สากล ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ โดยกำหนดราคาซื้อขายที่สูงกว่าการทำเกษตรแบบปกติเพื่อจูงใจเกษตรกร ยกระดับสู่ The Organic Land of the World
		หน่วยงานหลัก: กษ. หน่วยงานรอง: อว.	สนับสนุนการพัฒนาพันธุ์พืชและสายพันธุ์สัตว์ที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาด เพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต สร้างความร่วมมือกับสหกรณ์การเกษตร และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มโอกาสในการตลาดและการส่งมอบผลผลิต
		หน่วยงานหลัก: กษ. หน่วยงานรอง: ททท.	จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อสนับสนุนแนวคิดการท่องเที่ยววิถีใหม่ โดยเน้นการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำการเกษตรอินทรีย์ และศึกษาวัฒนธรรมความเป็นอยู่แบบเกษตรพอเพียง โดยจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนผลิตภัณฑ์การเกษตรตลอดทั้งปี

ตารางที่ 4.1 แนวทางขับเคลื่อนบรรลุเป้าหมายและหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ต่อ)

ด้าน	กิจกรรมหลัก/กิจกรรมสนับสนุน	หน่วยงาน	หน้าที่และความรับผิดชอบ
A	กิจกรรมสนับสนุน 1. จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ 2. ส่งเสริมการลงทุนด้านการเกษตร 3. หลักสูตรศิลปะการประกอบอาหารมุ่งสู่อาหารแห่งอนาคต (Indochina Chef for Future Food) 4. สร้างศูนย์กลางการผลิตสิ่งทอเทคนิคทางการเกษตร (Agrotech) 5. ส่งเสริมพลังงานทดแทนขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากภาคเกษตรกรรม	หน่วยงานหลัก: มท. หน่วยงานรอง: กษ.	จัดหาที่ดินของรัฐที่มีได้ใช้ประโยชน์แล้ว เช่น ป่าสงวน สปก. ที่สาธารณประโยชน์ นำมาจัดที่ดินให้ผู้ยากไร้ รายละไม่เกิน 15 ไร่ โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์และให้รวมกลุ่มเป็นชุมชนในรูปแบบสหกรณ์ เสียค่าตอบแทนในอัตราต่ำ เพื่อเป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์
		หน่วยงานหลัก: BOI	ส่งเสริมการลงทุนที่เกี่ยวข้องด้านเกษตรและเกษตรแปรรูป กิจกรรมผลิตเชื้อเพลิงชีวมวล (Biomass) การวิจัยและพัฒนาและใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตร รวมทั้งส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ พัฒนามาตรฐานความปลอดภัยอาหาร (Food Safety) และยกระดับมาตรฐานการผลิตเพื่อผลักดันภาคเกษตรให้เติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว
		หน่วยงานหลัก: ศธ. หน่วยงานรอง: อว. พณ.	วิจัยและพัฒนาโภชนาการและเทคโนโลยีอาหาร สร้างสูตรอาหารและผลิตภัณฑ์ที่นำไปใช้จริง เสนอสูตรอาหารและแนวคิดอื่นๆ ให้แก่กลุ่มเป้าหมายผ่านสื่อต่างๆ ส่งเสริมความรู้และการเรียนรู้ในชุมชน และสร้างความร่วมมือกับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอาหาร เพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาและการตลาดผลิตภัณฑ์
		หน่วยงานหลัก: อก. หน่วยงานรอง: กษ.	จัดทำ Road Map การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ เกษตรอัจฉริยะ ในพื้นที่เพื่อกระตุ้นความต้องการใช้สิ่งทอเทคนิคทางการเกษตร (Agrotech) เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ จูงใจให้ผู้ประกอบการวิจัยพัฒนานวัตกรรมด้านการเกษตร พัฒนาผลิตภัณฑ์รองรับศูนย์กลางการผลิตสิ่งทอเทคนิคทางการเกษตรในภูมิภาคอาเซียนต่อไป
		หน่วยงานหลัก: พน. หน่วยงานรอง: อปท.	ส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมลงทุนเทคโนโลยีพลังงานทดแทนที่เหมาะสม อาทิ ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ เทคโนโลยีเตาประสิทธิภาพสูง ระบบหมักก๊าซชีวภาพจากของเสียในชุมชน และสาธิตภูมิปัญญาในการบริหารจัดการพลังงานในชุมชนของปราชญ์ชาวบ้านและอาสาสมัครพลังงานชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวด้านการเกษตร รวมถึงการพัฒนาให้ชุมชนที่มีการใช้ภูมิปัญญาดังกล่าวเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวในตัวเอง

ตารางที่ 4.1 แนวทางขับเคลื่อนบรรลุเป้าหมายและหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ต่อ)

ด้าน	กิจกรรมหลัก/กิจกรรมสนับสนุน	หน่วยงาน	หน้าที่และความรับผิดชอบ
M	กิจกรรมหลัก 1. World Class Medical and Wellness Destination 2. เมืองอุตสาหกรรมสมุนไพรและศูนย์กลางการวิจัยนวัตกรรมทางการแพทย์ 3. การทำการตลาดการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ผ่าน Digital Marketing Platforms	หน่วยงานหลัก: สธ. หน่วยงานรอง: ททท.	พัฒนาสถานพยาบาลและศูนย์การแพทย์ บุคลากรทางการแพทย์และบุคลากรทางด้านสุขภาพ สนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์ เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางการแพทย์และสุขภาพเพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนและการบริหารจัดการ ส่งเสริมและการตลาด ส่งเสริมโปรโมชัน และสร้างพันธมิตรธุรกิจกับเอกชนด้านการท่องเที่ยวระดับโลก จัดทำโครงการแพคเกจทัวร์บริการด้านสุขภาพครบวงจรและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 4 จังหวัด
		หน่วยงานหลัก: อก. หน่วยงานรอง: อว./กษ.	วิจัยพัฒนา และให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยสารสกัดจากพืชสมุนไพรในท้องถิ่นเพื่อสร้างคุณค่าเพิ่มจากการบริโภคอาหารเป็นยา และส่งเสริมเกษตรกรให้มีการปลูกพืชสมุนไพร เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสารสกัด
		หน่วยงานหลัก: พณ. หน่วยงานรอง: อก.	ส่งเสริมและการตลาดสมุนไพรไทยเพื่อสุขภาพ พัฒนาผลิตภัณฑ์เสริมเพื่อการใช้งานทั้งในโรงพยาบาล เช่น ผลิตภัณฑ์สำหรับการใช้งานทางการแพทย์ หรือแพ็คเกจสำหรับผู้บริโภคทั่วไป สร้างพันธมิตรในการกระจายสินค้า
	กิจกรรมสนับสนุน 1. GMS Visa for Medical and Wellness Tourism 2. ส่งเสริมการลงทุนศูนย์กลางด้านการแพทย์และสุขภาพของภูมิภาค 3. ส่งเสริมพลังงานเพื่อผลักดันการเป็นศูนย์กลางด้านการแพทย์และสุขภาพของภูมิภาค	หน่วยงานหลัก: กต.	ผลักดันข้อเสนอ GMS Visa สำหรับนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและทางการแพทย์ในทุกกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อให้ทุกประเทศสมาชิกเห็นชอบข้อเสนอดังกล่าว
		หน่วยงานหลัก: BOI	ให้สิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุนในกิจการสถานพยาบาลและบริการทางการแพทย์ โรงพยาบาลผู้สูงอายุ ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุหรือผู้มีภาวะพึ่งพิง ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีเชิงลึก (Deep Tech) ร่วมกับสถาบันหรือหน่วยงานของรัฐ
		หน่วยงานหลัก: พน. หน่วยงานรอง: สธ.	ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ให้ชุมชนร่วมลงทุนโครงการระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ขนาดใหญ่สำหรับอบสมุนไพรไทยให้ได้มาตรฐานด้านสาธารณสุข

ตารางที่ 4.1 แนวทางขับเคลื่อนบรรลุเป้าหมายและหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ต่อ)

ด้าน	กิจกรรมหลัก/กิจกรรมสนับสนุน	หน่วยงาน	หน้าที่และความรับผิดชอบ
การค้า ชายแดน	กิจกรรมหลัก 1. ยกระดับจุดผ่านแดนให้เป็นด่านผ่านแดนถาวร 2. จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมชายแดน HI-SO Agriculture 3. บัตรผ่านแดนพิเศษสำหรับแรงงานขึ้นทะเบียน 4. แม่น้ำโขง: มหานครศูนย์รวมทางเศรษฐกิจและฐานการพัฒนา STAM ของภูมิภาค	หน่วยงานหลัก: ยธ. หน่วยงานรอง: สมช. กต.	ศึกษาความเป็นไปได้ในการยกระดับจุดผ่านแดนชั่วคราวให้เป็นด่านผ่านแดนถาวร ซึ่งจะต้องพิจารณาร่วมกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง โดยรับฟังความเห็นของภาคประชาชนและภาคเอกชนในพื้นที่ เพื่อกำหนดแนวทางและมาตรการในการบริหารและการจัดการร่วมกันของประเทศที่เกี่ยวข้อง
		หน่วยงานหลัก: อก. หน่วยงานรอง: กษ. พณ. กนอ. ธร.	ขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ BCG โมเดล เพื่อวางรากฐานการลงทุนในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมชายแดนในรูปแบบ HI-SO Agriculture (Hub of Innovation for Specialised and Organic Agriculture) เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารในภูมิภาค โดยจัดหาพื้นที่พัฒนานิคมอุตสาหกรรมชายแดน เพื่อนำร่องการลงทุนร่วมกับภาคเอกชน จัดกิจกรรมส่งเสริมการลงทุนเพื่อสนับสนุนการลงทุนในนิคม จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงานในพื้นที่
		หน่วยงานหลัก: BOI	ออกมาตรการส่งเสริมการลงทุนในระยะเบี่ยงเศรษฐกิจพิเศษอีสานใต้และนิคมอุตสาหกรรมชายแดน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในคลัสเตอร์เป้าหมายและการค้าการลงทุนตามแนวตะเข็บชายแดน ส่งเสริมการลงทุนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเมืองพลังงาน
		หน่วยงานหลัก: กต. หน่วยงานรอง: รง. มท. สมช. สตช.	จัดการประชุมหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการการอนุญาตใช้บัตรผ่านแดนสำหรับแรงงานขึ้นทะเบียนอย่างเป็นรูปธรรม ผลักดันให้เกิดความร่วมมือที่ใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานความมั่นคง และหน่วยงานเจ้าภาพเรื่องฐานข้อมูลการลงทะเบียนของทุกประเทศที่เกี่ยวข้อง และควรผลักดันให้เกิดกลไกการตรวจสอบความพึงพอใจ และผลที่ได้รับจากการดำเนินการดังกล่าวจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย
หน่วยงานหลัก: พณ. หน่วยงานรอง: อก. กษ. พณ. กต. กก. ททท. คค. กปส.	ส่งเสริมการเชื่อมโยงแม่น้ำโขงเป็นฐานการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยสร้างกลไกบูรณาการความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน พัฒนาการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน จัดสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน รณรงค์การท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์การจัดเทศกาลริมน้ำโขง		

ตารางที่ 4.1 แนวทางขับเคลื่อนบรรลุเป้าหมายและหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ต่อ)

ด้าน	กิจกรรมหลัก/กิจกรรมสนับสนุน	หน่วยงาน	หน้าที่และความรับผิดชอบ
การค้า ชายแดน	กิจกรรมสนับสนุน 1. งาน STAM EXPO / Carnival 2. พัฒนาโครงข่ายทางรถไฟเส้นทางอุบลราชธานี-ช่องเม็ก-ปากเซ-เวียตนาม 3. พัฒนาโครงข่ายทางรถไฟทางคู่ 4. พัฒนาโครงข่ายทางถนนเพื่อเชื่อมโยงด้านชายแดน 5. พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะและรถโดยสารต่างประเทศ 6. ส่งเสริมเมืองพลังงานที่มีความมั่นคง 7. พัฒนาโรงไฟฟ้าชุมชนเศรษฐกิจฐานรากชายแดนและพัฒนาโครงข่ายการเชื่อมโยงไฟฟ้าเพื่อส่งเสริมการค้าชายแดน	หน่วยงานหลัก: กปส. หน่วยงานรอง: กต.	ประสานความร่วมมือระดับประเทศในการยกระดับความสัมพันธ์ โดยการจัดงาน EXPO เพื่อนำเสนออัตลักษณ์ของแต่ละประเทศ โดยหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพ สนับสนุนศิลปินและผู้เชี่ยวชาญที่มีชื่อเสียงและมีความรู้ความเชี่ยวชาญในพื้นที่ต่าง ๆ เชื่อมโยงกับการแสดงกิจกรรม จัดทำเนื้อหาและโปรแกรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทราบถึงรายละเอียดและความสำคัญของกิจกรรม เพื่อให้เป็น World Destination ด้านการจัดงานและนิทรรศการที่สำคัญของโลก
		หน่วยงานหลัก: คค. หน่วยงานรอง: ศก. สตม. กษ.	ผลักดันการก่อสร้างเส้นทางรถไฟทางคู่สายใหม่ ช่วงอุบลราชธานี-ช่องเม็ก-ปากเซ-เวียตนาม เพื่อเชื่อมโยงการขนส่งทางรางระหว่างประเทศ และบูรณาการแพลตฟอร์มด้านโลจิสติกส์ เร่งรัดการพัฒนาโครงข่ายทางรถไฟทางคู่ เส้นทางชุมทางจิระ-อุบลราชธานีให้แล้วเสร็จ พัฒนาโครงข่ายทางถนนเชื่อมโยงด้านชายแดน สนับสนุนกิจกรรมการค้าชายแดนที่สอดคล้องกับการยกระดับด้านชายแดน และพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะให้สามารถเชื่อมโยงการเดินทางของประชาชนในพื้นที่ 4 จังหวัด และ 4 ประเทศอย่างไร้รอยต่อ
		หน่วยงานหลัก: พน. หน่วยงานรอง: อปท. กพผ. กฟภ.	ส่งเสริมการวางแผนพลังงานและการขับเคลื่อนในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น พัฒนาศักยภาพของระบบส่งและระบบจำหน่ายในการรองรับการจำหน่ายไฟฟ้า พัฒนาวิสัยกิจชุมชนเพื่อขยายวัตถุประสงค์ทางการเกษตรให้กับโรงไฟฟ้าที่มีสัญญาผูกพันระยะยาว เพื่อสร้างความมั่นใจทางรายได้ให้กับชุมชน
		หน่วยงานหลัก: พน. หน่วยงานรอง: มท. กษ. กต.	บูรณาการเชิงนโยบายเพื่อผลักดันให้เกิดโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวลและโครงข่ายการเชื่อมโยงไฟฟ้าในบริเวณพื้นที่ชายแดน และให้มีการนำวัตถุดิบจากภาคการเกษตร ของไทย สปป.ลาว กัมพูชา เข้าโรงไฟฟ้าที่ชายแดนไทยและส่งไฟฟ้าให้กับประชาชนในไทยและ บริเวณชายแดนของ สปป.ลาว และ กัมพูชาให้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน

4.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำแนวทางบรรลุเป้าหมาย

4.2.1 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมาย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ เชื่อมโยงกัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนามนั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมถึงความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยสามารถกำหนดรายละเอียดในด้านต่างๆ ดังนี้

(1) **ด้านนโยบายและมาตรการภาครัฐ** โดยรัฐบาลจะต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ รวมถึงการผลักดันนโยบายไปยังหน่วยงานราชการต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

(2) **ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ** ปัจจัยแห่งความสำเร็จอีกประการหนึ่งของการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจมาจากการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในกรอบความร่วมมือแบบทวิภาคี และพหุภาคี ในเวทีระหว่างประเทศ ในแนวทางที่กำหนดตามกรอบความร่วมมือ และกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) เพื่อสร้างพันธมิตร และหุ้นส่วนความร่วมมือเพื่อพัฒนาภูมิภาคอินโดจีนาร่วมกัน

(3) **ด้านงบประมาณ** การดำเนินโครงการในแต่ละโครงการจำเป็นต้องหาแหล่งงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินการ รวมถึงการวิเคราะห์รูปแบบการลงทุนที่มีความเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนโดยงบประมาณของรัฐ การลงทุนโดยเอกชน หรือรูปแบบการลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งนี้จะต้องวิเคราะห์ถึงบริบทการร่วมลงทุนของภาคเอกชนระหว่างประเทศ เพื่อผลักดันการสนับสนุนการลงทุนทั้งของนักลงทุนไทย และนักลงทุนต่างประเทศในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการลงทุนทั้งโครงการในประเทศไทย และโครงการอื่น ๆ ในภูมิภาคอินโดจีน่า

(4) **ด้านการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน** โดยภาครัฐจะต้องมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานของรัฐทั้งในระดับกระทรวง กรม และหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความร่วมมือกันกับภาคเอกชนในท้องถิ่น และภาคประชาสังคม เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการขับเคลื่อนให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา และได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งจะต้องมีการกำหนดแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน และมีตัวชี้วัดร่วม พร้อมกับการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อกำหนดแนวทางที่มีประสิทธิภาพ

(5) **ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม** การขับเคลื่อนแผนการดำเนินการในบางโครงการจะต้องอาศัยความรู้ความชำนาญด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งภาครัฐและภาคเอกชนจะต้องสร้างองค์ความรู้ และผลักดันให้เกิดกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับแรงงาน และผู้ประกอบการในพื้นที่ เพื่อให้มีความชำนาญ และสามารถต่อยอดองค์ความรู้เพื่อให้ธุรกิจมีความมั่นคง

(6) **ด้านการตลาด** การส่งเสริมการท่องเที่ยวใน STAM Corridor จะต้องอาศัยการทำการตลาด ซึ่งภาครัฐจำเป็นต้องส่งเสริมแนวทาง เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเปิดตลาดออนไลน์ รวมถึงการหาตลาดใหม่ ๆ ในต่างประเทศ

(7) **ด้านการประชาสัมพันธ์** เพื่อสื่อสารและนำเสนอข้อมูล สร้างการรับรู้ให้ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับทราบถึงนโยบาย แนวทางการปฏิบัติ ขั้นตอน รวมทั้งผลลัพธ์ และเป้าหมายของการดำเนินการเพื่อสร้างความตระหนักรู้ และเป้าหมายในการบรรลุเพื่อสร้างรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่

4.2.2 ข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Advocacy)

เพื่อให้การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ เชื่อมโยงกัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม เป็นรูปธรรม จำเป็นจะต้องอาศัยกลไกการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย เพื่อสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้สามารถพัฒนาโครงการต่าง ๆ ได้ โดยคณะผู้ศึกษาได้เสนอข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้

(1) **การขับเคลื่อนระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ ให้เป็นหนึ่งในระเบียงเศรษฐกิจที่สำคัญ** ตามนโยบายการสนับสนุนของรัฐบาล โดย สศช. ในภูมิภาค เสนอ สศช. พิจารณาผลักดันโมเดลการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้-กัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม (สุรินทร์-บุรีรัมย์-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี) ต่อคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) พิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อยกระดับจังหวัดสุรินทร์-บุรีรัมย์-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี สู่การพัฒนาเป็นระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้-กัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม และนำเสนอ ครม. ต่อไป

(2) **การผลักดันเชิงนโยบายโดยคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.)** โดย กรอ. กลุ่มจังหวัด ดำเนินการเพิ่มเติมจังหวัดสุรินทร์และศรีสะเกษ (อุบลราชธานี และบุรีรัมย์ อยู่ในพื้นที่เป้าหมาย) เป็นพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาจังหวัดตามเกณฑ์การพัฒนา 5 ระดับ คือ การมีส่วนร่วม การส่งเสริม ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร การพึ่งพาอาศัย และการยกระดับเป็นเมืองนำอยู่คู่อุตสาหกรรม Green Industry

(3) **การสนับสนุนและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ** ในระเบียงเศรษฐกิจและส่งเสริมพัฒนาการค้าชายแดน โดย ยช. กำหนดกรอบการกำกับดูแล กฎและระเบียบของภาคธุรกิจที่เพียงพอและเหมาะสมในการประกอบธุรกิจ และการบริการสาธารณะที่มีความสะดวกและเหมาะสม รวมถึงการบังคับใช้กฎระเบียบ และการอำนวยความสะดวกของภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ เช่น การออกใบอนุญาต ร่างกฎหมาย โนตารีพับลิก ด้านที่ตั้งธุรกิจ ด้านสาธารณูปโภค ด้านแรงงานรวมถึงการลดใช้แรงงานเด็กและการค้ามนุษย์ ด้านบริการทางการเงิน ด้านการค้าระหว่างประเทศ ด้านภาษีและค่าใช้จ่าย ด้านการระงับข้อพิพาท ด้านการแข่งขันของตลาด และการเลิกธุรกิจ ฟันฟูกิจการ บังคับคดี เฉลี่ยทรัพย์สินเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

(4) การผลักดันความร่วมมือจัดตั้งด่านชายแดนร่วม (Joint Border Post) ภายใต้กรอบอาเซียนตามแนวทางกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) โดย กต. จัดทำเอกสารหลักการแนวคิด (Concept Paper) ว่าด้วยการบริหารจัดการด่านชายแดนร่วม ครอบคลุมการไหลเวียนของบุคคลโดยเสรี (Free Flow of People) กระบวนการตรวจสอบเอกสาร การตรวจสอบและควบคุมสินค้า แนวทางป้องกันการค้ามนุษย์และยาเสพติด และผลักดันข้อเสนอดังกล่าวผ่านคณะทำงานที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ ของอาเซียน ที่สำคัญ ได้แก่ คณะทำงานของอาเซียนว่าด้วยการเคลื่อนไหวข้ามชายแดนของแรงงาน (ASEAN Committee on the Implementation of the ASEAN Declaration on the Protection and Promotion of the Rights of Migrants Workers – ACMW) เป็นต้น

(5) การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นผ่านสถานะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partnership) ระหว่างไทย-สปป.ลาว / ไทย-กัมพูชา และไทย-เวียดนาม โดย กต. ใช้ประโยชน์จากการที่ไทยมีสถานะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับทั้งสามประเทศผลักดันทุกระดับและทุกรอบความร่วมมือ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ทัดเทียม ลดความแตกต่างทั้งในด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเสริมสร้างสมรรถนะและองค์ความรู้ต่างๆ โดยสาขาความร่วมมือที่สำคัญ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกการค้าและการลงทุน ความร่วมมือด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม การเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคม การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านความรู้และวิชาการเพื่อให้เกิดการพัฒนาในแต่ละสาขาความร่วมมือ ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

(6) การให้สิทธิพิเศษแก่แรงงานต่างด้าว (ลาว กัมพูชา และเวียดนาม) ที่เข้ามาทำงานในเขตระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ของไทย โดย กต. ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและประเทศทั้งสามเพื่อจัดทำกรอบแนวทางการให้สิทธิพิเศษแก่แรงงานต่างด้าวในไทยแบบองค์รวม (Holistic Framework) ครอบคลุมตั้งแต่การรับรองสถานะแรงงานต่างด้าว การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะทางภาษา ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบต่างๆ ของไทย สิทธิของแรงงาน ต่างด้าว และการเข้าถึงระบบการให้บริการสุขภาพ และ/หรือระบบประกันสุขภาพของไทย เป็นต้น โดยทุกประเทศต้องมีการตรวจสอบและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างความมั่นใจในมาตรการต่างๆ ตาม Framework ดังกล่าว

4.3 ความท้าทาย

เพื่อการคาดการณ์และการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี ควรมีการวางแผนการดำเนินงานที่มีความพร้อมและการตรวจสอบประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง และการจัดการความเสี่ยงในแต่ละด้านจะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานที่พิจารณาถึงผลกระทบที่เป็นไปได้และการแก้ไขเมื่อเกิดความเสี่ยง ซึ่งต้องใช้ข้อมูลที่สะท้อนความเป็นจริงและการพิจารณาข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แผนการพัฒนามีความเหมาะสม และสามารถดำเนินงานได้โดยมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยปัจจัยความเสี่ยงในการพัฒนาแต่ละด้าน สรุปได้ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สรุปประเด็นความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ

ความเสี่ยง	การบริหารความเสี่ยง
(1) ปัจจัยความเสี่ยงในด้าน "S : Sport"	
ความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจ: การพัฒนากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกีฬาอาจต้องการการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุนการเติบโต อาจมีความเสี่ยงเนื่องจากความไม่แน่นอนในผลตอบแทนทางเศรษฐกิจในระยะยาว	- จัดทำรายละเอียดโครงการและแผนที่ชัดเจนรวมถึงการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนโดยการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกัน และวิเคราะห์ความเป็นไปได้และกำหนดแผนปฏิบัติการระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว
ความเสี่ยงด้านสังคมและสุขภาพ: การเติบโตของกิจกรรมกีฬาอาจมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพและความสุขของประชาชน ความสำเร็จของกิจกรรมเหล่านี้อาจมีผลต่อคุณภาพชีวิตและสังคมในระยะยาว	- ประสานความร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขสร้างความตระหนักรู้และจัดทำความร่วมมือในการตรวจสอบสุขภาพประจำปี เพื่อจัดทำเป็นข้อมูลด้านสุขภาพของชุมชน และใช้ในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมในระยะยาว
(2) ปัจจัยความเสี่ยงในด้าน "T : Traditional"	
ความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจ: การพัฒนาแผนการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวและพัฒนาวัฒนธรรมทางท่องเที่ยวอาจต้องการการลงทุนในการปรับปรุงสถานที่ และสร้างสรรค์ประสบการณ์ อาจมีความเสี่ยงในการมอบประสบการณ์ที่ถูกคาดหวังแก่ผู้ท่องเที่ยว	- จัดทำแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน โดยมีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการติดตามการดำเนินการและประเมินผลโครงการอย่างสม่ำเสมอ - มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนเกี่ยวกับการดำเนินการ ความสำเร็จ และความเสี่ยงที่เกิดขึ้น ซึ่งจะเพิ่มความโปร่งใส และเสริมสร้างความเชื่อมั่นจากทุกฝ่าย
ความเสี่ยงด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม: การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและแนวคิดในสังคมอาจต้องการการปรับตัวและความเข้าใจจากประชาชนและกลุ่มสังคมที่ต่างกันอย่างกว้างขวาง การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวแบบวัฒนธรรมอาจมีผลต่อสิ่งแวดล้อมและความเจริญรุ่งเรืองของพื้นที่	- สนับสนุนกิจกรรมที่ช่วยให้ประชาชนปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและแนวคิดในสังคม รวมถึงการสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวแบบวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับการรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาสมดุลระหว่างการพัฒนาและการรักษาสิ่งแวดล้อม กำหนดโดยบายและกฎหมายที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ
(3) ปัจจัยความเสี่ยงในด้าน "A : Agricultural"	
ความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจ: การพัฒนาเศรษฐกิจที่เชิงเกษตรอาจต้องการการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเกษตรและการพัฒนาเทคโนโลยี อาจมีความเสี่ยงในการระบายผลผลิตและการควบคุมราคา	- ใช้เทคนิคการปรับปรุงการเพาะปลูกเพื่อลดความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสภาพอากาศและโรคพืช สร้างแผนการระบายผลผลิตที่มีความยืดหยุ่น เพื่อเผชิญกับความผันผวนของการผลิต ใช้การประกันภัยเพื่อคุ้มครองความเสี่ยงด้านราคาและจากสภาพอากาศ ใช้เครื่องมือการเงินเพื่อสร้างกองทุนสำรองและปรับปรุงสภาพเศรษฐกิจในการจัดการความเสี่ยง

<p>ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม: การเพิ่มกิจกรรมเกษตรอาจส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความยากลำบากในการจัดการความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและการสนับสนุนสิ่งแวดล้อมอาจเกิดขึ้น</p>	<p>- ใช้วิธีการเพาะปลูกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้วิธีการเพาะปลูกแบบหมุนเวียน และการใช้พืชต่างหากแมลง ใช้การจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้ระบบน้ำแบบอัจฉริยะ เพื่อลดปริมาณน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก สร้างและสนับสนุนนโยบายที่ส่งเสริมกิจกรรมเกษตรที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม</p>
<p>(4) ปัจจัยความเสี่ยงในด้าน "M : Medical"</p>	
<p>ความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจ: การพัฒนาสายงานด้านการแพทย์และสุขภาพอาจต้องการการลงทุนในพื้นที่ที่มีคุณภาพและเทคโนโลยีที่ทันสมัย การควบคุมค่าใช้จ่ายและราคาสามารถส่งผลต่อความสำเร็จของกิจกรรม</p>	<p>- จัดตั้งกลไกในการติดตามการลงทุนเพื่อพัฒนาสถานพยาบาลและศูนย์การแพทย์ รวมทั้ง เมืองอุตสาหกรรมสมุนไพรและศูนย์กลางการวิจัยนวัตกรรมทางการแพทย์ ผ่านคณะกรรมการการติดตามประเมินผลการลงทุนซึ่งมีองค์ประกอบทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยให้ครอบคลุมถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการลงทุน และการอำนวยความสะดวกในการลงทุนและการส่งเสริมสุขภาพด้วย ทั้ง BOI กรมสรรพากร กระทรวงสาธารณสุข สมาคมธนาคารไทย สมาคมโรงพยาบาลเอกชน สภาหอการค้า ทั้งนี้ คณะกรรมการดังกล่าวจะทำให้การลงทุนสามารถเกิดขึ้นได้ตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ</p>
<p>ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี: การพัฒนาเทคโนโลยีทางการแพทย์อาจพบกับความท้าทายในด้านข้อกำหนดและการประยุกต์ใช้ การแก้ไขข้อจำกัดและปัญหาทางเทคนิคเป็นสิ่งสำคัญ</p>	<p>- พัฒนาเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องและปรับปรุงเมื่อมีข้อจำกัดหรือปัญหาเกิดขึ้น เน้นการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้รับบริการ สร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในทีมงานและองค์กร สร้างการรับรู้ในเรื่องความเสี่ยงและความปลอดภัยในทุกขั้นตอนของการพัฒนา</p> <p>- จัดตั้งกลไกในการเสนอแนะแนวทางด้านการเตรียมการและแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อรองรับด้านความท้าทายของเทคโนโลยี ซึ่งกลไกในรูปของคณะกรรมการ ควรประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากโรงเรียนแพทย์ มหาวิทยาลัย ภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ ที่มีความรู้ความสามารถด้านการสาธารณสุข เช่น UNICEF ทั้งนี้ คณะกรรมการดังกล่าวจะทำให้มีแนวทางและการขับเคลื่อนเพื่อรองรับความท้าทายด้านเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>

ตารางที่ 4.2 สรุปประเด็นความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ (ต่อ)

ความเสี่ยง	การบริหารความเสี่ยง
(5) ปัจจัยความเสี่ยงในด้านการค้าชายแดน	
ความเสี่ยงด้านนโยบายระหว่างประเทศ: การดำเนินกิจกรรมสนับสนุนการค้าชายแดนอาจต้องสอดคล้องกับนโยบายของประเทศที่เกี่ยวข้อง ความเสี่ยงอาจเกิดขึ้นหากมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายภายในประเทศ ที่อาจกระทบต่อขั้นตอนการค้าชายแดนและการสนับสนุนเศรษฐกิจ	- เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นผ่านสถานะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partnership) สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาทางนโยบายระหว่างประเทศ เน้นอาศัยการเจรจาเพื่อหาข้อยุติที่เกิดประโยชน์ร่วมกันของทุกฝ่าย รมวงค์ส่งเสริมความเข้าใจและรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน
ความเสี่ยงด้านการลงทุน: การก่อตั้งนิคมอุตสาหกรรมชายแดนและการพัฒนาโครงข่ายระบบขนส่งอาจต้องการการลงทุนในทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐาน ความไม่แน่นอนในการได้รับการลงทุนที่เพียงพออาจเป็นความเสี่ยง	- เน้นการใช้งบประมาณการในการผลักดันการลงทุนของภาคเอกชน โดยมีกระบวนการจัดทำและการบริหารจัดการงบประมาณการรูปแบบใหม่ เน้นการประสานงาน รัฐ-เอกชน-ท้องถิ่น-ประชาชน ควบคู่กับการกำกับการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในลักษณะ Project Base ซึ่งเป็นวิธีการบริหารจัดการงบประมาณการรูปแบบใหม่ซึ่งเป็นกรอบการดำเนินงานที่สำคัญ
ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการโครงการ: การจัดการโครงการในขอบเขตที่แตกต่างกันระหว่างประเทศอาจมีความซับซ้อน การสำเร็จของกิจกรรมสนับสนุนการค้าชายแดนอาจขึ้นกับความสามารถในการบริหารจัดการโครงการ	- จัดทำแผนบริหารจัดการโครงการ และ Road Map ที่ต้องดำเนินการระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว กำหนดเป้าหมาย ผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน รวมถึงมีแนวทางการตรวจสอบและกำกับดูแลเพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปตามแผนที่วางไว้
ความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจ: การสนับสนุนการค้าชายแดนอาจมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยตรง ความเสี่ยงทางเศรษฐกิจอาจเกิดขึ้นจากภาวะเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อการค้าและการลงทุน	- ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนและพันธมิตรทางธุรกิจ สร้างเครือข่ายความร่วมมือและการเชื่อมโยงทางธุรกิจที่เข้มแข็งระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อร่วมกันจัดการความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ
ความเสี่ยงด้านการเมือง: สภาวะการเมืองและความเสี่ยงทางการเมืองในประเทศอาจมีผลกระทบต่อการค้า กิจกรรมสนับสนุนการค้าชายแดน การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอาจส่งผลกระทบต่อนโยบายการค้าและการสนับสนุนเศรษฐกิจ	- บรรลุยุทธศาสตร์และนโยบายการส่งเสริมระเบียบเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้เชื่อมโยงกัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนการค้าการลงทุนได้จริง

4.4 สรุปการนำแนวทางบรรลุเป้าหมายสู่การปฏิบัติ

การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบายเรื่องโมเดลการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ เชื่อมโยง กัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม (บุรีรัมย์-สุรินทร์-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี) ใช้หลักการพัฒนาตามโมเดลพายบานอฟฟ์ และกำหนดแนวทางการดำเนินการตาม STAM Corridor ทั้งนี้ ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมาย ไปสู่การปฏิบัติ จำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานที่เป็น เจ้าภาพหลักและเจ้าภาพรอง ตลอดจนอาศัยความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมถึง ความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยจำเป็นจะต้องอาศัยกลไกการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย เพื่อสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้สามารถพัฒนาโครงการต่าง ๆ ได้ ส่วนความท้าทายในการนำแนวทางบรรลุเป้าหมายได้ มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงในแต่ละด้าน เพื่อประเมินถึงโอกาส และข้อจำกัดในการ ขับเคลื่อนข้อเสนอไปสู่ทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริงต่อไป โดยสรุปโมเดลได้ดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 สรุปการนำแนวทางบรรลุเป้าหมายสู่การปฏิบัติ

5. สรุปในภาพรวม

5.1 สรุปในภาพรวมจากหัวข้อ 1- 4

จากการศึกษาเรื่อง “โมเดลการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ เชื่อมโยงกัมพูชา-สปป.ลาว-เวียดนาม (บุรีรัมย์-สุรินทร์-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี)” คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาปัญหาและความท้าทายในการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพและโดดเด่นด้วยเส้นทางคมนาคม เปรียบเป็นประตูสู่ภาคใต้ของ สปป.ลาว และกัมพูชา โดดเด่นด้านสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม โดดเด่นด้านการพัฒนากีฬาและศักยภาพด้านการผลิตสินค้าเกษตร และมีความพยายามในการพัฒนาทั้งจากภายในประเทศ อาทิ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคมนาคม นโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน แผนพัฒนาจังหวัดแบบองค์รวม และความพยายามจากต่างประเทศ อาทิ โครงข่ายทางหลวงสายเอเชีย (Asian Highway Network – AH) และโครงข่ายทางรถไฟทรานส์เอเชีย (Trans – Asian Railway Network – TAR) การริเริ่มแถบเศรษฐกิจและเส้นทาง (Belt and Road Initiative – BRI) และกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคต่างๆ แต่ศักยภาพของพื้นที่แถบนี้ก็ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มประสิทธิภาพ คณะผู้ศึกษาจึงได้ให้คำนิยามระเบียงเศรษฐกิจนี้ว่า “ระเบียงเศรษฐกิจที่ซ่อนอยู่ (The Hidden Economic Corridor)”

จากสภาพปัญหาข้างต้น คณะผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทางการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจดังกล่าว ภายใต้การพัฒนาศักยภาพของแต่ละจังหวัด ตามโมเดลบานอฟที่พายและแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตามแนวคิด STAM (ประกอบด้วย S – Sport Tourism / T – Traditional Tourism / A – Agricultural Tourism / M – Medical Tourism) ที่มีความหลากหลาย โดยมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนใน 4 จังหวัดให้ดีขึ้น กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้วยการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมี**ตัวชี้วัดหลัก** ประกอบด้วย (1) GPP ของ 4 จังหวัดขยายตัวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2570 และ (2) ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน (GNH) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2570

และมี**เป้าหมายรอง** ประกอบด้วย (1) ครัวเรือนมีความมั่นคงในชีวิต งาน รายได้เพิ่มมากขึ้น มีรายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 45,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ในปี 2575 (2) ประชาชนกลุ่มเปราะบางทางเศรษฐกิจมีศักยภาพในการพึ่งตนเองได้มากขึ้น หลุดพ้นจากความยากจน และความยากจนข้ามรุ่น ในระยะเวลา 5 ปี และ (3) เศรษฐกิจไทยมีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับลาว – กัมพูชา – เวียดนาม สามารถเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนไม่น้อยกว่า 2 เท่า ในปี 2575

และได้กำหนดกิจกรรมสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานของแต่ละเป้าหมาย ตามแนวคิด ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลง หรือ **Blueprint for Change** แบ่งเป็น 5 ด้านสำคัญ ดังนี้

(1) กิจกรรมภายใต้ “S : Sport” ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก และ 2 กิจกรรมสนับสนุน ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาเมืองกีฬาแบบครบวงจร กิจกรรมจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมการกีฬาครบวงจร และกิจกรรมจัดแข่งขันฟุตบอลอินโดไชน่าลีก เป็นต้น

(2) กิจกรรมภายใต้ “T : Traditional” ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก และ 5 กิจกรรมสนับสนุน ได้แก่ กิจกรรมเชื่อมโยงการท่องเที่ยว “ปราสาทขอม – โมเดล (Khmer Prasat-Model) กิจกรรม Cruise ใน โขง และกิจกรรมพัฒนาเมนูอาหารประจำถิ่นอินโดไชน่า เป็นต้น

(3) กิจกรรมภายใต้ “A : Agricultural” ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก และ 5 กิจกรรมสนับสนุน ได้แก่ กิจกรรม The Organic Land of the World กิจกรรมจัดตั้งศูนย์กลางการผลิตโปรตีนจากพืชและแมลง และกิจกรรม Enjoy your Trip All Year Round เป็นต้น

(4) กิจกรรมภายใต้ “M : Medical” ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก และ 3 กิจกรรมสนับสนุน ได้แก่ กิจกรรม World Class Medical and Wellness Destination กิจกรรมการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรม สมุนไพรและศูนย์กลางการวิจัยนวัตกรรมทางการแพทย์ และกิจกรรมส่งเสริมการทำตลาดการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ผ่าน Digital Marketing Platforms เป็นต้น

(5) กิจกรรมเพื่อสนับสนุนการค้าชายแดน ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก และ 7 กิจกรรมสนับสนุน ได้แก่ กิจกรรมยกระดับจุดผ่านแดนชั่วคราวให้เป็นด่านผ่านแดนถาวร กิจกรรมจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมชายแดน กิจกรรมจัดทำบัตรผ่านแดนพิเศษสำหรับแรงงานขึ้นทะเบียน และกิจกรรมแม่น้ำโขง : มหานทีศูนย์รวมทางเศรษฐกิจและฐานการพัฒนา STAM ของภูมิภาค เป็นต้น

เพื่อให้การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ เชื่อมโยงกัมพูชา – สปป. ลาว – เวียดนาม เป็นรูปธรรม คณะผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้

(1) การขับเคลื่อนระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ ให้เป็นหนึ่งในระเบียงเศรษฐกิจที่สำคัญ ตามนโยบายการสนับสนุนของรัฐบาล

(2) การผลักดันเชิงนโยบายโดยคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.)

(3) การสนับสนุนและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจในระเบียงเศรษฐกิจและส่งเสริมพัฒนาการค้าชายแดน

(4) การผลักดันความร่วมมือจัดตั้งด่านชายแดนร่วม (Joint Border Post) ภายใต้กรอบอาเซียน ตามแนวทางกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter)

(5) การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นผ่านสถานะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partnership) ระหว่างไทย – สปป.ลาว / ไทย – กัมพูชา และ ไทย – เวียดนาม

(6) การให้สิทธิพิเศษแก่แรงงานต่างด้าว (ลาว กัมพูชา และเวียดนาม) ที่เข้ามาทำงานในเขตระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ของไทย

5.2 บทเรียนที่ได้เรียนรู้จากการจัดทำรายงาน

5.2.1 ความท้าทายในการบูรณาการความคิดจากสมาชิกกลุ่ม

จากข้อเท็จจริงที่ว่าคณะผู้ศึกษามาจากหลากหลายหน่วยงาน มีภารกิจ มุมมอง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันในแทบทุกมิติ จึงจำเป็นต้องอาศัยทักษะการสื่อสารและโน้มน้าวใจการทำงานเป็นทีมมาร่วมกำหนดหัวข้อในการจัดทำรายงาน กำหนดแนวคิดวิเคราะห์ข้อมูล และนำความรู้ที่ได้เรียนมาในหลักสูตร นบส. มาใช้ในการทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน โดยสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 สรุปบทเรียนจากการทำงานร่วมกัน

บทเรียนจากการทำงานร่วมกัน		
บูรณาการทำงานร่วมกัน		
การประสานภารกิจประสบการณ์ของทุกหน่วยงานที่แตกต่างกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน	มีทั้งการทำงานร่วมกัน และประชุมร่วมกัน ผ่านออนไลน์ เพื่อขับเคลื่อนงานในแต่ละส่วนที่ได้รับมอบหมาย	กำหนดแนวทาง เป้าหมาย และระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อสรุปโครงการ
การวางแผนและเป้าหมายอย่างมีส่วนร่วม		
Goal: กำหนดเป้าหมายหลักและเป้าหมายรองที่ชัดเจน และกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายร่วมกัน	Innovation: นำแนวคิดและนวัตกรรมรวมถึงกำหนดกระบวนการวิธีการใหม่ๆ เพื่อให้แผนงานโครงการที่กำหนดบรรลุเป้าหมาย มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น	Integration: การทำงานร่วมกันโดยมีการบูรณาการภารกิจของทุกหน่วยงาน
ทักษะที่ต้องใช้ร่วมกัน		
ทักษะการสร้างและส่งเสริมให้เกิดการทำงานบูรณาการและความร่วมมืออย่างเต็มที่	ทักษะการผลักดันให้เกิดการปฏิบัติและผลสัมฤทธิ์	การมีวิสัยทัศน์และการบริหารเชิงยุทธศาสตร์
ทักษะการสื่อสารโน้มน้าว	ทักษะการผลักดันให้เกิดนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง	

5.2.2 การเชื่อมโยงระหว่างแนวทางพัฒนาตนเอง (IS) กับการนำข้อเสนอในรายงานกลุ่มไปปฏิบัติ (GP)

สรุปการเชื่อมโยงระหว่างแนวทางพัฒนาตนเอง (IS) กับการนำข้อเสนอในรายงานกลุ่มไปปฏิบัติ (GP) ได้ดังตารางที่ 5.2 และสรุปโมเดลได้ตามภาพที่ 5.1

ตารางที่ 5.2 สรุปการเชื่อมโยงระหว่าง IS กับการนำเสนอในรายงานกลุ่มไปปฏิบัติ

รายชื่อสมาชิก GP 3	รายงานส่วนบุคคล (IS)	ความเชื่อมโยงกับรายงานกลุ่ม (GP)
9803 นางสาวชนิสา ชมศิลป์	การพัฒนารายการวิทยุชาติพันธุ์ บนหลักการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาจากต้นแบบ สวท. เชียงใหม่	การสร้างกลไกความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะ ประชากรกลุ่มเปราะบาง ที่อาจได้รับผลกระทบจาก โครงการ ต้องทำงานในรูปคณะทำงานประชาสัมพันธ์ แบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่กระบวนการคิด วิเคราะห์ วาง แผนการประชาสัมพันธ์ ผลลัพธ์ ไปจนถึงการประเมินผล เพื่อพัฒนางานร่วมกัน (หลักทฤษฎี PDCA) โดยใช้รูปสื่อ ประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแต่ละกิจกรรมในโครงการอย่างมี ประสิทธิภาพ ลดปัญหาความขัดแย้ง อันอาจเกิดจาก ผลกระทบในโครงการ
9812 นางสาวพัชรดา นวกะวงษ์การ	การพัฒนาการเชื่อมโยง อุตสาหกรรม เพื่อดึงดูดการลงทุน จากต่างประเทศ (FDI) : ศึกษา กรณี อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อัจฉริยะ	ส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนที่สอดคล้องกับทิศ ทางการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ โดย การให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีและไม่ใช่อุตสาหกรรม รวมทั้งการ อำนวยความสะดวกในการลงทุน การเสริมสร้าง บรรยากาศการลงทุนที่ดี และชักจูงให้นักลงทุนต่างชาติ เข้ามาลงทุนในกิจการเป้าหมาย ด้าน STAM และส่งเสริม การค้าการลงทุนชายแดน
9821 นางสาววัลย์ลิกา อังสกุล	การพัฒนาประสิทธิภาพโครงการ East Asia Unit เพื่อภารกิจ การทูตสาธารณะของกรมเอเชีย ตะวันออก	ใช้หลักการของการทูตสาธารณะ สื่อสารประชาสัมพันธ์ นโยบายเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วม ของประชาชนในสี่ประเทศ ให้เห็นถึงประโยชน์ของการ ร่วมมือกันพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ อัน จะนำมาซึ่งความเจริญที่จะกระจายเข้าสู่พื้นที่ การลด ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตของ ประชาชนทั้ง 4 ประเทศ ความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนร่วม และความสามารถในการแข่งขันด้วยการเชื่อมโยงกัน

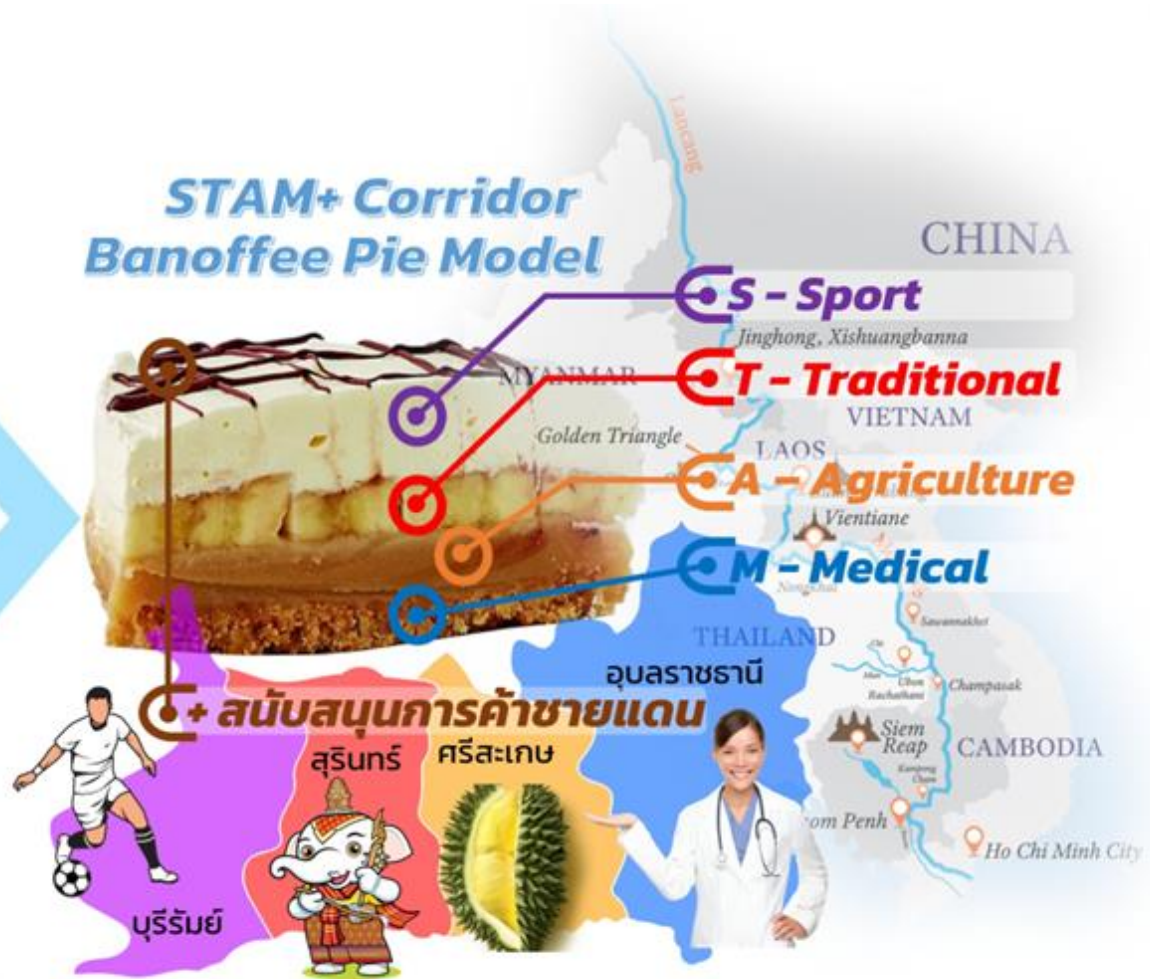
ตารางที่ 5.2 สรุปการเชื่อมโยงระหว่าง IS กับการนำข้อเสนอในรายงานกลุ่มไปปฏิบัติ (ต่อ)

รายชื่อสมาชิก GP 3	รายงานส่วนบุคคล (IS)	ความเชื่อมโยงกับรายงานกลุ่ม (GP)
9830 นางวรรณทณี ศรีพุ่มไข่	การส่งเสริมการออมและบริหารจัดการหนี้ครัวเรือน ด้วยโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป ศึกษากรณีจังหวัดเพชรบุรี	การใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป ให้ความรู้กับ Smart Farmer เกษตรกร และประชาชนในระยอง เศรษฐกิจอีสานใต้ เพื่อสนับสนุนให้ทำบัญชีครัวเรือน/ ต้นทุนอาชีพ เก็บสถิติและแนวโน้มรายได้ ครัวเรือน เพื่อให้มีความมั่นคงในชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ และนำความรู้ในการทำงานแบบบูรณาการ มาใช้ในการทำงานเพื่อขับเคลื่อนระยองเศรษฐกิจอีสานใต้
9839 นายจิโรจน์ ศุภรัตน์	โครงการแลนด์บริดจ์กับผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชน : ศึกษากรณีหมู่บ้านชาวประมง จังหวัดระนอง	วิเคราะห์ผลกระทบกับชุมชนในการพัฒนาโครงการของภาครัฐในระยองเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการพัฒนา เช่น โครงการก่อสร้างด้านคมนาคม อาทิ โครงการก่อสร้างทางรถไฟ โครงการก่อสร้างโครงข่ายถนนเชื่อมโยงด่านชายแดน รวมถึงการพัฒนาพื้นที่โครงการนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ และโครงการนิคมอุตสาหกรรมชายแดน
9848 นายฉัตรชัย คุณโลहित	การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อรองรับวิกฤตการณ์ราคาพลังงานไฟฟ้า	การเชื่อมโยงและประยุกต์แนวทางการบริหารจัดการด้านพลังงานเชิงกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เข้ากับการพัฒนาพื้นที่เขตระยองเศรษฐกิจ โดยพิจารณาเสนอแผนงานและแนวทางการขับเคลื่อนโครงการทางด้านพลังงานที่มีความเป็นไปได้ในทางเศรษฐศาสตร์ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากตามศักยภาพของพื้นที่ ที่ได้รับความยอมรับจากประชาชนและเกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนของทั้ง 4 ประเทศ

ตารางที่ 5.2 สรุปการเชื่อมโยงระหว่าง IS กับการนำเสนอในรายงานกลุ่มไปปฏิบัติ (ต่อ)

รายชื่อสมาชิก GP 3	รายงานส่วนบุคคล (IS)	ความเชื่อมโยงกับรายงานกลุ่ม (GP)
9857 นางเทียนทอง อัครมะหาคักดา	การบริหารจัดการเพื่อการจัดตั้ง สำนักงานทะเบียนที่ดินเอกชน	สนับสนุนการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมกีฬาครบวงจร/ การ จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมชายแดน ตลอดจนกิจกรรมอื่นๆที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนชาวไทยและ ต่างชาติในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ดิน
9866 นายนิทัศน์ แสงวัฒนะ	การบูรณาการความร่วมมือ เชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลการ บริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ	สนับสนุนและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจใน ระเบียงเศรษฐกิจและส่งเสริมพัฒนาการค้าชายแดน กรอบการค้ากับดูแล กฎ และระเบียบของภาครัฐกิจ และ การบริการสาธารณะ รวมถึงการบังคับใช้กฎ ระเบียบ และการอำนวยความสะดวกของภาครัฐ
9875 นายอิทธิกร ช่างสากล	การพัฒนาระบบฐานข้อมูล การศึกษาเพื่อการคุ้มครองสิทธิใน การเข้ารับการศึกษาภาคบังคับใน ระดับจังหวัด	ระบบฐานข้อมูลจะช่วยให้สถาบันการศึกษาสามารถ วางแผนและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่ ตอบสนองกับความต้องการของตลาดแรงงานสาขากีฬา หรืออาหารและโภชนาการและสร้างโอกาสในการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องในระยะยาว
9884 นางสาวสุนิสา ตามไท	โครงการยกระดับ Bio Hub Thailand ตามแนวทาง BCG Model	สร้างกลไกการทบทวนมาตรการพัฒนาอุตสาหกรรม ชีวภาพของไทย ปี พ.ศ. 2561-2570 เพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรค ในการขับเคลื่อนมาตรการสำคัญ โดยกระตุ้น มาตรการเร่งรัดการลงทุนให้เกิดการลงทุน Bio Hub ใน พื้นที่ที่มีศักยภาพตามแผนของประเทศเพิ่มขึ้น ซึ่ง จ.อุบลราชธานี (นิคมอุตสาหกรรมอุบลราชธานี) เป็น เป้าหมายอยู่ในแผนการลงทุนในพื้นที่ที่มีศักยภาพภายใต้ มาตรการดังกล่าว

- การพัฒนารายการวิทยุชาติพันธุ์บนหลักการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาจากต้นแบบ สวก.เชียงใหม่
- การพัฒนาการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) : ศึกษากรณี อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ
- การพัฒนาประสิทธิภาพโครงการ East Asia Unit เพื่อการกิจการอุตสาหกรรมของกรมเอเชียตะวันออก
- การส่งเสริมการออมและบริหารจัดการหนี้ครัวเรือน ด้วยโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป ศึกษากรณีจังหวัดเพชรบุรี
- โครงการแลนด์บริดจ์กับผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชน : ศึกษากรณีหมู่บ้านชาวประมงจังหวัดระนอง
- การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อรองรับวิกฤตการณ์ราคาพลังงานไฟฟ้า
- การบริหารจัดการเพื่อการจัดตั้งสำนักงานทะเบียนที่ดินเอกชน
- การบูรณาการความร่วมมือเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
- การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการศึกษาเพื่อการคุ้มครองสิทธิในการเข้ารับการศึกษาภาคบังคับในระดับจังหวัด
- โครงการยกระดับ Bio Hub Thailand ตามแนวทาง BCG Model

ภาพที่ 5.1 การเชื่อมโยงระหว่างแนวทางพัฒนาตนเอง (IS) กับการนำข้อเสนอในรายงานกลุ่มไปปฏิบัติ (GP)

บรรณานุกรม

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2566) สถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2566 (Tourism Statistics 2023)

https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411

ลักษณะวดี บุญชู (2558) โอกาสการค้าการลงทุนใน CLMV ภายหลังจาก AEC ปี 2558 Trade and Investment Opportunities in CLMV Countries After the Beginning of AEC in 2015

สุทธิปริทัศน์ ปีที่ 29 ฉบับที่ 92 ตุลาคม - ธันวาคม 2558

สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์ (2565) แผนพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์ (ปี 2566-2570) (รอบปี 2567) พฤศจิกายน 2565

สำนักงานจังหวัดศรีสะเกษ (2565) แผนพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ (พ.ศ. 2566-2570) ฉบับทบทวนปี 2567

สำนักงานจังหวัดสุรินทร์ (2564) แผนพัฒนาจังหวัดสุรินทร์ (พ.ศ. 2566 - 2570) กันยายน 2564

สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี (2565) แผนพัฒนาจังหวัดจังหวัดอุบลราชธานี (พ.ศ. 2566 - 2570) ฉบับทบทวนประจำปี พ.ศ. 2567

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2566) ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. 2564 พฤษภาคม 2566

The World Bank (2023) **Global Economic Prospects** June 2023 ISBN (electronic): 978-1-4648-1952-0

UNESCAP (2021) **Asian Highway Route Map** 26 January 2021

<https://www.unescap.org/resources/asian-highway-route-map>

UNESCAP (2021) **Trans-Asian Railway: trans-Asian railway network** 26 January 2021

<https://www.unescap.org/resources/trans-asian-railway-network-map>

Mercator Institute for China Studies: Merics **Belt and Road** <https://merics.org/en/belt-and-road>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การวิเคราะห์ภาพรวมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
และการวิเคราะห์ SWOT ของประเทศลาว กัมพูชา และเวียดนาม

ภาพรวมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในระบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

(1) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย - สปป. ลาว

ความสัมพันธ์ไทย-สปป.ลาว อยู่ในระดับดีและราบรื่นในฐานะเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิด และให้ความสำคัญที่จะกระชับความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายยังคงร่วมมือกันเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดนโดยเฉพาะการลักลอบข้ามแดนผิดกฎหมายและการแก้ไขปัญหาเสพติด

ด้านเศรษฐกิจ ประเทศไทยและ สปป. ลาว มีความร่วมมือที่สำคัญ ดังนี้

(1) ในปี พ.ศ. 2565 การส่งออกจากไทยไปยัง สปป. ลาว มูลค่า 4,540 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.47 การนำเข้าจาก สปป. ลาวมายังไทย มูลค่า 3,339.15 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.43

(2) ไทยมุ่งเน้นการส่งเสริมความเชื่อมโยงอย่างไรร้อยต่อกับ สปป. ลาว เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า การลงทุน และการขนส่งระหว่างประเทศในอนุภูมิภาค อาทิจำโครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 5 (บึงกาฬ - บอลิคำไซ) โครงการพัฒนาถนน R12 (นครพนม - คำม่วน) เชื่อมต่อกับเวียดนาม และการส่งเสริมการเชื่อมต่อระหว่างรถไฟลาว-จีนกับรถไฟไทย

(3) แรงงานลาวที่ทำงานอย่างถูกกฎหมายในไทย 180,707 คน (ข้อมูล ณ มิ.ย. 2565) โดยฝ่ายลาวต้องการให้ฝ่ายไทยคุ้มครองแรงงานลาวให้ได้รับสิทธิและสวัสดิการตามกฎหมายไทย ซึ่งกระทรวงแรงงานของทั้งสองฝ่ายได้ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด

ด้านสังคม ประเทศไทยและ สปป. ลาว มีความร่วมมือที่สำคัญ ดังนี้

(1) กระทรวงการต่างประเทศ ได้จัดทำแผนความร่วมมือวิชาการไทย-ลาว ระยะ 3 ปี (พ.ศ.2566-2568) โดยฝ่ายไทยพร้อมให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร สาธารณสุข การศึกษาและกีฬา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การค้า อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาสังคมและธรรมาภิบาล

(2) การส่งเสริมความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระดับประชาชนผ่านสมาคมไทย - ลาว เพื่อมิตรภาพ โดยมีโครงการที่สำคัญ อาทิ โครงการกฐินพระราชทาน และโครงการโรงเรียนเพื่อนมิตรไทย-ลาว

(2) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย - กัมพูชา

ความสัมพันธ์ไทย - กัมพูชาอยู่ในระดับดีมาก ผู้นำระดับสูงมีความใกล้ชิดและมีการแลกเปลี่ยนการเยือนในทุกๆระดับ ความร่วมมือต่าง ๆ ดำเนินอย่างต่อเนื่อง สถานการณ์ชายแดนอยู่ในเกณฑ์สงบแม้ว่าปัญหาบริเวณชายแดนซึ่งรวมถึงประเด็นเขตแดนยังคงมีอยู่ แต่ทั้งสองฝ่ายพยายามควบคุมปัญหาให้จำกัดอยู่ในเขตพื้นที่ และไม่ลุกลามจนเกิดการกระทบกระทั่งในวงกว้าง เพื่อมิให้กระทบต่อความสัมพันธ์ด้านอื่น

ด้านเศรษฐกิจ ประเทศไทยและกัมพูชามีความร่วมมือที่สำคัญ ดังนี้

(1) ในปี พ.ศ. 2565 ไทยและกัมพูชามีมูลค่าการค้าระหว่างกัน 9,800.30 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีอัตราขยายตัวร้อยละ 22.58 ที่ผ่านมากัมพูชาได้เรียกร้องให้ไทยนำเข้าสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ได้จัดตั้งคณะทำงานร่วมแก้ไขปัญหาแล้ว

(2) ไทยมีการลงทุนสะสมในกัมพูชา 1,045.17 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นประเทศผู้ลงทุนอันดับที่ 9 ในกัมพูชา

(3) ไทยและกัมพูชามีความพยายามที่จะยกระดับจุดผ่านแดนหลายจุดให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร ได้แก่ ช่องอานม้า จ.อุบลราชธานี-อานเซะ จ.พระวิหาร บ้านท่าเส้น จ.ตราด-ทมอตา จ. โพธิ์สัต และช่องสายตะกู จ.บุรีรัมย์-จ๊อบโกก จ.อุดรเมียนเจย โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความเชื่อมโยงระหว่างกัน ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น สะพานข้ามพรมแดนบ้านหนองเอี่ยน จ.สระแก้ว-สตึงบท จ.บันเตียเมียนเจย เส้นทางรถไฟไทย-กัมพูชาเชื่อมบ้านคลองลึก-ปอยเปต และด้านกฎระเบียบ เช่น การเจรจาความตกลงทวิภาคีว่าด้วยความร่วมมือด้านการขนส่งทางบกเพื่อขยายจำนวนใบอนุญาตเดินรถข้ามแดนจาก 150 คันเป็น 500 คัน และเปิดช่องทางให้สามารถขนส่งข้ามแดนผ่านจุดผ่านแดนถาวรทั้ง 7 แห่ง

(3) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย - เวียดนาม

ความสัมพันธ์ไทย-เวียดนามอยู่ในระดับที่ดีและมีพลวัตอย่างต่อเนื่อง โดยได้ยกระดับความสัมพันธ์เป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ (Strategic Partnership) และในการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีไทย-เวียดนาม ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 24-25 ม.ค. 2562 ได้ยกระดับความสัมพันธ์เป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ที่เข้มแข็ง (Strengthened Strategic Partnership) และจัดทำแผนปฏิบัติการระยะที่ 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างปี พ.ศ. 2565-2570

ด้านเศรษฐกิจ ประเทศไทยและเวียดนามมีความร่วมมือที่สำคัญ ดังนี้

(1) เวียดนามเป็นคู่ค้าอันดับที่ 5 ของไทยในโลก และอันดับที่ 2 ของไทยในอาเซียน รองจากมาเลเซีย ทั้งนี้เมื่อปี พ.ศ. 2565 การค้าระหว่างไทยกับเวียดนามมีมูลค่า 21,193.80 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.73 โดยเวียดนามเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 4 ของไทยในโลก และเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 1 ของไทยในอาเซียน

(2) ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2561-2565) การส่งออกของไทยไปยังเวียดนาม มีมูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ 12,404 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.07 ต่อปี และการนำเข้าของไทยจากเวียดนามมีมูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ 6,300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10.54 ต่อปี

(3) ไทยเป็นผู้ลงทุนต่างชาติอันดับ 9 ในเวียดนาม เป็นอันดับ 2 ของนักลงทุนจากอาเซียน รองจากสิงคโปร์ ไทยมีการลงทุนในเกือบทุกสาขาอุตสาหกรรมของเวียดนาม

(3) การเปิดบริการรถโดยสารประจำทางไทย-สปป. ลาว-เวียดนาม รัฐบาลไทยได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน แก่ สปป. ลาว และกัมพูชาเพื่อพัฒนาเส้นทางคมนาคมในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงหลายโครงการ โดยเฉพาะโครงการพัฒนาเส้นทาง R12 ซึ่งทั้งสามประเทศจะได้ประโยชน์จากการพัฒนาเส้นทางดังกล่าว

การวิเคราะห์ SWOT ของประเทศกัมพูชา สปป.ลาว และเวียดนาม

การวิเคราะห์ SWOT ของประเทศกัมพูชา สปป.ลาว และเวียดนาม อ้างอิงโดยประมวลจากผลงาน ลักษณะชาติ บุญชู (2558) ซึ่งได้วิเคราะห์ศักยภาพของประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบด้วยกัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ศักยภาพสำหรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจชายแดน อีสานใต้ โดยสรุปผลการวิเคราะห์สำหรับประเทศที่เกี่ยวข้องในการศึกษานี้ ดังตารางที่ ก-1

ตารางที่ ก-1 การวิเคราะห์ SWOT ของประเทศกัมพูชา สปป.ลาว และเวียดนาม (ลักษณะชาติ, 2558)

ประเทศ	Strength (S)	Weakness (W)	Opportunity (O)	Threat (T)
กัมพูชา	<ul style="list-style-type: none"> - ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่บนระเบียงเศรษฐกิจ GMS Economic Corridors) - ทรัพยากรธรรมชาติ และแร่ธาตุอุดมสมบูรณ์ - มีอัตราค่าจ้างแรงงานต่ำและมีแรงงานจำนวนมาก - รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้นักลงทุนจากต่างประเทศเข้าไปลงทุนได้ค่อนข้างเสรีและเปิดกว้าง - ชาวกัมพูชาในบางจังหวัดสามารถพูดภาษาไทยได้และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร - ขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ - ระบบการเงิน การธนาคาร และกระบวนการยุติธรรมยังขาดประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีศักยภาพด้านการค้าและการลงทุนสูง - มีแผนการพัฒนาโครงการลงทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน - มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ - ได้รับสิทธิพิเศษด้านภาษีศุลกากร GSP จากสหรัฐ สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น แคนาดา และออสเตรเลีย - มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ - มีความชอบสินค้าไทย - ธุรกิจการศึกษามีโอกาสสูงในกัมพูชา 	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบกฎหมายยังขาดความชัดเจน - การนำเข้าสินค้าทุกประเภทนอกจากต้องเสียภาษีนำเข้าแล้วยังต้องเสียภาษีผ่านแดนในลักษณะผิดกฎหมาย - ค่าขนส่งสินค้ามีราคาสูง - การเข้าถึงแหล่งเงินทุนเป็นไปได้อย่างจำกัด - มีมาตรการปกป้องการค้าด้วยมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี เช่น การตรวจสอบสินค้าก่อนการนำเข้า เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลให้ต้นทุนการนำเข้าสินค้ามีสูงกว่าปกติ

สปป.ลาว	<ul style="list-style-type: none"> - อยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญเชื่อมจีน เวียดนาม ไทย และ กัมพูชา - มีนิคมอุตสาหกรรมหลายแห่ง - เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและแร่ธาตุที่อุดมสมบูรณ์ - มีศักยภาพด้านการผลิตไฟฟ้า - ค่าจ้างยังไม่สูง เหมาะที่จะเป็นฐานการผลิตที่ใช้แรงงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ตลาดผู้บริโภคมีขนาดเล็ก และกำลังซื้อต่ำ - ไม่มีทางออกทะเล - เงินก๊ิบขาดเสถียรภาพ - การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ โดยเป็นการคุ้มครองมากกว่าการส่งเสริม - แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ - ขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐาน ระบบคมนาคม และการขนส่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้รับสิทธิพิเศษ GSP จากสหภาพยุโรป และสหรัฐ - อยู่ระหว่างการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค คมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศ - เทคโนโลยีการเกษตรของไทยก้าวหน้ากว่า จึงเป็นโอกาสของไทยในการลงทุนด้านเกษตรในลาว 	<ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายการลงทุนและการเก็บภาษีมักมีความไม่แน่นอน - ธนาคารพาณิชย์ในลาวยังมีน้อย - การลักลอบนำสินค้าข้ามแดน เป็นจำนวนมาก
----------------	--	---	--	--

ตารางที่ ก-1 การวิเคราะห์ SWOT ของประเทศกัมพูชา สปป.ลาว และเวียดนาม (ลักษณะชาติ, 2558) (ต่อ)

ประเทศ	Strength (S)	Weakness (W)	Opportunity (O)	Threat (T)
เวียดนาม	<ul style="list-style-type: none"> - การเมืองมีเสถียรภาพ มีนโยบายส่งเสริม FDI ชัดเจน - มีทรัพยากรธรรมชาติและอย่างอุดมสมบูรณ์ เช่น น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ปิโตรเลียม และถ่านหิน - ตั้งเป้าหมายผลิตข้าวตรา “เวียดนาม” ให้ติดตลาดโลกภายในปี 2573 - มีประชากรมากกว่า 89 ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงาน - เป็นตลาดสำหรับสินค้าและบริการที่มีขนาดใหญ่และมีศักยภาพ เนื่องจากกำลังซื้อสูง 	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคยังไม่พร้อมและไม่เพียงพอ - ภูมิประเทศของเวียดนามมีลักษณะแคบและยาว ทำให้ค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์สูง - ต้นทุนประกอบการด้านที่ดินและค่าเช่าสำนักงานมีราคาสูง - ขาดแคลนแรงงานที่มีความสามารถการเป็นผู้บริหารระดับกลางในเกือบทุกสาขาธุรกิจ 	<ul style="list-style-type: none"> - สินค้าในตลาดยังไม่หลากหลาย - มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนเพื่อการบริโภคในประเทศและเพื่อส่งออก - มีเขตนิคมอุตสาหกรรมและเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก - อยู่ระหว่างการพัฒนาฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ - อยู่ใกล้กับประเทศไทย และยังมีการพัฒนาเครือข่ายการขนส่งเชื่อมกับประเทศไทย - มีภูมิประเทศที่สวยงามและวัฒนธรรมที่โดดเด่น 	<ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายหลายฉบับยังขาดความชัดเจนและเปลี่ยนแปลงบ่อย - การกระจายรายได้ในเวียดนามยังไม่ดี กำลังซื้อส่วนใหญ่กระจุกตัวเฉพาะในเขตเมืองใหญ่ - ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์อยู่มาก - การแข่งขันในตลาดสูง โดยเฉพาะสินค้าจากประเทศจีน - เป็นคู่แข่งสำคัญของไทยในตลาดข้าว

ภาคผนวก ข

สรุปแผนพัฒนาจังหวัดระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของระยอง
เศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

แผนพัฒนาจังหวัดระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของระเบียบเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

แผนพัฒนาจังหวัดเป็นแนวทางในการพัฒนาจังหวัดแบบองค์รวมที่ครอบคลุมทุกมิติในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาหรือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา โดยจังหวัดในกลุ่มระเบียบเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ทั้ง 4 จังหวัด ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) โดยสรุปได้ดังตารางที่ ข-1

ตารางที่ ข-1 สรุปแผนพัฒนาจังหวัดระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของระเบียบเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้

จังหวัด	ปัญหาที่สำคัญ	การแก้ไขปัญหา	เป้าหมาย	แนวทางการพัฒนา
บุรีรัมย์	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบชลประทาน - ขาดการบริหารจัดการที่ดี - แหล่งท่องเที่ยวขาดการพัฒนา - เส้นทางคมนาคมชำรุด - ระบบกำจัดขยะขาดประสิทธิภาพ - เกษตรกรขาดองค์ความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - เสริมสร้างศักยภาพ ศูนย์กลางการท่องเที่ยว อารยธรรมขอม และกีฬา มาตรฐานโลก - ส่งเสริมการผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้า เกษตรปลอดภัย/พัฒนา - ระบบชลประทาน/ปรับปรุงเส้นทางคมนาคม - บริหารจัดการขยะอย่างเป็นระบบ 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นศูนย์กลาง การท่องเที่ยว อารยธรรมขอม และกีฬา มาตรฐานโลก - เศรษฐกิจมั่นคง - สังคมเข้มแข็ง - อย่างยั่งยืน 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาศักยภาพเป็น ศูนย์กลางการท่องเที่ยว อารยธรรมขอม และกีฬา มาตรฐานโลก - เพิ่มขีดความสามารถการผลิต สินค้าเกษตรและอาหาร ปลอดภัยอย่างยั่งยืน - ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากใหม่ - ส่งเสริมการค้าชายแดนเพื่อ การค้าและการลงทุน
สุรินทร์	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบชลประทาน - ขาดประสิทธิภาพ - เส้นทางคมนาคม - ขนส่งชำรุด - ปัญหาความยากจน - ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ - การอพยพของแรงงานเข้าเมือง - เกษตรกรขาดองค์ความรู้ - แหล่งท่องเที่ยวขาดการพัฒนา 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงเส้นทางคมนาคม/ปรับปรุงระบบชลประทาน - ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ - ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชน/สืบสานตำนานคน เลี้ยงช้าง/พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว - บริหารจัดการขยะอย่างเป็นระบบ 	<ul style="list-style-type: none"> - เมืองเกษตร อินทรีย์ ศูนย์ เศรษฐกิจ ชายแดน - ท่องเที่ยววิถี สุรินทร์ - ประชาชนมี - คุณภาพชีวิตที่ดี 	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรอินทรีย์ครบวงจรและ ยั่งยืน ข้าวหอมมะลิสุรินทร์ - สินค้าดี GI อีสานสู่สากล เพิ่มขีดความสามารถในการผลิต สินค้าเกษตรและอาหาร ปลอดภัยอย่างยั่งยืน - ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การค้า การลงทุน การบริการ เชื่อมโยงเศรษฐกิจชายแดน - บริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน - ยกระดับคุณภาพชีวิตของ ประชาชนและความมั่นคง ปลอดภัย

ตารางที่ ข-1สรุปแผนพัฒนาจังหวัดระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของระบียงเศรษฐกิจชายแดนอีสานใต้ (ต่อ)

จังหวัด	ปัญหาที่สำคัญ	การแก้ไขปัญหา	เป้าหมาย	แนวทางการพัฒนา
ศรีสะเกษ	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบชลประทาน - ขาดการบริหารจัดการที่ดี - เกษตรกรขาดองค์ความรู้ - เส้นทางคมนาคมชำรุด - เรื่องท่องเที่ยวศรีสะเกษเป็นเมืองผ่าน/ของฝากไม่โดดเด่น/ไม่มีเทศกาลท่องเที่ยว - ปัญหาความยากจนประชาชนรายได้ต่ำ 	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตทุเรียนคุณภาพ - ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ และลดต้นทุนการผลิตในภาคเกษตรกรรม - หอมแดง และกระเทียม GI - พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และจัดกิจกรรมกีฬา - ส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น จัดวอลเลย์บอลระดับชาติ - Sisaket Night Run 	<ul style="list-style-type: none"> - ดินแดนเกษตรปลอดภัย การค้าและการท่องเที่ยวครบวงจร 	<ul style="list-style-type: none"> - ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานอย่างครบวงจร - ส่งเสริมขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวและกีฬาสู่ความเป็นเลิศ - พัฒนาเมืองน่าอยู่ สู่คุณภาพชีวิตประชาชนในทุกมิติ - อนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน - ส่งเสริมความมั่นคงและการค้าชายแดนเชื่อมโยงอาเซียน
อุบลราชธานี	<ul style="list-style-type: none"> - การบริหารจัดการน้ำ - การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน เนื่องจากการขยายตัวของเมืองสูง - การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเนื่องจากพื้นที่ชายแดนติดกับสปป.ลาว/กัมพูชา - ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์/พัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพเศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาเมืองให้เป็น Smart City - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน - ปรับปรุงระบบชลประทาน - ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ - พัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว 	<ul style="list-style-type: none"> - เมืองน่าอยู่ - ทันสมัย เกษตรปลอดภัยมูลค่าสูง เศรษฐกิจชีวภาพ - ศูนย์กลางการค้าการลงทุน เมืองท่องเที่ยวแห่งความสุขหลายมิติ 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาเมืองน่าอยู่ทันสมัย - ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์มูลค่าสูง - ส่งเสริมเศรษฐกิจชีวภาพ - พัฒนาศูนย์กลางการค้าการลงทุน - ส่งเสริมเมืองท่องเที่ยวแห่งความสุข หลายมิติสู่สากล

ภาคผนวก ค
กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคที่สำคัญ

กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคที่สำคัญ

(1) ภาพรวมความร่วมมือในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ประกอบด้วย 5 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา สปป. ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ในเชิงภูมิรัฐศาสตร์และภูมิเศรษฐศาสตร์ เชื่อมโยงระหว่างมหาสมุทรอินเดียกับมหาสมุทรแปซิฟิก

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา อนุภูมิภาคฯ เป็นพื้นที่สำคัญของการแข่งขันทางยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศมหาอำนาจ โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จีนได้ขยายอิทธิพลเข้ามาในอนุภูมิภาคฯ ผ่านข้อริเริ่มสายแถบและเส้นทาง (BRI) และการจัดตั้งกรอบความร่วมมือแม่โขง-ล้านช้าง (Mekong-Lancang Cooperation: MLC) และเมื่อปี พ.ศ. 2558 สหรัฐอเมริกาและพันธมิตรได้พยายามคานอำนาจจีนผ่านยุทธศาสตร์อินโด - แปซิฟิกและข้อริเริ่ม Build Back Better World (B3W) โดยยกระดับกรอบความร่วมมือข้อริเริ่มลุ่มน้ำโขงตอนล่าง (Lower Mekong Initiative: LMI) เป็นหุ้นส่วนลุ่มน้ำโขง - สหรัฐฯ (Mekong - U.S. Partnership: MUSP) ในปี พ.ศ. 2563 นอกจากนี้ อินเดีย ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และออสเตรเลียได้เข้ามาปฏิสัมพันธ์กับประเทศในอนุภูมิภาคฯ ผ่านกรอบความร่วมมือด้านต่าง ๆ

(2) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี - เจ้าพระยา - แม่โขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) โดย ACMECS นับเป็นแกนกลางของสถาปัตยกรรมในอนุภูมิภาคฯ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและสร้างการเจริญเติบโตตามแนวชายแดน สร้างโอกาสการจ้างงาน และลดช่องว่างทางเศรษฐกิจและการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกและเป็นกรอบความร่วมมือลุ่มน้ำโขงเดียวที่มีเพียงประเทศลุ่มน้ำโขงทั้ง 5 ประเทศเป็นสมาชิก และเป็นหัวใจของนโยบายการต่างประเทศของไทยในอนุภูมิภาคฯ

ปัจจุบัน ACMECS ดำเนินการตามแผนแม่บท ระยะ 5 ปี (ค.ศ. 2019-2023) เพื่อส่งเสริมความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคฯ ผ่านความร่วมมือใน 3 เสาหลัก ได้แก่ การสร้างความเชื่อมโยงแบบไร้รอยต่อ (Seamless Connectivity) การสอดประสานด้านเศรษฐกิจ (Synchronized ACMECS Economies) และการพัฒนาอนุภูมิภาคฯ อย่างยั่งยืนและมีนวัตกรรม (Smart and Sustainable ACMECS) โดยขับเคลื่อนโครงการความร่วมมือตามแผนแม่บทฯ และโครงการ ACMECS Branding Project กับหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา (Development Partners: DPs) กับนานาชาติประเทศ เช่น ออสเตรเลีย จีน ญี่ปุ่น อินเดีย เกาหลีใต้ และสหรัฐฯ

(3) โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง Greater Mekong Subregion (GMS) เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศ คือ ไทย เมียนมา ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยูนนาน) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 โดยมีธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB: Asian Development Bank) เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลัก โดยมีพื้นที่ร่วมกันประมาณ 2.3 ล้านตารางกิโลเมตร และมีประชากรรวมกันประมาณ 250 ล้านคน และเป็นจุดศูนย์กลางในการเชื่อมโยงติดต่อระหว่างภูมิภาคเอเชียใต้ เอเชียตะวันออก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

GMS มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้า การลงทุน อุตสาหกรรมการเกษตรและบริการ สนับสนุนการจ้างงานและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น ส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือทางเทคโนโลยีและการศึกษาระหว่างกัน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งเสริมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถ รวมทั้งโอกาสทางเศรษฐกิจในเวทีการค้าโลก โดยมีสาขาความร่วมมือ 9 สาขา ได้แก่ คมนาคมขนส่ง โทรคมนาคม พลังงาน การค้า การลงทุน เกษตร สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

(4) กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) หรือธรรมนูญอาเซียน เป็นการวางกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กรให้กับอาเซียน โดยประมวลค่านิยม หลักการ และแนวปฏิบัติ และกำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรที่สำคัญในอาเซียน ตลอดจนความสัมพันธ์ในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของอาเซียนให้สามารถดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ซึ่งจะช่วยสร้างเสริมหลักประกันที่จะทำให้อาเซียนสามารถตอบสนองต่อความต้องการและผลประโยชน์ของรัฐสมาชิก รวมทั้งยกสถานะและอำนาจต่อรอง และภาพลักษณ์ของประเทศสมาชิกในเวทีระหว่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น

คณะผู้ศึกษา

9803	นางสาวชนิสสา ชมศิลป์	ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์
9812.	นางสาวพัชรดา นวกะวงษ์การ	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการลงทุน 3 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
9821	นางสาววัลย์ลิกา อังสกุล	เลขานุการกรม กรมเอเชียตะวันออก
9830	นางวรรณทณี ศรีพุ่มไช้	ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 10 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
9839	นายจิรโรจน์ ศุภรัตน์	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมระบบการขนส่งและจราจรในภูมิภาค สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
9848	นายฉัตรชัย คุณโลहित	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน
9857	นางเทียนทอง อัครวมหาคักดา	ผู้ตรวจราชการกรมที่ดิน กรมที่ดิน
9866	นายนิทัศน์ แสงวัฒนะ	ผู้อำนวยการกองนโยบายและประสานแผนกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม
9875	นายอิทธิกร ช่างสากล	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
9884	นางสาวสุนิสา ตามไท	ผู้อำนวยการกองนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 2 สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม